

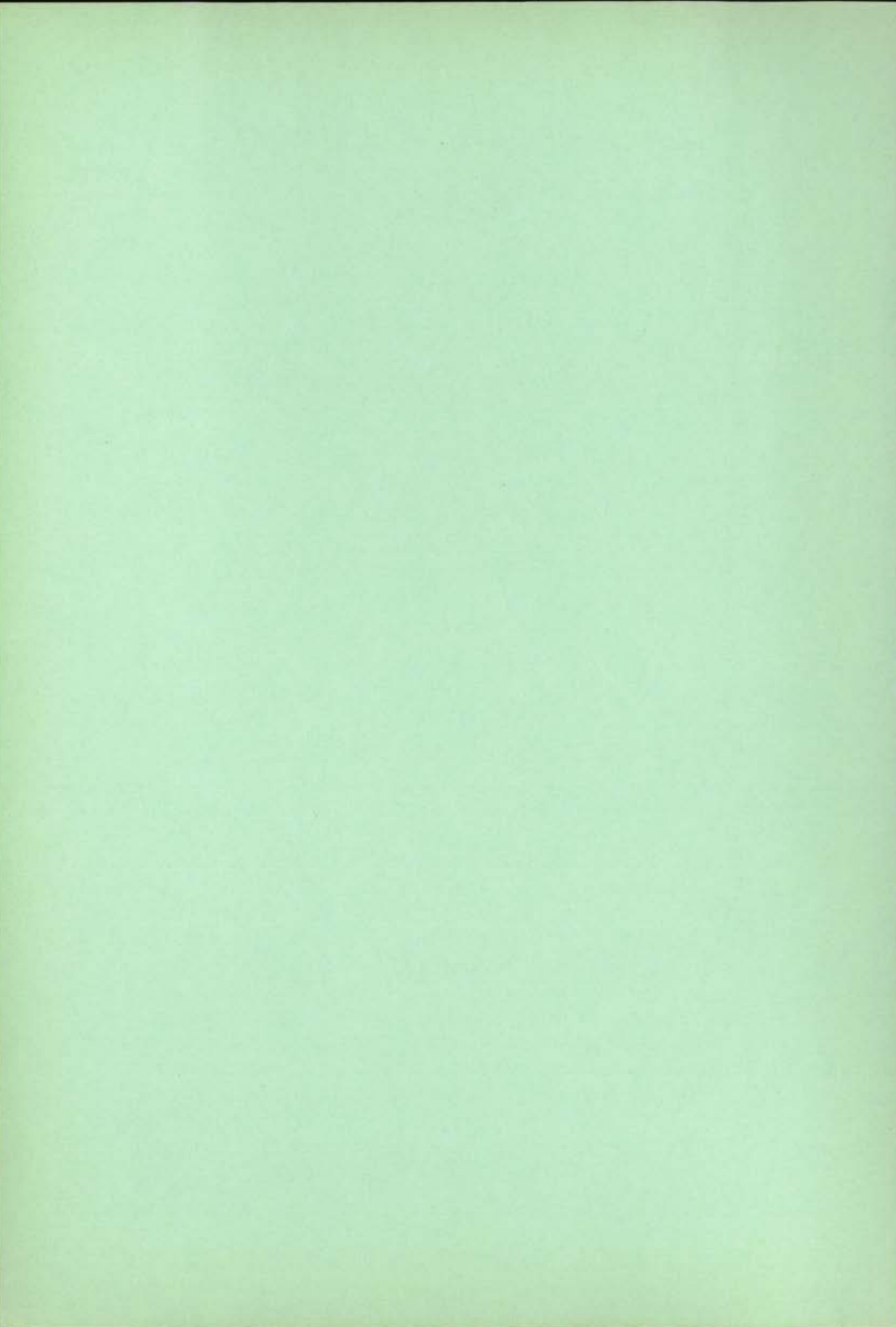


# *Beretning*

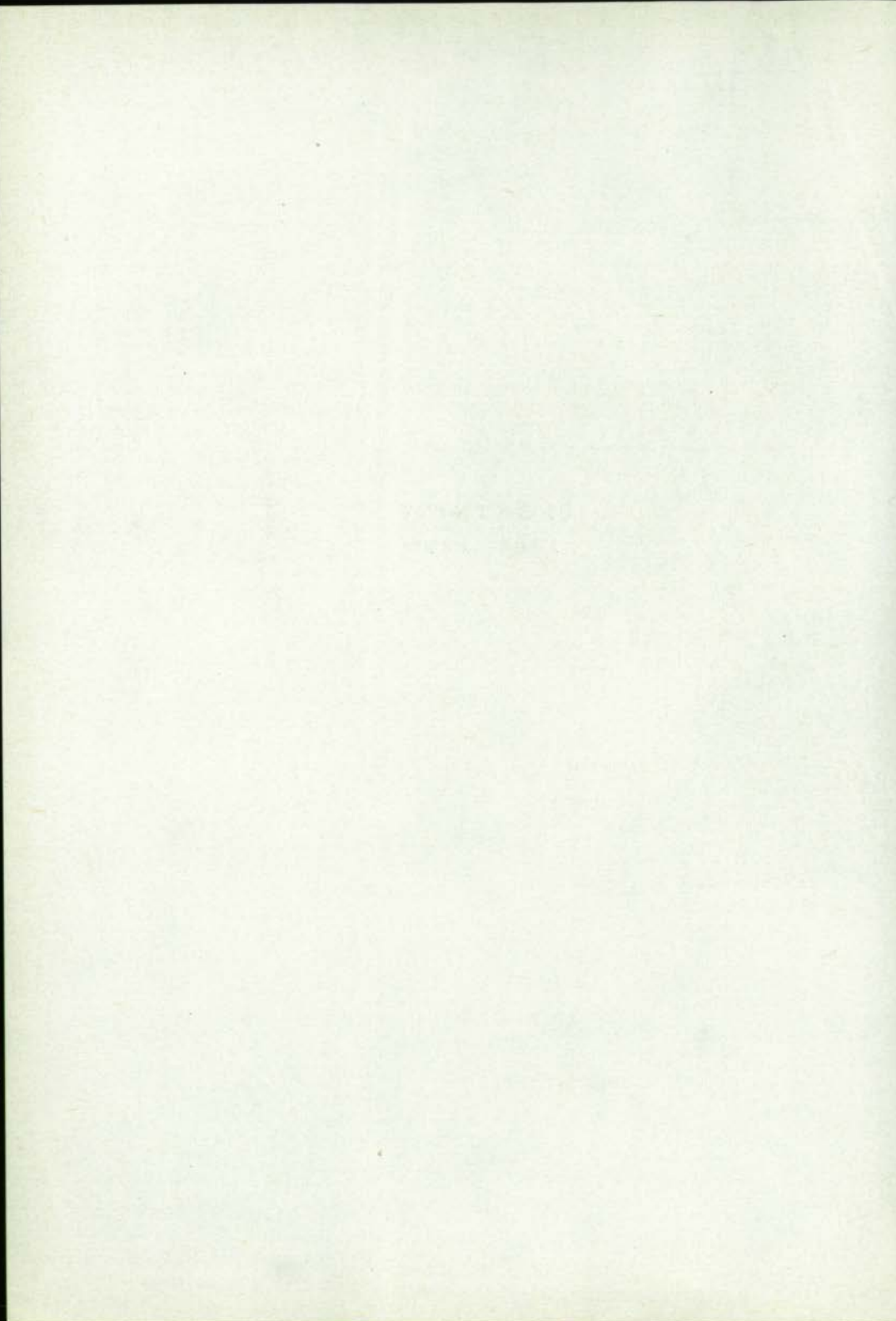
1965-1966

---

DET NORSKE ARBEIDERPARTI



BERETNING  
1965—1966



DET NORSKE ARBEIDERPARTI

---

BERETNING  
1965—1966

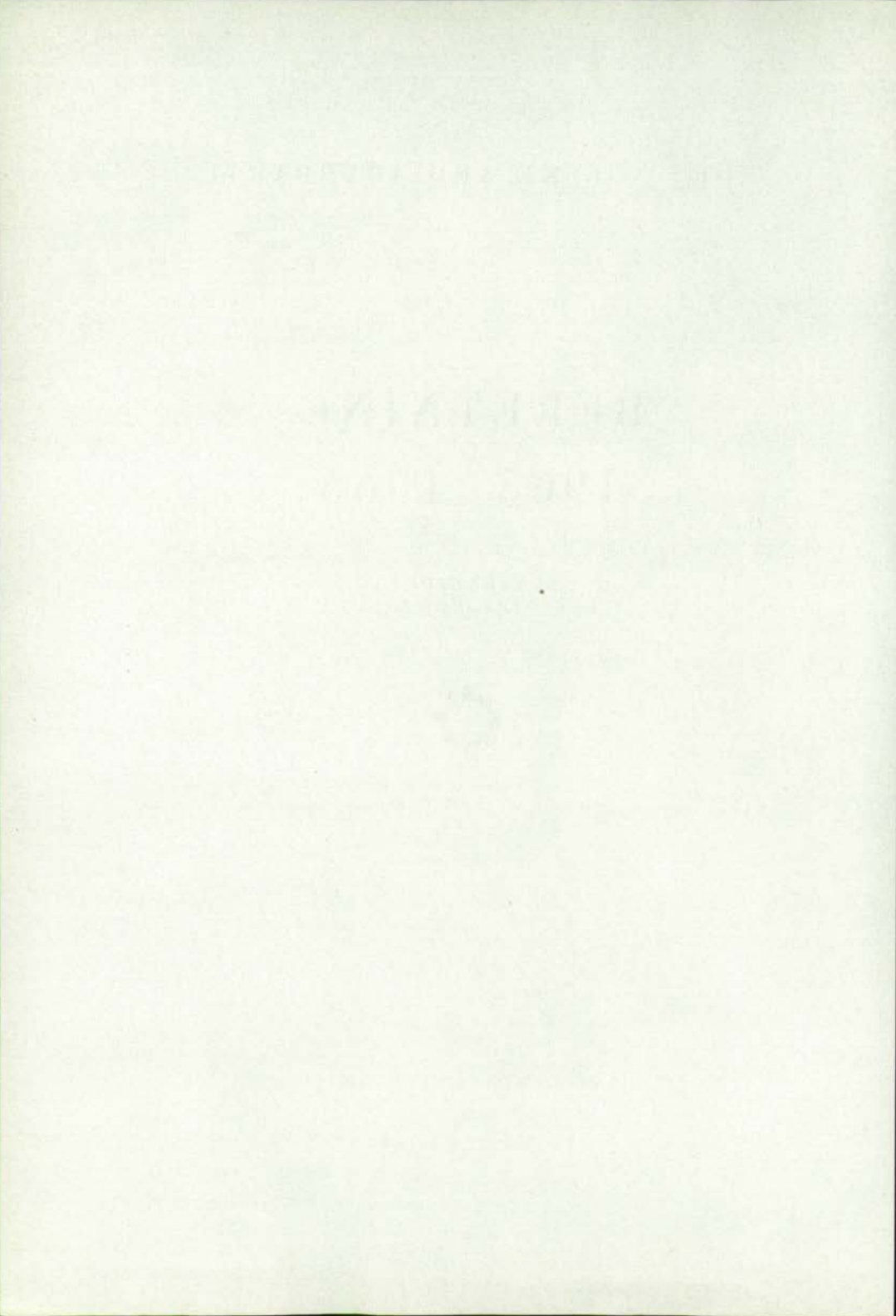
UTARBEIDET  
VED PARTIKONTORET



AKTIETRYKKERIEET - OSLO

---

1967



## Innhold:

	Side
Innledning .....	7
Landsmøtet 1965 .....	11
Sentralstyret .....	12
Landsstyret .....	17
Landsstyrets møter .....	18
Partikontoret .....	19
Partiets representasjon i styrer og komitéer .....	20
Utsendinger på møter, generalforsamlinger etc. ....	22
Arsmøter i distriktsorganisasjonene .....	23
Fonds og stipend .....	24
Organisasjonssaker .....	24
Sosialistisk Perspektiv .....	30
Medlemsoversikt .....	30
Faglig-politisk utvalg .....	31
Kommunalt arbeid .....	33
Stortingsvalget 1965 .....	34
Landsoversikt .....	34
Resultatene for fylkene .....	fra side 35 til side 47
Nominasjonene .....	fra side 48 til side 55
Samarbeidskomitéen mellom DNA og LO .....	57
1. mai 1965 .....	59
1. mai 1966 .....	60
1. mai-arrangementer i tida framover .....	62
Kvinnebevegelsen .....	63
Landskvinnekonferansen .....	63
Kvinnesekretariatet .....	66
Arbeiderkvinnen .....	72
Arbeiderkvinnenes Mødreheimskomite .....	72
Internasjonalt samarbeid .....	75
Vårt syn på EEC .....	76
Vietnam-krigen .....	78
Nordisk samarbeid .....	79
Arbeiderpartiets stortingsgruppe .....	80
Statsbudsjettet for 1966 .....	85

Statsbudsjettet for 1967 .....	86
Nasjonalbudsjettet 1967 .....	87
Priser og lønninger .....	88
Distriktsutbyggingen .....	89
Boligpolitikken .....	90
Jordbrukspolitikken .....	91
Industripolitikken .....	92
Fiskeripolitikken .....	93
Sosialpolitikken .....	94
Skole- og kulturpolitikken .....	95
Samferdselspolitikken .....	96
Kredittloven .....	96
Utenrikspolitikken .....	96
Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S .....	99
Arbeiderbladet .....	99
Aktietrykkeriet .....	100
A-pressen 1965—1966 .....	101
Norsk Arbeiderpresse A/S .....	107
Arbeiderpressens Samvirke A/L .....	107
Arbeidernes Ungdomsfylking .....	108
Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond .....	117
Arbeidernes Avholdslandslag .....	119
Arbeiderbevegelsens Arkiv .....	121



### Innledning.

Sentralstyret legger hermed fram beretningen for 1965 og 1966.

Ved valget 1965 skjedde det en endring av den politiske makt. Arbeiderpartiet gikk tilbake med 6 representanter til 68. De fire borgerlige partiene fikk tilsammen 80 representanter og dannet en koalisasjonsregjering. Dermed var Arbeiderpartiets regjeringstid, som hadde vart siden 1935, avbrutt.

I valgkampen var industrisakene og administrasjonsspørsmålene sterkt fremme i diskusjonen. De borgerlige partiene ga også inntrykk av at de kunne klare skatteproblemene, boligbyggingen og prisspørsmålene bedre enn Arbeiderpartiet. De klarte å få til valgteknisk samarbeid og en overføring av stemmer som ga resultat. Trass i at de bare fikk 49,5 prosent av stemmene, oppnådde de 80 av 150 representanter i Stortinget. SF økte sitt stemmetall, men fikk bare 2 representanter på Stortinget.

Arbeiderpartiet fikk 883 320 stemmer, det største stemmetall som noe parti noen gang har fått i Norge. Det var imidlertid større fram-møte, slik at vår prosentvise andel gikk tilbake fra 46,9 % i 1961 til 43,15 i 1965.

Høsten 1966 var det ekstra kommunevalg i forbindelse med kommunesammenslåingen i Aust-Agder og Halden. Ved disse valgene, som fant sted både i landkommuner og en by med forsteder, var resultatene meget gode for oss. Selv om en ikke skal legge altfor mye i slike ekstra-valg, gir de en stemningsmåling.

Det første året i opposisjon måtte naturlig nok bli farget av at statsbudsjettet var lagt fram av regjeringen Gerhardsen. En viss tilpasningstid var også nødvendig. Da vi ikke lenger har regjeringen og dermed statsadministrasjonen til disposisjon, oppnevnte Sentralstyret en rekke utvalg til å utrede og forberede saker. Utvalgene ble sammensatt slik at de hadde representanter fra Stortingsgruppa sam-

men med andre partifeller. Etter en tid er utvalgene nå i god gjenge, og flere har laget innstillinger til bruk for Sentralstyret og Stortingsgruppa.

Da regjeringen Borten høsten 1966 la fram sitt første selvstendige budsjett, laget vår Stortingsgruppe et alternativt rammebudsjett. Hovedankepunktet fra vår side var at i den økonomiske pressituasjon som da gjorde seg gjeldende, var Regjeringens forslag for ekspansivt. Vårt alternative budsjett tok sikte på primært å styrke budsjettet, men samtidig å tilgodese en del formål, som en mente måtte prioriteres på en annen måte enn Regjeringen hadde gjort. Tre måneder etter at budsjettet var vedtatt, la Regjeringen fram forslag om visse «milde» tilstramningstiltak, som må sees på som en innrømmelse av at vår stortingsgruppes hovedinnvending mot budsjettet var riktig.

Lønnsoppgjøret 1966 fikk en uvanlig utgang. Det anbefalte forslag ble nedstemt. Rikslønnsnemnda ga en flertallskjennelse som gikk ut på at lønnsstakerne skulle få utbetalt 10 øre mer pr. time fra 1966 i stedet for å vente til 1967. Med en gang lønnsnemndkjennelsen var gjort kjent, la Regjeringen fram forslag om avgiftsøkninger som betød høyere priser på bensin, brød, melk, kjøtt og en del andre forbruksvarer. Dette ble presset igjennom i Stortinget de siste dagene før ferien. Avgiftsforhøyelsene skapte et spent forhold mellom LO og Regjeringen og var et innslag i den politiske debatt i flere måneder.

Av de utenrikspolitiske saker som har vært fremme, nevner vi Vietnam, NATO og forholdet EFTA—EEC. Den ulykkelige og inflokte Vietnam-krigen er blitt sterkt utvidet de siste to år. Mange krefter er i gang for å få slutt på krigen. Arbeiderpartiet slutter opp om den plan og det arbeid som generalsekretær U Thant i FN gjør.

Frankrikes vedtak om at landet trekker sine styrker ut av de integrerte NATO-styrkene, har skapt en del problemer. NATO har også måtte flytte sitt hovedkvarter. Det ser ut til at NATO raskt har tilpasset seg den nye situasjon.

Storbritannias initiativ i november 1966 for å undersøke mulighetene av britisk medlemskap i EEC har ført stillstanden mellom EFTA—EEC ut av dødvannet. Den borgerlige regjering lot til å unnvike å ta standpunkt i denne sak. Sentralstyret og Sekretariatet i LO sendte derfor et brev til Regjeringen foran statsministermøtet i London i desember 1966.

I brevet ble det pekt på at det alt på møtet i London den 5. desember var nødvendig å presisere at vårt land på et forpliktende grunnlag ønsker å delta aktivt i utviklingen av et nærmere samarbeid mellom folkene i Europa. Dette må innebære full støtte fra

Norge til britenes initiativ. Det het videre at det ikke var tilstrekkelig å innta en avventende holdning som kan tolkes som at vi ikke er interessert i å være med under utformingen av det nye Europa som bygges opp. Derfor retter LO og Arbeiderpartiet en alvorlig henstilling til Regjeringen om på Norges vegne å erklære seg rede til å gå inn for forhandlinger med sikte på fullt medlemskap i EEC.

Organisasjonsarbeidet i Arbeiderpartiet har tatt seg opp igjen det siste året. En omlegging av kontingentinnkrevningen har ført med seg visse overgangsvansker som gir seg utslag i medlemstallet. Når ordningen blir innarbeidet, vil vi få en mer effektiv medlemsoversikt. Fra 1. november 1966 ble det satt i gang en vervekampanje som skal vare til 1. mai 1967.

Et utvalg har sommeren og høsten 1966 utarbeidet et forslag til kommunevalgprogram som vil bli behandlet på landsmøtet 1967. Samtidig skal det behandles et forslag til omlegging av nominasjonsordningen ved stortingsvalg. Det foreligger også et forslag til nytt kontingentsystem.

Et utvalg nedsatt av LO og Arbeiderpartiet har lagt fram en foreløpig innstilling om en del sentrale skattespørsmål.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. The second part outlines the procedures for handling discrepancies and errors, including the steps to be taken when a mistake is identified. The third part provides a detailed breakdown of the financial data, including a summary of income and expenses. The final part concludes with a statement of the total balance and a recommendation for future actions.

### **Landsmøtet 1965.**

Det norske Arbeiderpartis 40. ordinære landsmøte var samlet i Folkets Hus, Oslo, i dagene 27.—29. mai 1965.

Landsmøtet skal ifølge lovene bestå av landsstyrets medlemmer og 300 utsendinger fordelt på de enkelte distriktsorganisasjonene etter deres medlemstall. Det var sendt inn fullmakter for 300 representanter, men ved åpningen møtte 287 representanter. Det møtte en rekke gjester fra inn- og utland.

Foruten de lovbestemte saker omfattet saklisten: «Den politiske situasjonen» med innledning av Einar Gerhardsen, «Den utenrikspolitiske situasjonen» ved Halvard Lange og «Arbeidsprogrammet 1966—69» med innledning av Trygve Bratteli. «Organisasjonskomitéens innstilling» med innledning av Ragnar Christiansen, «Kvinnekomitéens innstilling» med innledning av Aase Bjerkholt. Tor Aspengren innledet om «Demokrati på arbeidsplassen» og Hakon Lie om Stortingsvalget.

Landsmøtet behandlet en rekke forslag som var sendt inn fra partiavdelingene.

En referatprotokoll som omfatter innledningene, ordskiftene og vedtakene på landsmøtet, er trykt.

Foruten sentralstyret og landsstyret valgte landsmøtet medlemmer av revisjonsnemnda. Den fikk følgende sammensetning: Alfred Nilsen, Kåre W. Larsen, Gustav Strøm. Varamenn: Signe Sulutvedt, Gustav Skjebstad.



## Sentralstyret

har bestått av: Trygve Bratteli, formann, Reiulf Steen, nestformann, Haakon Lie, sekretær, Reidar Hirsti, redaktør, Einar Gerhardsen, Tor Aspengren, Liv Østli, Ivar Mathisen, Lage Haugness, Halvard Lange, Harry Evjen, Sonja Ludvigsen, Kåre Hansen, Ola Teigen, Arbeidernes Ungdomsfylking, Aase Bjerkholt, Kvinnesekretariatet.

Varamenn: Einar Haugen, Bjartmar Gjerde, Bjørg Johansen, Ragnar Christiansen, Odvar Nordli, Einar Førde, Thorbjørn Berntsen, Arne Strøm.

Stortingsgruppas formann er Trygve Bratteli.

De fem første varamenn innkalles til alle møter i Sentralstyret og landsstyret.

Sentralstyret holdt 27 møter i 1965 og 22 møter i 1966.

### *Sentralstyrets administrasjonsutvalg:*

Inntil landsmøtet i mai 1965 besto Sentralstyrets arbeidsutvalg av følgende: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli, Haakon Lie, Reidar Hirsti, Aase Bjerkholt, Reiulf Steen, Ivar Mathisen og Paul Engstad.

I Sentralstyrets møte 25. oktober 1965 ble Sentralstyrets administrasjonsutvalg nedsatt med følgende medlemmer: Trygve Bratteli, Reiulf Steen, Haakon Lie, Ivar Mathisen, Bjartmar Gjerde, Ola Teigen, Paul Engstad, Frank Andersen, Bjørg Bergh, John Sundhagen, Rolf Østhagen.

Følgende mandat for utvalget ble fastsatt:

- å avgjøre spørsmål om garanti for lån til bolig og bil i samsvar med retningslinjer som Sentralstyret til enhver tid fastsetter,
- å avgjøre spørsmål om kjøp av gaver og blomster til organisasjoner og enkeltpersoner,
- å videresende henvendelser som må betraktes som ekspedisjonsaker,
- å innkalle til fellesmøter av stortingsgruppa og hovedorganisasjonenes styrever,
- å ta initiativ til å få innkalt tillitsmannsmøter av partifeller i fagbevegelsen,
- å legge fram forslag for Sentralstyret om sammensetningen av utvalg, komitéer o. l.,
- å velge representanter til fagforbundsmøter, distriktpartimøter o. l.,
- å sette opp dagsorden for sentralstyremøtene,

— protokoll for utvalgets møter mangfoldiggjøres og sendes Sentralstyrets medlemmer sammen med innkalling til sentralstyremøtene.

Administrasjonsutvalget har holdt 3 møter i 1965 og 7 møter i 1966.

#### *Organisasjonsutvalg:*

Paul Engstad, formann, — Tønnes Andenæs, Frank Andersen, Ragnar Christiansen, Åse Dokken, Jon Erlien, Harry Hansen, Rolf Hellem, Rolf Lasse Lund, Reiulf Steen, Ola Teigen, Rolf Aakervik, Aase Bjerkholt.

#### *Internasjonalt utvalg:*

Reiulf Steen, formann, — Jens Boyesen, Halvard Lange, Øivind Larsen, Haakon Lie, Finn Moe, Eva Nordland, Jon Ivar Nålsund, Herman Pedersen, Jon Rikvold, Ulf Sand, Rakel Seweriin, Ingjald Ørbeck Sørheim, Per Aasen.

#### *Forsvarspolitisk utvalg:*

Gudmund Harlem, formann, — Jack Helle, Nils Hønsvold, Kurt Mosbakk, Janikken Scheie, Albert Uglem, Nils Ørvik.

#### *Landskommunalutvalget:*

Thorleif Nilsen, formann, — Ragnhild Eriksen, Osmund Faremo, Thor Gystad, Victor Jensen, Magne Langerud, P. Mentsen, Odvar Nordli, Oskar Skogly, Norvald Strand, Rolf Østhagen.

#### *Landbruksutvalget:*

Thorstein Treholt, formann, — Eilif Dahl, Per Dragland, Leif Granli, Hans Granum, Bjarne Hervik, Olav Larssen, Asbjørn Lindhjem, J. Kringlebotn, Svein Morgenlien, Rolf Sæther, Liv Østli, Rolf Østhagen.

#### *Fiskeriutvalget:*

Arbeidsutvalg: Magnus Andersen, formann, — Trygve Hoem, Einar Strand, Einar Haugen, Johs. Overå, Knut Hoem, Einar Andreasen, Valter Gabrielsen, Asbjørn Lillås.

Øvrige medlemmer: Birger Olsen, Albert Jensen, Bjarne Johnsen, Johan J. Toft, Steinar Kvalø, Jørgen Gabrielsen, Sivert Haltbakk,

Hansten Borgen, Anders Heggø, Martinius Kristoffersen, Kåre Kristoffersen, Åge Petersen.

*Uvalg for skole og utdanning:*

Helge Sivertsen, formann, — Einar Førde, Bjartmar Gjerde, Håkon Johnsen, Bernt H. Lund, Kr. Ottosen, Tove Pihl, Hjalmar Seim, Leif Skau, Reiulf Steen, Ola Teigen, Thor Andreassen, sekretær.

*Sosialt utvalg:*

Aase Bjerkholt, formann, — Alf Andersen, Hans Cappelen, Svein Fakseth, Werna Gerhardsen, Ivar Leveraas, Sverre Løberg, Merle Sivertsen, Oskar Skogly, Kåre B. Werner, Bjørn Skau, sekretær.

*Boligutvalg:*

Ingv. Ulveseth, formann, — Arne Nilsen, Odvar Solberg, Thorleif Andresen, Guri Grøslund, Odd Hansson, Tor Skjånes, Hannemarie Tjensvoll, Torbjørn Rodahl, Arne Amundsen, Bjørn Skogstad Aamo.

*Industriutvalget:*

Tor Aspengren, formann, — Øyvind Børsum, Erik Brofoss, Reidar Danielsen, Erling Diesen, Mentz Fredly, Einar Gerhardsen, Jens Chr. Hauge, Reidar Melien, Elsa Rastad Bråten, Karl Trasti, Gunnar Alf Larsen, sekretær.

*Uvalg for forskere og forskning:*

Finn Lied, formann, — Jens Chr. Hauge, Gudmund Hernes, Erling Diesen, Kjell Holler, Harriet Holter, Trygve Haavelmo, Anton Jervell, Reidar Melien, Helge Sivertsen, Ingv. Ulveseth, Per Karstensen, Per Schreiner, sekretær.

*Samferdselsutvalg:*

Erik Himle, formann, — Nils Jacobsen, Kåre Ellingsgård, Arne Finstad, Thorbjørn Hagen, Emil Edvardsen, Rolf Hultin, Edgar Johannessen, Henry Nicolaysen, Arne Nilsen, Rolf Torgersen, Erik Ribu, sekretær.

*Uvalg for kunst og kunstnere:*

Kjell Bækkelund, formann, — Peter Anker, Erik Borge, Gunnar Brunvoll, Magli Elster, Barthold Halle, Guttorm Hansen, Kåre Holt,



Pål Hougen, P. Karstensen, Arve Moen, Torbjørn Rodahl, Jostein Nyhamar, sekretær.

*Utvalg for ungdom, idretts- og friluftsliv:*

Øivind Granli, formann, — Jan Gulbrandsen, Helge Bratteli, Per Gudmundsen, Lorang Kristiansen, John Sundhagen, sekretær. De forannevnte danner arbeidsutvalg. Øvrige medlemmer: Øistein Ege-lund, Tormod Hermansen, Arvid Jacobsen, Sonja Ludvigsen, Thorleif Mathisen, Jul Morken, Oskar Olsen, Rolf Ridar, Lars Skytøen.

*Utvalg som er pålagt spesielle arbeidsoppgaver:*

*Utvalg til å se på nominasjonsordningen:*

Arvid Dyrendahl, formann, — Per Haraldsson, Oddvar Berre-fjord, Elsa Rastad Bråten, Haakon Lie, Konrad Nordahl, Ola Teigen, Olaf Watnebryn.

*Valgordningsutvalget:*

Guttorm Hansen, formann, — Hans Cappelen, Paul Engstad sen., Odd Gjestebø, O. C. Gundersen, Konrad Nordahl, Tor Oftedal, Andreas Wormdahl.

*Administrasjons-politisk utvalg:*

Idar Norstrand, formann, — Sigurd Birkelund, Svein Dalen, Sverre Frogner, Odd Højdahl, Brynjulv Sjetne, Johan Støa, Rolf Torgersen, Inger Valle.

*Utvalg for lokal og regional forvaltning:*

Odvar Nordli, formann, — Arvid Dyrendahl, Anders Aune, Elsa Rastad Bråten, Trygve Hoem, Ivar Mathisen.

*Fellesutvalg med LO:*

*Faglig-politisk utvalg:*

Fra LO: Tor Aspengren, formann, — Einar Strand, Anker Nord-vedt.

Fra DNA: Haakon Lie, Otto Totland, Lillian Bekkevad, John Sundhagen, sekretær.

Følgende tiltrer utvalget: Odvar Nordli, Stortinget, Arne Hjelm Nilsen, Arbeiderbladet, Inge Stålesen, AUF

*Funksjonærutvalget:*

Fra LO: Odd Højdahl, formann, — Sverre Bolstad, Harry Hansen, Arvid Engen, Else Ørbeck, Thv. Karlsen.

Fra DNA: Haakon Lie, Idar Norstrand, Elsa Rastad Bråten, Knut Ribu, Arne Grimstad, Otto Totland.

*Skatteutvalget:*

Fra DNA: Trygve Bratteli, formann, — Aase Lionæs, Karen Bøe Skaug, Bjarne Hervik, Einar Andreassen, Bjørn Larsen, Halvard Borgenvik.

Fra LO: P. Mentsen, Einar Strand, Ingvald Hansen, Klaus Kjelsrud, Rolf Furuseth, Per Dragland.

*Programkomité for kommunevalget 1967:*

Olav Gjærevoll, formann, — Odvar Nordli, Ivar Mathisen, Tor Skjånes, Ingvald Ulveseth, Arne Finstad, Margit Munkeby, Arvid Dyrendahl, Rolf Østhagen, sekretær.

Følgende tiltrer utvalget: Thorleif Nilsen, Osmund Faremo, Torbjørn Rodahl, Bjørn Brotangen, Anker Nordtvedt, Merle Sivertsen, Ola Teigen, Bjørn Skaug, Thorstein Treholt, Valter Gabrielsen, Viktor Jensen.

*Arbeidsgruppe som skal utarbeide debattopplegg til nytt prinsippprogram:*

Reiulf Steen, formann, — Torbjørn Berntsen, Aase Bjerkholt, Olav Bratteli, Elsa Rastad Bråten, Knut Frydenlund, Einar Førde, L uif Haraldseth, Leif Halla, Arne Kokkvoll, Olav Larssen, Per Olav Marcussen, Jostein Nyhamar, Tor Oftedal, Eivind Strømmen, Bjørn Sørensen, Ingjald Ørbeck Sørheim, Egil Bakke.

## Landsstyret

har foruten Sentralstyrets medlemmer bestått av:

(varamenn i parentes)

Østfold:	Evelyn Andersen (Arvid Johanson).
Akershus:	Eilif Dahl (Åse Dokken).
Hedmark:	Harald Løbak (Kristian Gundersen).
Oppland:	Leif Kristiansen (Dagfinn Aaberg).
Buskerud:	Guri Johannessen (Knut Jagland).
Vestfold:	Andreas Honerød (avgått ved døden) (Inga Engebretsen).
Telemark:	Oddvar Berrefjord (Elna Kabbe).
Aust-Agder:	Osmund Faremo (Jørgen Ålia).
Vest-Agder:	Anders Salvesen (Knut B. Strisland).
Rogaland:	Hans Frette (Peder Sætre).
Stavanger:	Svenn Aasen (Odlaug Kristiansen).
Hordaland:	Margit Tøsdal (Steffen I. Toppe).
Bergen:	Nils Langhelle (Aslaug Strønen).
Sogn og Fjordane:	Hallvard Njøs (Sverre Juvik).
Møre og Romsdal:	Asbjørn Jordahl (Asbjørn Bortne).
Sør-Trøndelag:	Roald Bye (Ingrid Sandvik).
Trondheim:	Eigil Gullvåg (Rigmor Hegle).
Nord-Trøndelag:	Harald Johnsen (Olav Stavrum).
Nordland:	Sven Olsen (Aksel Søfting).
	Rolf Hellem (Elnar Bårdsen).
Troms:	Helge Jacobsen (Magne Jønsson).
Finnmark:	Annemarie Lorentzen (Ronald Bye).

Fram til landsmøtet i mai 1965 var representasjonen for enkelte distrikter slik:

Østfold:	Ragnar Forsberg (Arvid Johanson).
Akershus:	Trygve Lie (Åse Dokken).
Oppland:	Leif Kristiansen (Embjørg Langleite).
Buskerud:	Guri Johannessen (Ragnar Christiansen).
Telemark:	Oddvar Berrefjord (Ingeborg Evensen).
Aust-Agder:	Ebba Lodden (Osmund Faremo).
Vest-Agder:	Anders Salvesen.
Rogaland:	Edvard M. Edwardsen (Johan Johannessen — avgått ved døden).
Bergen:	Nils Langhelle (Harry Hansen).
Sogn og Fjordane:	Hallvard Njøs (Gunnar Olafson).
Møre og Romsdal:	Sivert Haltbakk (Klara Heggstad).

Sør-Trøndelag:	Roald Bye (Oskar Steinvik).
Trondheim:	Eigil Gullvåg (Ingrid Sandvik).
Nord-Trøndelag:	Marit Henriksen (Thoralf Johnsen).
Nordland:	Sven Olsen (Nils Hillestad). Rolf Hellem (Elnar Bårdsen).
Troms:	Magne Jønsson (Odd Isaksen).
Finnmark:	Annemarie Lorentzen (Arnt Isaksen).

### Landsstyrets møter.

Landsstyret var innkalt til møte 24. og 25. februar 1965 og behandlet ordinære bevilgninger, ansettelse av revisjonssjef, fordeling av representanter til landsmøtet og sakliste for landsmøtet. Trygve Bratteli innledet om forslaget til arbeidsprogram 1966—69. Ragnar Christiansen om organisasjonskomitéens innstilling og Haakon Lie om arbeidet i valgåret. Redaksjonsutvalget for arbeidsprogrammet og Sentralstyret fikk fullmakt til å foreta de endringer landsstyret hadde foreslått, før programutkastet sendes ut til partiavdelingene. Videre ble organisasjonskomitéens innstilling drøftet. Likeledes ble det ordskifte etter Haakon Lies innledning om «Arbeidet i valgåret».

Landsstyret kom sammen 26. mai 1965. Beretningen for 1963—64, og regnskapet for partiet og Arbeiderkvinnen for 1963 og 1964 ble enstemmig godkjent, og det ble godkjent en forhøyelse av partiets diettsatser. Organisasjonskomitéens innstilling ble drøftet og vedtatt lagt fram for Landsmøtet. Det ble samtidig vedtatt et utkast til innstilling og vedtak fra Landsmøtet. Kvinnekomitéens innstilling ble lagt fram for landsstyret. — Et utvalg oppnevnt av Sentralstyret la fram 4 forslag til politiske uttalelser på Landsmøtet: 1) Manifest, 2) Erklæring om kirken og kristendomsundervisningen, 3) uttalelse om forskningspolitikken, 4) uttalelse om kunst og kulturvern. Forslagene ble vedtatt oversendt redaksjonskomitéen for andre saker og legges fram på Landsmøtet. Trygve Bratteli redegjorde for forslagene til arbeidsprogrammet som var kommet inn. Landsstyret satte opp forslag til funksjonærer og utvalg til landsmøtet.

Landsstyret hadde møte den 13. august 1965 for å drøfte situasjonen foran Stortingsvalget. Det ble vedtatt en uttalelse til partiets medlemmer og venner over hele landet.

Landsstyret hadde utvidet møte (det såkalte «lille landsmøte») 30. september 1965. Foruten landsstyret og Sentralstyret deltok Regjeringen, Kvinnesekretariatet, AUF's sentralstyre, DNA's distriktssekretærer, LO's sekretariat, formennene i fagforbundene,

LO's distriktssekretærer og redaktørene i A-pressen. Følgende saker ble behandlet: «Våre oppgaver i den nye politiske situasjon», innleder Trygve Bratteli, — «Valgkampen og valgresultatet», innleder Haakon Lie, — «Partiarbeidet i tida framover», innleder Reiulf Steen. Etter foredragene fulgte en omfattende drøfting av problemene. Møtet vedtok en uttalelse om valgresultatet og de framtidige oppgaver til offentliggjørelse i A-pressen.

Møtet fortsatte som vanlig landsstyremøte 1. oktober, hvor Einar Gerhardsen redegjorde for de formelle sider ved regjeringsskiftet. Trygve Bratteli redegjorde for de utredninger som skulle gjøres og komitéer som skal settes ned av Sentralstyret. Det ble vedtatt at nestformannen Reiulf Steen skulle virke ved Partikontoret fra 1. oktober 1965. Paul Engstad orienterte om det praktiske opplegg som Partikontoret hadde gjort når det gjaldt saker som skal behandles av partiavdelingene.

I 1966 hadde landsstyret møte 1.—2. september hvor det behandlet følgende saker: Bevilgninger for 1966, økonomisk oversikt for partiet, fastsettelse av tidspunkt for landsmøtet. Videre «De politiske oppgaver framover», innleder Trygve Bratteli, og «Forberedelsene til nye framstøt», innleder Haakon Lie. Det ble vedtatt tre uttalelser om prisutviklingen, boligbyggingen og distriktsutbyggingen.

I landsmøteperioden er Vestfolds medlem av landsstyret, Andreas Honerød, avgått ved døden.

### **Partikontoret.**

Følgende er knyttet til Partikontoret som fulltidsansatte: Nestformann Reiulf Steen, partisekretær Haakon Lie, økonomisekretær Frank Andersen, organisasjonssekretær Paul Engstad, kommunalsekretær Trygve Hoem, kvinnesekretær Bjørg Bergh og faglig sekretær, ansatt av Faglig-politisk utvalg, John Sundhagen. Dessuten arbeider partiets formann, Trygve Bratteli, på Partikontoret når arbeidet i Stortinget tillater det. Kvinnesekretariatets formann, Aase Bjerkholt, er også engasjert i arbeid på kontoret.

#### *Forandringer i perioden:*

Landsmøtet i 1965, som valgte Reiulf Steen som ny nestformann, forutsatte også at nestformannen skulle ha Partikontoret som arbeidsplass. Reiulf Steen begynte på kontoret 1. oktober 1965.

Kommunalsekretær Rolf Østhagen sluttet ved kontoret den 1. oktober 1966. Trygve Hoem som også tidligere hadde vært kommunalsekretær, gjeninntreder i stillingen den 15. desember 1966.



Per Bratland var i 1965 ansatt for å arbeide med valgmateriellet. Han hadde i ansettelsestiden permisjon fra sin stilling i Arbeiderbladet.

Det øvrige personale har bestått av:

*Revisjonskontoret:* Revisjonssjef Rolf Jørgensen. Revisjonsassistenter: Arne Mangen og Sigmund Bråtane.

*Forværelset:* Therese Djuvan og Bjørg Tenmann.

*Kommunalkontoret:* Solveig Svendsen.

*Sosialistisk Perspektiv:* Solveig Tunaal, fra 1. august 1966 Aase Kristoffersen.

*Kvinnesekretariatet/Arbeiderkvinnen:* Annie Andresen — Harriet Jacobsen. Dessuten fungerer Randi Bratteli på honorarbasis som redaktør for Arbeiderkvinnen.

*Hustrykkeriet:* Per Lundberg og Kari Bakkhaug.

*Ekspedisjonen:* Fredrik Martini, Ella Pedersen og på timebasis Alf Bjerke.

*Kassakontoret:* Arve Firveld.

*Sentralbordet:* Elsa Ovesen.

### **Partiets representasjon i styrer og komitéer.**

*Storingsgruppas styre:*

Reiulf Steen.

*Kvinnesekretariatet:*

Reiulf Steen.

*Sentralstyret i AUF:*

Paul Engstad.

*Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S:*

Partiets representanter i 1965 var:

Einar Gerhardsen, formann, Ivar Mathisen, styremedlem, Paul Engstad jr., varamann.

I 1966 var partiets representanter:

Trygve Bratteli, formann, Ivar Mathisen, styremedlem, Paul Engstad jr., varamann.

*I representantskapet*

var Trygve Bratteli ordfører i 1965, og Reilulf Steen var ordfører i 1966.

*Norsk Arbeiderpresse A/S:*

I selskapets styre sitter fra partiet (varamennene i parentes): Frank Andersen (Paul Engstad jr.), Reidar Hirsti (Nils Hønsvald) og Olav Brunvand (Egil Toreng).

*Arbeiderpressen Samvirke A/S:*

Haakon Lie er partiets representant i forretningsutvalget og styret med Frank Andersen som varamann.

*Arbeidernes Opplysningsforbund:*

Haakon Lie, Aase Lionæs. Varamann: Paul Engstad jr.

*Tiden Norsk Forlag:*

Frank Andersen, Ivar Opsahl. Varamann: Ivar Viken.

*Ukebladet Aktuell A/S:*

Frank Andersen.

*A-lotteriets styre:*

Frank Andersen.

*Lotteriservice A/S:*

Frank Andersen.

*Arbeiderbevegelsens Tarifforening:*

Frank Andersen. Varamann: Haakon Lie.

*Arbeiderbevegelsens Arkiv:*

Olav Nordskog, Aksel Zachariassen, Edvard Bull.

*Styret for Nygaardsvoldheimen:*

John Aae.

*Styret for Oscar Torp Heimen:*

Frank Andersen.

### Utsendinger på møter, generalforsamlinger etc.:

*Arbeidernes Opplysningsforbunds årsmøte 10. november 1965:*

Aase Bjerkholt, Willy Jansson, Jostein Nyhamar, John Sundhagen, Trygve Aakervik.

AOF's årsmøte 26. oktober 1966: Aase Bjerkholt, Harald Johnsen, Jostein Nyhamar, Bjørn Brotangen, Rolf Østhagen.

*Årsmøte i Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond 26. mars 1965:*

Haakon Lie, Ragna Karlsen, Ragnhild Eriksen, Bjartmar Gjerde, Tor Aspengren.

*Årsmøte i Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond 1. juni 1966:*

Aase Bjerkholt.

*Årsmøte i Framfylkingens Venner 24. november 1966:*

Paul Engstad jr.

*Generalforsamling i Arbeidernes Landsbank 25. februar 1966:*

Ivar Opsahl.

*Generalforsamling i Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S 9. mars 1966:*

Haakon Lie.

*Generalforsamling i Aktuell A/S 28. april 1965:*

Paul Engstad, generalforsamling 28. april 1966 John Sundhagen.

*Generalforsamling i Tiden Norsk Forlag 19. mai 1965 og 25. april 1966:*

Paul Engstad jr.

*Generalforsamling i Norsk Arbeiderpresse A/S 24. mai 1965:*

Reiulf Steen.



### Årsmøter i distriktsorganisasjonene.

Sentralstyret har vært representert ved årsmøter i distriktspartiene i 1965 og 1966 ved:

	1965	1966
Østfold:	Reidar Hirsti	Halvard Lange
Akershus:	Halvard Lange	Bjartmar Gjerde
Hedmark:	Trygve Bratteli	Reiulf Steen
Vest-Oppland:	Haakon Lie	Guttorm Hansen
Gudbrandsdal:	Leif Granli	Reiulf Steen
Buskerud:	Halvard Lange	Trygve Bratteli
Vestfold:	Einar Gerhardsen	Trygve Bratteli
Telemark:	Trygve Bratteli	Ola Teigen
Aust-Agder:	Trygve Bratteli	Kjell Kristensen
Vest-Agder:	Reiulf Steen	Haakon Lie
Rogaland:	Inge Scheflo	Ragnar Christiansen
Hordaland:	Haakon Lie	Aase Bjerkholt
Sogn og Fjordane:	Reidar Melien	Paul Engstad
Sunnmøre:	Reidar Hirsti	Ivar Mathisen
Romsdal:	Bjartmar Gjerde	Sonja Ludvigsen
Nordmøre:	Haakon Lie	Reiulf Steen
Sør-Trøndelag:	Haakon Lie	Einar Gerhardsen
Inn-Trøndelag:	Leif Granli	Reiulf Steen
Namdal:	Einar Gerhardsen	Haakon Lie
Sør-Helgeland:	Magnus Andersen	Margith Munkeby
Nord-Helgeland:	Kjell Kristensen	Haakon Lie
Salten:	Aase Bjerkholt	Reidar Hirsti
Ofoten:	Odvar Nordli	Sonja Ludvigsen
Lofoten:		Rolf Østhagen.
Vesterålen:	Magnus Andersen	Trygve Bratteli
Sør-Troms:	Reidar Melien	Odvar Nordli
Nord-Troms:	Trygve Bratteli	Haakon Lie
Øst-Finnmark:	Ragnar Christiansen	
Vest-Finnmark:	Sonja Ludvigsen	Trygve Bratteli
Nordland Arb.parti:	Haakon Lie	

## Fonds og stipend.

### *Arbeiderpartiets Støttefond.*

Arbeidet med Støttefondet har fortsatt i perioden. Dessverre har ennå ikke dette tiltaket gitt de resultater som en burde kunne regne med. Fordelingen med 50 % av inntektene til distriktpartiene har ført til en forholdsvis beskjeden økning totalt, men ikke større enn at landspartiets inntekter av tiltaket er mindre enn før omorganiseringen.

Totalt kom det i 1965 inn kr. 120 000, og i 1966 kr. 128 000.

### *Oscar Torps Minnefond.*

Fondet bestyres nå av Partikontoret. Midlene er plassert ved kjøp av obligasjoner i A/S Opplandskraft.

Kapital og renter er ikke angrepet i perioden.

### *Conrad Mohrs legat og Chr. Holtermann Knudsens stipend.*

Partiets medlemmer av komitéen som skal innstille på kandidater: Reiulf Steen og Ola Teigen.

Conrad Mohrs legat ble for 1965 tildelt Reiulf Steen, Oslo, og for 1966 Thor Andreassen, Oslo.

Chr. Holtermann Knudsens stipend ble for 1965 tildelt Kåre Halden, Oslo, og for 1966 Willy Svarverud, Trondheim.

## Organisasjonssaker.

### *Organisasjonskomitéen av 1963.*

Svar på komitéens spørsmålsskjema ble bearbeidet. Den endelige innstilling ble behandlet på landsmøtet i 1965, hvor det ble gjort vedtak om det videre arbeid:

«Landsmøtet slutter seg til hovedlinjene i Organisasjonskomitéens innstilling og pålegger Sentralstyret å arbeide videre med saken.

Organisasjonskomitéens innstilling gir et godt utgangspunkt for å drøfte organisasjonens oppbygging også for distriktsorganisasjonene og kommunepartiene. Landsmøtet er enig i at disse organisasjonsleddene bør sette ned komitéer for å gjennomgå virksomheten i hele sin bredde og prøve å finne fram til de former som en mener er de mest hensiktsmessige etter dagens krav.

Landsmøtet er enig i at det blir satt ned en ny organisasjons-

komité for å arbeide videre med de oppgaver som Organisasjonskomitéen har pekt på. Arbeidet bør legges opp slik at en får en parallell behandling med komitéen i distriktpartiene. Komitéen bør også finne veier og midler til å realisere de forslag som er fremmet.»

### *30 års arbeiderstyre.*

Den 19. mars 1965 ble det av Oslo Arbeiderparti og Oslo Arbeidersamfund arrangert en tilstelning i Folkets Hus.

En brosjyre om 30 års arbeiderstyre ble gitt ut til 1. mai 1965.

### *Sammenslåing av distriktsorganisasjoner.*

Vest-Oppland og Gudbrandsdal Arbeiderpartier er i perioden slått sammen til ett fylkesparti, Oppland Arbeiderparti. Likeledes er Øst- og Vest-Finnmark Arbeiderparti slått sammen til Finnmark Arbeiderparti.

### *Familiestevne.*

Søndag den 8. august 1965 ble det i samarbeid med fylkespartiene i Vestfold, Buskerud og Telemark arrangert et familiestevne i Bugårdsparken, Sandefjord. Det var taler ved Vest-Berlins borgermester Willy Brandt, DNA's formann Trygve Bratteli og statsminister Einar Gerhardsen. Om lag 4 000 betalende personer var til stede på stevnet.

### *Kollektivt medlemskap.*

Aksel Zachariassen har skrevet et studie- og aksjonsopplegg for det kollektive medlemskap, som ble sendt ut høsten 1966.

### *Kontingenten.*

Et utvalg bestående av Jon Erlien, Rolf Aakervik, Finn Kristensen, Øyvind Børsum, Frank Andersen, Arne Nilsen, Reiulf Steen og Bjørg Bergh, la høsten 1966 fram en innstilling om ny kontingentordning. Innstillingen vil bli sendt ut som landsmøtesak 1967.

### *Vervekampanje.*

Etter et opplegg bearbeidet av Organisasjonskomitéen ble det den 1. november 1967 satt i gang en vervekampanje, kalt «Kampanje 67». Den skal vare fram til 1. mai, og resultatet vil bli offentliggjort på landsmøtet i mai 1967.

### *Arbeidsdokument for kommunepartiene.*

Til hjelp for kommunepartiernes organisasjonskomitéer er det utarbeidet en arbeidsmappe: «DNA — partiet som arbeider for deg.»

### *Arbeidet blant ungdom.*

Den 22. desember 1965 ble det holdt en konferanse på Sørmarka med representanter fra DNA, AUF, LO's Ungdomsutvalg, Fritt Forum, Fritt Slag, Oslo Arbeiderparti og personlig innbudte.

### *Sekretærkonferanser.*

Den 22. og 23. januar 1965 ble det holdt sekretærkonferanse i Bygningsarbeidernes Hus, Oslo. Det var følgende program: Opplegget til valgkampen v/Haakon Lie, Arbeiderpressen i valgkampen v/Johan Ona og Olav Brunvand, Bevilgninger i valgkampen v/Frank Andersen, Den aktuelle pris- og lønssituasjonen v/statsråd Idar Norstrand, Organisasjonskomitéens innstilling v/Paul Engstad, Faglig-politisk arbeid v/John Sundhagen.

Sekretærkonferanse ble holdt på Gausdal Høyfjellshotell 5.—11. juni 1966 med følgende opplegg:

Søndag 5. juni: Ankomst.

Mandag 6. juni: «Organisasjonsarbeidet» med følgende innledere: Paul Engstad: Opplegg for høstens og vinterens arbeid.

Frank Andersen: Partiets økonomi.

Bjerg Bergh: Kvinnene og partiet.

Rolf Østhagen: Kommunevalget 1967.

Ivar Viken: Opplysningsarbeidet.

Tirsdag 7. juni: Den politiske situasjon, innledere: Guttorm Hansen og Reiulf Steen.

Onsdag 8. juni: Hvor brenner det for oss?, innleder Haakon Lie. AUF's arbeid, innleder Ola Teigen.

Torsdag 9. juni: Faglig-politisk utvalg, innleder John Sundhagen. Den faglige situasjon, innleder Tor Aspengren.

Fredag 10. juni: Odvar Nordli: Samfunnsplanlegging. Ordfører Dahl: Utnyttelse av ferien ved kombinert hotell- og hyttebyggelse.

På konferansen var det ellers ordskifte, gruppearbeid og gjennomgåelse av arbeidsgruppens svar.

### *Møte for utvalgsmedlemmer.*

Etter valget 1965 ble det opprettet en rekke partiutvalg. Medlemmene av disse utvalgene var innkalt til møte i Folkets Hus, Oslo,

24. november 1965. Det møtte om lag 300. Trygve Bratteli innledet til diskusjon om arbeidet i utvalgene.

### *Tillitsmannen*

kom ut med 4 nummer i 1965 og 4 nummer i 1966.

### *Saker til debatt.*

Høsten 1966 ble Nominasjonskomitéens innstilling sendt ut. Det vil bli sendt ut flere slike saker i tida framover.

### *Partiets distriktssekretærer.*

Som distriktssekretærer fungerer følgende:

Østfold .....	Jan M. Johansen
Oslo .....	Ivar Mathisen
	Rolf Hansen
	Knut Williams
	Bengt Olsen
Akershus .....	Tryggve Aakervik
Asker og Bærum .....	Helge Jagland
Hedmark .....	Alfred Gulbrandsen
Oppland .....	Brede Tørudbakken
Buskerud .....	Bjørn Brotangen
Vestfold .....	Willy Jansson
Agder-fylkene .....	Arne Michael Olsen
Rogaland .....	Gunnar Berge
Hordaland .....	Osvald Eikemo
Bergen .....	Øivind Sandved
Sogn og Fjordane .....	Hans Offerdahl
Møre og Romsdal .....	Sigvart Grøvdal
Sør-Trøndelag .....	Olav Skurdal
Nord-Trøndelag .....	Fredrik Hveding
Nordland .....	Herlof Gjerde
Troms .....	Karl Ingebrigtsen
Finnmark .....	

### *Forandringer i perioden.*

Østfold: Thorbjørn Kultorp er i perioden ansatt som distriktssekretær fra AOF. I hans sted er ansatt Jan M. Johansen, Fredrikstad.



- Oslo: Edvin Fritzman Nilsen har sluttet og gått over i stilling i forsikringsselskapet Samvirke. Som ny sekretær ved Oslo-partiets kontor er ansatt Bengt Olsen.
- Rogaland: Inge Stålesen har overtatt stillingen som faglig sekretær i AUF. I hans sted er ansatt Gunnar Berge.
- Sør-Trøndelag: Arnold Storvold har gått over i ny stilling. I hans sted er ansatt Olav Skurdal.
- Nordland: Kjell Dankertsen er gått over i ny stilling. I hans sted er tilsatt Herlof Gjerde, Bodin.
- Finnmark: Gunnar Skaug har overtatt stillingen som redaktør av «Fritt Slag». Karl Flå ble tilsatt i den ledige stillingen. Han sluttet ved årsskiftet 1966/67.

#### *Forholdet DNA, SF og NKP.*

Det organisasjonsmessige forhold mellom DNA, NKP og SF ble behandlet i Sentralstyret 6. desember 1965 etter henvendelse fra et tillitsmannsmøte på Hedmark 24. oktober 1965. Sentralstyret vedtok følgende uttalelse:

«Sentralstyret har, på grunnlag av henvendelser fra Hedmark fylkes Arbeiderparti og Arbeiderpartiets Studentlag, drøftet forholdet Sosialistisk Folkeparti og Norges Kommunistiske Parti. Hedmark fylkes Arbeiderparti vedtok på en faglig-politisk konferanse 24. oktober 1965 en uttalelse der man understreker nødvendigheten av å samordne arbeiderbevegelsens krefter. Fylkespartiet har bedt om Sentralstyrets reaksjon på uttalelsen.

Arbeiderpartiets Studentlag har hatt forhandlinger med Sosialistisk Studentlag (som ikke står tilsluttet noe parti) og SF's Studentlag om dannelsen av et felles forum for alle sosialistiske studenter ved Universitetet i Oslo. Arbeiderpartiets Studentlag har gått med på at det dannes et samarbeidsutvalg mellom de tre lagene, at man arrangerer felles studiesirkler «uten partipolitisk tilsnitt», og at man holder et visst antall samarbeidsmøter årlig.

Verken praktisk eller prinsipielt foreligger det grunnlag for organisatorisk samarbeid med SF eller NKP. Vårt langsiktige mål må være å vinne flest mulig av de 120 000 velgere som gikk til SF den 13. september. Om vi skal vinne tilbake flertallet, er det imidlertid like avgjørende å vinne innpass i nye velgergrupper. Vår andel

av funksjonærvelgerne, en gruppe i sterk og stadig vekst, var meget lav ved valget i 1965. Vi oppnår m. a. o. ikke nytt flertall ved hjelp av regnestykket  $43,15\%$  (A) +  $5,99\%$  (SF) +  $1,37\%$  (K) =  $50,5\%$ .

Det blir en vanskelig oppgave *både* å vinne en stor del av de 120 000 *samtidig* som vi skal vinne innpass i nye velgergrupper. Men vi løser den ikke ved organisasjonsmessig samrøre som ikke har et felles *politisk* siktemål. Oppgaven kan bare løses ved at vi presenterer oss med vår egen, klart markerte profil, og ved at vi legger fram forslag til politiske løsninger på tidens oppgaver. En organisasjonsmessig samrøre vil for øvrig virke splittende og oppløsende innad i vårt eget parti, og rekrutteringsproblemene vil bli meget store. Et organisasjonsmessig samarbeid kan lett skape det inntrykk hos unge mennesker at det i grunnen er likegyldig hvilket parti de slutter seg til.

Rent bortsett fra dette virker det som om SF også etter valget ser det som en hovedoppgave å bekjempe Arbeiderpartiet. For Arbeiderpartiet kan det imidlertid ikke være noen oppgave å opptre aggressivt utfordrende i forhold til de 120 000 som støttet SF ved valget. I Stortinget og kommunestyrene bør vi også overfor SF argumentere saklig fra sak til sak. Spørsmålet om et parlamentarisk samarbeid med SF har vært reist. En går ut fra at det i så måte er naturlig å betrakte SF som alle andre partier, og at en følger spilleregler som gjelder i det parlamentariske arbeid. Det samme gjelder for arbeidet i kommunestyrene. Vi må ellers markere klart at vi oppfatter de fire partier i regjeringskoalisjon som vår viktigste motstander i norsk politikk. Det er i forhold til koalisjonen at Arbeiderpartiet representerer opposisjonen.

Talsmenn for SF har i den senere tid gitt uttrykk for at det er *ønskelig* med en oppsplitting av arbeiderbevegelsen i flere partier. Dette er en linje vi må bekjempe. Det må ikke skapes tvil om at vårt mål er en samling av arbeiderbevegelsen om Arbeiderpartiet.

Utenfor Storting og kommunestyre bør vi møte SF til politisk debatt der det er naturlig. En kan gå ut fra at mange av de som stemte med SF, vil være uenig i flere viktige sider av SF's program. Det er derfor ønskelig å få fram disse sider av programmet, samtidig som debatter kan markere hvor uenigheten saklig sett går. Det er grunn til å tro at tilslutningen til SF er mer psykologisk enn saklig motivert.

Når det gjelder henvendelsen fra Arbeiderpartiets Studentlag, vil en tilrå at studentene på et mest mulig selvstendig grunnlag organiserer sin virksomhet. Det bør imidlertid legges vekt på å opprett-

holde personlig kontakt mellom partiets ledelse og ledelsen for studentorganisasjonene.

Alt tyder på at NKP er på vei ut av norsk politikk. I den utstrekning en møter partiet som et problem, bør en følge samme retningslinjer overfor det som over SF.»

### Sosialistisk Perspektiv.

Det norske Arbeiderpartis tidsskrift Sosialistisk Perspektiv har hatt jevn stigning i abonnementstallet både i 1965 og 1966. Også løssalget har økt. Tidsskriftet utkommer 6 ganger pr. år. Sidetallet har variert mellom 40 og 52. Et årsabonnement koster kr. 25,— (for medlemmer av AUF og Fritt Forum kr. 15,—).

Inge Scheflo er redaktør og Frank Andersen forretningsfører. Lay-out og trykk i Aktietrykkeriet, Oslo.

### Medlemsoversikt.

Som det framgår av nedenstående oversikt er det en markert tilbakegang i medlemstallet i 1965 og 1966 i forhold til 1964. Det er nødvendig å gjøre klart at det først og fremst synes å være kontingentinnkrevningen og rapporteringen som svikter. Vi har ennå ikke fått fullstendige rapporter for 1965, og for 1966 er det helt på det rene at rapporteringen er særlig mangelfull.

Til slutt må det også sies at resultatene av vervekampanjen først vil få virkning i 1967.

	1965	1966
Østfold .....	11 772	11 772
Akershus .....	8 290	8 290
Hedmark .....	8 138	8 138
Oppland .....	6 377	6 377
Buskerud .....	8 209	8 209
Vestfold .....	6 379	6 878
Telemark .....	5 258	5 258
Aust-Agder .....	2 154	2 300
Vest-Agder .....	2 050	2 400
Rogaland .....	5 010	5 010
Hordaland .....	2 935	2 935
Bergen .....	3 445	3 445



Sogn og Fjordane . . . .	2 600	2 600
Sunnmøre . . . . .	1 148	1 186
Romsdal . . . . .	734	734
Nordmøre . . . . .	2 911	2 911
Sør-Trøndelag . . . . .	7 797	7 797
Inn-Trøndelag . . . . .	2 919	2 919
Namdal . . . . .	1 566	1 566
Sør-Helgeland . . . . .	294	315
Nord-Helgeland . . . . .	1 188	1 188
Salten . . . . .	1 385	1 385
Ofoten . . . . .	1 135	1 135
Lofoten . . . . .	228	228
Vesterålen . . . . .	292	292
Sør-Troms . . . . .	403	555
Nord-Troms . . . . .	1 224	1 224
Finnmark . . . . .	1 877	1 877
Oslo . . . . .	52 544	53 381
	<hr/>	<hr/>
	150 262	152 305
	<hr/>	<hr/>

### Faglig-politisk utvalg.

#### *Utvalgets sammensetning:*

Til 23. november 1965: Tor Aspengren, formann, Einar Strand, Kaare Pehrson, Erling Frogner, Paul Engstad jr., Olav Nordskog, Kristine Amundsen, Ola Teigen, Odd Højdahl, Sigurd Halvorsen, Anker Nordtvedt, Bjørn Sørensen.

Arbeidsutvalg: Tor Aspengren, Einar Strand, Olav Nordskog.

Fra 23. november 1965: Tor Aspengren, formann, Lillian Bekkevad, Haakon Lie, Anker Nordtvedt, Einar Strand, Otto Totland.

Fra 11. februar 1966 tiltrådte Odvar Nordli som representant fra Stortingsgruppa og fra 27. september 1966 Arne Hjelm Nielsen som representant fra A-pressen.

Ansatt sekretær: John Sundhagen.

Hvert av 36 forbund har en kontaktkvinne/mann som samarbeider med utvalget. Likeledes har utvalget i Stortingsgruppa en kontakt fra hvert fylke.

#### *Utvalgets virksomhet:*

Utvalget har holdt 14 møter. Av sakene som er behandlet, kan nevnes:

Tilskudd til konferanser i distriktene, stipend til konferansedeltakere som ikke har vært organisasjonsmulige, støtte til lokale tiltak i forbindelse med utbygging av kontaktnettet og annen lokal faglig-politisk virksomhet.

Utvalget har utarbeidet regler for tildeling av stipend fra forbund til deltakere i faglig/politiske konferanser. Det har laget et nytt kartoteksystem over arbeidsplasskontakter, og en revisjon og fornyelse av nettet har foregått samtidig med innføring av et adresseringssystem over datamaskiner.

Foran tariffoppgjøret i 1966 forespurte utvalget 350 spesielle arbeidsplasskontakter spredt over hele landet om hvilke krav de mente burde prioriteres. Om lag 20 000 arbeidsplasskontakter fikk spørsmål i forbindelse med Kollektiv Hjemforsikring. Utvalget laget en oversikt over besvarelsene.

Utvalget har satt ned en komité som kort før årsskiftet 1966/67 fremmet en innstilling om organisasjonsplikt og/eller plikt til solidaritetsbidrag til fagbevegelsen. Komitéens sammensetning: Thor Andreassen, Bjørn Engebretsen, Lillian Bekkevad.

Noen saker i forbindelse med partimedlemskap og medlemskap i organisasjoner utenfor LO har vært til behandling, men arbeidet er ikke avsluttet.

Det er satt ned et fagutvalg som skal være behjelpelig med redigeringen av «Tillitsmannen». Foruten Arne Hjelm Nilsen fikk utvalget denne sammensetning: Egil Halvorsen, Simen Hangaard, Knut Jangland, Knut Ribu.

For tidsrommet mai—august 1965 engasjerte utvalget Leif Vetlesen til å arbeide med faglig/politisk opplegg i enkelte industri-sentra.

Etter Regjeringens avgiftsforhøyelser på forsommeren 1966 sendte utvalget «Bortens feriehilsen» til alle arbeidsplasskontaktene.

Etter henvendelse fra forbund har utvalget løst en del lokale saker for dem, gjennom partiets kommunepolitikere.

Utvalget har hatt ansvaret for disse konferanser:

2 spesialkonferanser for Hydroansatte.

1 spesialkonferanse for Borregårdsansatte.

1 konferanse for kontaktene i Stortingsgruppa.

3 konferanser for forbundskontaktene. Den siste av disse konferansene ble holdt 6. og 7. oktober 1966. Flere forbundsformenn og LO's distriktsssekretærer deltok også. I denne konferansen utformet forbundsrepresentantene det faglig-politiske opplegget som forbundene blir delaktig i foran kommunevalget 1967.

I oktober/november besøkte sekretæren hvert enkelt forbund og drøftet opplegget med dem.

I samarbeid med LO's og DNA's distriktssekretærer ble det i 1966 arrangert minst en faglig/politisk konferanse i hvert fylke/distrikt. Etter en arbeidsfordelingsplan deltok alle utvalgsmedlemmene og sekretæren som innledere i disse konferansene.

#### *Gjennomføringen av forbundenes opplegg foran Stortingsvalget 1965.*

I samarbeid med FPU og faglig/politiske organisasjoner i distriktene var forbundene helt eller delvis økonomisk ansvarlig for 422 konferanser med tilsammen 12 078 deltakere som utvalget har registrert. Konferansene tilførte den faglig-politiske organisasjonen mange nye arbeidsplasskontakter.

25 forbund sendte ut en fellesfolder til medlemmene.

95 nummer av fagbladene med et samlet opplag på 1 923 700 eksemplarer hadde valgstoff.

Noen forbund abonnerte på tilsammen 2 200 eks. av Arbeiderbladet som hver dag i om lag 5 uker ble sendt til og fordelt på 45 større arbeidsplasser i ulike deler av landet utenfor Oslo.

### **Kommunalt arbeid.**

*Landskommuneutvalget* har bestått av:

Thorleif Nilsen, formann, Ragnhild Eriksen, Osmund Faremo, Thor Gystad, Odvar Nordli, Magne Langerud, Oskar Skogly, Norvald Strand, Victor Jensen og Rolf Østhagen, sekretær.

Utvalget har hatt to møter. De spesialutvalg som er oppnevnt av Sentralstyret dekker i dag noe av det arbeidsområde som tidligere landskommunalutvalget tok seg av. Kontakten med våre representanter i Stortingets kommunalkomiteé har vært god. Arbeidet ved kontoret har vært preget av konsulentvirksomhet for kommunepartiene, samtidig som det er lagt vesentlig vekt på økt opplysning og aktivitet. Sekretæren har hatt en omfattende reisevirksomhet. Det ble i 1965 arrangert to kommunalkurs og i 1966 tre. Deltakerantallet var tilsammen 124. Vansker med å få dekket kursavgift og tapt arbeidsfortjeneste er nok årsaken til at vi ikke kommer opp i et høyere deltakerantall.

Studieaksjonen «Kjenn din kommune» ble godt mottatt i kommunepartiene, og et betydelig antall grupper startet opp arbeidet. Utvilsomt vil et slikt tiltak legge et godt grunnlag for kommune-

utvalget. Det er i perioden avviklet et betydelig antall distriktskonferanser.

Av spørsmål som har vært sterkt i forgrunnen kan nevnes kommunenes økonomi, sysselsetting, bolig- og tomtepolitikk.

«Kommunal-Nytt» er kommet med 10 nummer i perioden 1965/66. Abonnementstallet er fortsatt altfor lavt.

#### *Ekstraordinære kommunevalg.*

I 1964 var det ekstraordinære kommunevalg i *Aurskog* (Aurskog/Setskog, Nordre og Søndre Høland), *Tolga* (Tolga/Os), *Tynset* (Tynset/Kvikne), *Fron* (Nord- og Sør-Fron).

13. september 1966 ble det holdt ekstraordinære kommunevalg i Aust-Agder og Østfold fylker. I Aust-Agder omfattet det tre nye kommuner: *Froland* (tidligere Froland og Mykland), *Birkenes* (Birkenes, Herefoss, Vegusdal), *Åmli* (Åmli, Tovdal).

I Østfold var det valg i den nye storkommunen *Halden* (tidligere Halden/Berg/Idd). Valget ble en stor oppmuntring for vårt parti, idet resultatene endog var bedre enn ved valget i 1963.

#### **Stortingsvalget 1965.**

Stortingsvalget 1965 ga et tilbakeslag for Arbeiderpartiet. Partiets stemmetall økte, men den prosentvise andel av de avgitte stemmer gikk tilbake fra 46,76 i 1961 til 43,15 i 1965. Representasjonen på Stortinget gikk ned fra 74 til 68.

Valgdeltakelsen var 85,43 pst., mot 79,07 pst. i 1961. Vi fikk over 50 pst. av stemmene i 5 fylker, — en nedgang på 3 fylker i forhold til valget i 1961.

#### **Landsoversikt.**

	1965	1961	+ ÷	% 1965	% 1961
A .....	883 319	860 526	+ 22 793	43,15	46,76
H .....	431 703	354 369	+ 63 360	21,08	20,02
V .....	212 229	132 429	+ 49 279	10,37	8,85
Sp .....	202 340	125 643	+ 31 396	9,88	9,29
SF .....	122 721	43 996	+ 78 725	5,99	2,39
Kr. F. ....	166 721	171 451	÷ 10 165	8,14	9,61
K .....	27 996	53 678	÷ 25 682	1,37	2,92
Andre ....	365	2 902	÷ 2 537	0,02	0,16
	2 047 394	1 744 994	+ 207 169	100,00	100,00

Resultatene for fylkene.

Oslo.

	1965	1961	+	%	%	
			÷	1965	1961	
A .....	122 953	123 136	÷	183	40,17	42,81
H .....	118 279	110 862	+	7 417	38,64	38,54
K .....	4 523	7 481	÷	2 958	1,48	2,60
Kr. F. ....	15 566	15 258	+	308	5,08	5,30
V .....	20 704	12 811	+	7 893	6,76	4,45
SF .....	23 930	18 117	+	5 813	7,82	6,30
FV .....	163	—			0,05	—
	306 118	287 665			100,00	100,00

1. Stortingsrepresentant Einar Gerhardsen ..... A
2. Handelsminister Kåre Willoch ..... H
3. Stortingsrepresentant Trygve Bratteli ..... A
4. Stortingsrepresentant, avd.bestyrer Berte Rognerud .. H
5. Stortingsrepresentant Rakel Seweriin ..... A
6. Stortingsrepresentant professor Erling Petersen ..... H
7. Stortingsrepresentant redaktør Finn Moe ..... A
8. Stortingsrepresentant Finn Gustavsen ..... SF
9. Stortingsrepresentant kjøpmann Reidar Bruu ..... H
10. Kommunalminister Helge Seip ..... V
11. Stortingsrepresentant sekretær Gunnar Alf Larsen .... A
12. Magister Paul Thyness ..... H
13. Stortingsrepresentant cand. oecon Aase Lionæs ..... A



### Østfold.

	1965	1961	+	%	%	
			÷	1965	1961	
A .....	63 041	62 845	+	196	51,41	55,54
H .....	24 330	21 645	+	2 685	19,84	19,13
K .....	1 280	3 532	÷	2 152	1,13	3,12
Kr. F. ....	11 109	12 630	+	1 521	9,06	11,16
Sp/V .....	14 713	12 507	+	2 206	11,99	11,05
SF .....	8 051	—			6,57	—
Andre ....		1				
	122 624	113 160			100,00	100,00

1. Redaktør Nils Hønsvald, Sarpsborg ..... A
2. Skogsarbeider Ingvar Bakken, Øymark ..... A
3. Advokat Sverre Stray, Moss ..... H
4. Husmor Martha Johannessen, Thorsnes ..... A
5. Skogeier og ambassadør Erik Braadland, Idd ..... Sp
6. Journalist Arvid Johanson, Halden ..... A
7. Banksekretær Per Sonerud, Sarpsborg ..... H
8. Rektor Lars Korvald, Råde ..... Kr. F.

### Akershus.

	1965	1961	+	%	%	
			÷	1965	1961	
A .....	64 882	59 527	+	5 355	42,65	46,82
H .....	38 878	30 496	+	8 382	25,56	23,98
K .....	1 879	3 060	÷	1 181	1,24	2,41
Kr. F. ....	6 868	7 725	÷	857	4,51	6,07
Sp .....	13 511	12 177	+	1 334	8,88	9,58
V .....	16 243	7 623	+	8 620	10,67	6,00
SF .....	9 866	6,537	+	3 329	6,49	5,14
	152 127	127 145			100,00	100,00

1. Cand. philol. Halvard Lange, Oslo ..... A
2. Direktør Kristian Asdahl, Bærum ..... H
3. Sporvognsfører Thor Fossum, Bærum ..... A
4. Ligningsfullmektig, husmor Sonja Ludvigsen, Vestby .. A
5. Fotografmester Jo Benkow, Bærum ..... H
6. Utenriksredaktør Halfdan Hegtun, Bærum ..... V
7. Gårdbruker Hans Borgen, Fet ..... Sp

### Bergen.

	1965	1961		+	%	%
				÷	1965	1961
A .....	28 787	30 952	÷	2 265	42,56	49,16
H/Kr. F. ..	22 800	19 409	+	3 391	33,71	30,83
K .....	—	2 450			—	3,89
V .....	11 276	10 151	+	1 125	16,67	16,12
SF .....	4 778				7,06	
	67 641	62 962			100,00	100,00

1. Direktør Nils Langhelle ..... A
2. Professor Edvard Hambro ..... H
3. Redaktør Torstein Selvik ..... A
4. Journalist Gunnar Garbo ..... V
5. Rektor Nikolay Molvik ..... Kr. F.

### Hedmark.

	1965	1961		+	%	%
				÷	1965	1961
A .....	59 484	57 498	+	1 986	57,07	60,00
H .....	10 853	9 691	+	1 162	10,41	10,11
K .....	5 703	8 067	÷	2 364	5,47	8,42
Sp .....	20 173	17 318	+	2 855	19,36	18,07
V .....	2 666	3 244	÷	578	2,56	3,39
SF .....	5 344	—			5,13	—
Andre ....	1	12			—	0,01
	104 224	95 830			100,00	100,00

1. Småbruker Harald Løbak, Trysil ..... A
2. Bedriftsrevisor Otto Dahl, Hamar ..... A
3. Overlærer Karstein Seland, Kongsvinger ..... Sp
4. Husmor Haldis Tjernsberg, Vinger ..... A
5. Distriktsrevisor Odvar Nordli, Stange ..... A
6. Sivilingeniør Lars Platou, Ringsaker ..... H
7. Journalist Johan Østby, Elvêrum ..... Sp
8. Småbruker Lars Holen, Alvdal ..... A

### Oppland.

	1965	1961	+	%	%	
			÷	1965	1961	
A .....	50 755	47 379	+	3 376	53,53	56,43
H .....	10 735	7 556	+	3 179	11,32	9,00
K .....	1 078	2 564	÷	1 486	1,14	3,05
Kr. F. ....	3 890	5 584	÷	1 694	4,10	6,65
Sp/V .....	—	20 875			—	24,86
Sp .....	18 951	—			19,99	—
V .....	4 992	—			5,26	—
SF .....	4 423	—			4,66	—
Andre ....		11				0,01
	94 824	83 969			100,00	100,00

1. Distriktssekretær Oskar Skogly, Lillehammer ..... A
2. Småbruker Thorstein Treholt, Brandbu ..... A
3. Gårdbruker Einar Hovdhaugen, Ringeby ..... Sp
4. Gartner Per Mellesmo, Nord-Fron ..... A
5. Fabrikant Trygve Owren, Lillehammer ..... H
6. Småbruker Torger Hovi, Øystre Slidre ..... A
7. Gårdbruker Trond Wirstad, Lunner ..... Sp

### Buskerud.

	1965	1961	+	%	%	
			÷	1965	1961	
A .....	56 798	52 696	+	4 102	50,82	56,15
H .....	23 473	19 888	+	3 585	21,00	21,19
K .....	1 811	4 000	÷	2 189	1,62	4,26
Kr. F. ....	5 534	5 429	+	105	4,95	5,79
Sp .....	11 943	9 308	+	2 635	10,69	9,92
V .....	3 801	2 522	+	1 279	3,40	2,69
SF .....	8 403	—			7,52	—
	111 763	93 843			100,00	100,00

1. Jernbanefullmektig Ragnar Christiansen, Nedre Eiker .. A
2. Byråsjef Reidar Strømdahl, Drammen ..... A
3. Direktør Bernt Ingvaldsen, Drammen ..... H
4. Husmor Guri Johannessen, Geilo ..... A
5. Revisor Erland Steenberg, Nedre Eiker ..... A
6. Reparatør Sverre Andresen, Ringerike ..... A
7. Gårdbruker, skogeier Olaf Knudson, Sigdal ..... H



### Telemark.

	1965	1961	+ ÷	% 1965	% 1961	
A .....	42 952	40 567	+	2 385	48,76	50,96
H .....	11 369	9 098	+	2 271	12,91	11,43
K .....	1 049	2 520	÷	1 471	1,19	3,16
Kr. F. ....	13 453	8 273	+	5 180	15,27	10,39
Sp .....	—	5 249			—	6,59
V .....	11 299	9 392	+	1 907	12,83	11,80
SF .....	7 962	4 513	+	3 449	9,04	5,67
	88 084	79 612		100,00	100,00	

1. Typograf Sverre Løberg, Skien ..... A
2. Fabrikkarbeider Harald Selås, Rjukan ..... A
3. Kontrollveterinær Johannes Østtveit, Bø i Telemark .... Kr. F.
4. Baneformann Eigil Liane, Sannidal ..... A
5. Gårdbruker Torstein Tynning, Porsgrunn ..... H
6. Prost Torkell Tande, Sannidal ..... V

### Vestfold.

	1965	1961	+ ÷	% 1965	% 1961	
A .....	39 750	44 108	÷	4 358	42,43	46,64
H .....	30 172	28 885	+	1 287	32,21	30,55
K .....	666	1 825	÷	1 159	0,71	1,93
Kr. F. ....	—	5 950			—	6,29
Sp .....	10 057	7 226	+	2 831	10,74	7,64
V .....	8 502	6 569	+	1 933	9,08	6,95
SF .....	4 528	—			4,83	—
	93 675	94 563		100,00	100,00	

1. Personalsjef Asbjørn Lillås, Nøtterøy ..... A
2. Lærer Johan Møller Warmedal, Nøtterøy ..... H
3. Jerndreier Johan Andersen, Horten ..... A
4. Gårdbruker Rolf Schjerven, Lardal ..... H
5. Husmor Gunvor Eker, Larvik ..... A
6. Skogkonsulent Teddy Dyring, Brunlanes ..... Sp
7. Husmor Borghild Bondevik Haga, Brunlanes ..... V

### Aust-Agder.

	1965	1961		+	%	%
				÷	1965	1961
A .....	17 556	16 801	+	755	41,55	43,82
H .....	7 285	7 066	+	219	17,24	18,43
K .....	119	324	÷	205	0,28	0,84
Kr. F. ....	6 214	6 433	÷	219	14,71	16,78
V/Sp .....	—	7 719			—	20,13
Sp .....	2 994	—			7,09	—
V .....	6 748	—			15,97	—
SF .....	1 337	—			3,16	—
	42 253	38 343			100,00	100,00

1. Disponent Bjarne Henriksen, Arendal ..... A
2. Tiltakssjef Osmund Faremo, Bygland ..... A
3. Skipsreder Alfred Thommesen, Moland ..... H
4. Lektor og gårdbruker Øyvind Bjorvatn, Tvedestrand ..... V

### Vest-Agder.

	1965	1961		+	%	%
				÷	1965	1961
A .....	19 413	18 102	+	1 311	31,71	34,34
H .....	10 313	8 094	+	2 219	16,85	15,36
K .....	—	662			—	1,26
Kr. F. ....	7 794	8 256	÷	462	12,73	15,67
V/Sp .....	—	17 602			—	33,37
V .....	15 045	—			24,58	—
Sp .....	6 005	—			9,81	—
SF .....	2 643	—			4,32	—
	61 213	52 716			100,00	100,00

1. H.r.advokat Jens Haugland, Kristiansand S. .... A
2. Gårdbruker Bent Røiseland, Holum, Mandal ..... V
3. Direktør S. Walter Rostoft, Oddernes ..... H
4. Sekretær Salve Salvesen, Kristiansand S. .... A
5. Rektor Haakon Sløgedal, Søgne ..... Kr. F.

### Rogaland.

	1965	1961	+ ÷	% 1965	% 1961
A .....	43 020	41 995	+ 1 025	32,58	36,08
H .....	23 510	20 556	+ 2 954	17,80	17,66
K .....	876	1 922	÷ 1 046	0,66	1,65
Kr. F. ....	20 895	18 843	+ 2 052	15,82	16,19
Sp .....	15 053	12 924	+ 2 129	11,40	11,11
V .....	23 394	20 142	+ 3 252	17,72	17,31
SF .....	5 112			3,87	
NDP .....	194			0,15	
	132 054	116 383		100,00	100,00

1. Redaktør Peder Næsheim, Stavanger ..... A
2. Soussjef Gunnar Hellesten, Haugesund ..... H
3. Lektor Inga Tusvik, Time ..... V
4. Lektor Jakob Aano, Stavanger ..... Kr. F.
5. Husmor S. Hakestad Møller, Haugesund ..... A
6. Rektor Bjarne Undheim, Time ..... Sp
7. Skomaker Edv. Edwardsen, Eigersund ..... A
8. H.r.advokat Egil Endresen, Stavanger ..... H
9. Handelsgartner Ingolv Helland, Stavanger ..... V
10. Kjøpmann Karl Brommeland, Haugesund ..... Kr. F.

### Hordaland.

	1965	1961	+	%	%
			÷	1965	1961
A .....	39 572	37 118	+	2 454	33,28
H .....	22 791	13 522	+	9 269	19,16
K .....	903	1 258	÷	355	0,76
Kr. F. ....	17 600	19 020	÷	1 420	14,80
Sp .....	12 089	10 831	+	1 258	10,17
V .....	20 760	17 374	+	3 386	17,45
SF .....	5 207	3 569	+	1 638	4,38
	118 922	102 692		100,00	100,00

1. Lagerformann Steffen Toppe, Åsane ..... A
2. Adjunkt Kjeld Langeland, Åsane ..... H
3. Banksjef, gårdbruker Olav Hordvik, Åsane ..... V
4. Jernbanefullmektig Arne Nilsen, Voss ..... A
5. Disponent Lars Aasgard, Lindås ..... Kr. F.
6. Gårdbruker Lars Leiro, Voss ..... Sp
7. Sivilingeniør Ingvald Ulveseth, Fjell ..... A
8. Banksjef Kåre Meland, Fana ..... H
9. Journalist Thor Myklebust, Kvinnherad ..... V
10. Rutebil- og verkstedeier Sverre L. Mo, Kvam ..... Kr. F.

### Sogn og Fjordane.

	1965	1961	+	%	%
			÷	1965	1961
A .....	15 745	16 114	÷	1 269	31,26
H .....	7 722	6 225	+	369	15,33
Kr. F. ....	7 439	6 936	+	503	14,77
Sp .....	10 283	9 554	+	729	20,42
V .....	8 008	7 258	+	750	15,90
SF .....	1 169	—		2,32	—
Andre ....		1			
	50 366	46 088		100,00	100,00

1. Sorenskriver Einar Stavang, Førde ..... A
2. Gårdbruker John Austrheim, Gloppen ..... Sp
3. Redaktør Ludvig Botnen, Florø ..... V
4. Gårdbruker Paul Svarstad, Stryn ..... H
5. Kretssekretær Knut Myrstad, Selje ..... Kr. F.

### Møre og Romsdal.

	1965	1961	+	%	%	
			÷	1965	1961	
A .....	36 055	34 124	+	1 931	32,82	34,69
H .....	11 154	9 340	+	1 814	10,16	9,49
K .....	—	733		—	—	0,75
Kr. F. ....	18 531	20 845	÷	2 314	16,87	21,19
Sp .....	21 042	13 342	+	7 700	19,16	13,56
V .....	18 390	15 849	+	2 541	16,74	16,11
SF .....	4 673	4 144	+	529	4,25	4,21
Andre ....	6					
	109 851	98 377			100,00	100,00

1. Småbruker Anders Sæterøy, Surnadal ..... A
2. Gårdbruker Olav Langeland, Borgund ..... Sp
3. Småbruker Knut Toven, Nesset ..... Kr. F.
4. Fiskeskipper Bjarne Flem, Haram ..... V
5. Advokat Peter Kjeldseth Moe, Ørsta ..... A
6. Sokneprest Sverre Nybø, Vanylven ..... H
7. Politioverbetjent Kåre Stokkeland, Molde ..... A
8. Disponent Arnt Hagen, Molde ..... Sp
9. Skoleinspektør Ola Gjengedal, Herøy ..... Kr. F.
10. Lektor Hans Hammond Rossbach, Kristiansund N. .... V

Sør-Trøndelag.

	1935	1961	+		%	%
			÷		1965	1961
A .....	55 155	54 244	+	911	45,07	50,25
H .....	24 134	19 896	+	4 238	19,72	18,43
K .....	2 738	4 317	÷	1 529	2,24	4,00
Kr. F. ....	9 328	10 692	÷	1 364	7,62	9,91
Sp/V .....	—	15 951			—	14,78
Sp .....	14 513	—			11,86	—
V .....	10 194	—			8,33	—
SF .....	6 316	—			5,16	—
FV .....	—	2 360			—	2,19
NSP .....	—	478			—	0,44
Andre ....	—	3			—	—
	122 378	107 941			100,00	100,00

1. Professor Olav Gjærevoll, Trondheim ..... A
2. Småbruker Iver Unsgård, Tydal ..... A
3. Avdelingssjef Otto Lyng, Trondheim ..... H
4. Lagerarbeider Håkon Johnsen, Trondheim ..... A
5. Fylkesagronom Per Borten, Flå ..... Sp
6. Fisker, småbruker Martin Skaaren, Kvenvær ..... H
7. Skoleinspektør Rolf Fjeldvær, Hitra ..... A
8. Sogneprest Lars Tangvik, Trondheim ..... V
9. Gårdbruker Kristoffer Rein, Stadsbygd ..... Kr. F.
10. Sekretær Andreas Wormdahl, Trondheim ..... A



### Nord-Trøndelag.

	1965	1961		+	%	%
				÷	1965	1961
A .....	26 475	26 638	÷	163	43,42	47,84
H .....	4 413	3 256	+	1 157	7,24	5,85
K .....	681	1 541	÷	860	1,12	2,77
Kr. F. ....	4 124	4 840	÷	716	6,76	8,69
Sp .....	14 310	13 362	+	948	23,47	24,00
V .....	7 530	6 042	+	1 488	12,35	10,85
SF .....	3 440	—			5,64	—
Andre ....		1				
	60 973	55 680			100,00	100,00

1. Gårdbruker Leif Granli, Frol ..... A
2. Gårdbruker Jon Leirfall, Hegra ..... Sp
3. Journalist Guttorm Hansen, Namsos ..... A
4. Gårdbruker Bjarne Lyngstad, Inderøy ..... V
5. Bygningsarbeider Johan Støa, Verdal ..... A
6. Gårdbruker Inge Bartnes, Steinkjer ..... Sp

Nordland.						
	1965	1961			%	%
				+	1965	1961
A .....	53 185	49 675	+	3 510	46,28	49,07
H .....	18 199	14 904	+	3 295	15,84	14,72
K .....	1 447	2 266	÷	819	1,26	2,24
Kr. F. ....	10 553	11 659	÷	1 106	9,18	11,51
Sp .....	12 724	10 318	+	2 406	11,07	10,19
V .....	8 629	5 307	+	3 322	7,51	5,24
SF .....	10 178	7 116	+	3 062	8,86	7,03
Andre ....		1				
	114 915	101 246			100,00	100,00

1. Fisker Magnus Andersen, Bø i Vesterålen ..... A
2. Husmor Margith Munkebye, Bodø ..... A
3. Disponent Håkon Kyllingmark, Svolvær ..... H
4. Lektor Per Karstensen, Rana ..... A
5. Distrikssjef Erling Engan, Bodin ..... Sp
6. Jernbanefullmektig Rolf Hellem, Narvik ..... A
7. Gårdbruker Hans Berg, Bodin ..... Kr. F.
8. Distriktssekretær Asbjørn Holm, Langenes ..... SF
9. Banksjef Halvor Bjellaanes, Vefsn ..... V
10. Fiskeskipper Harald Warholm, Brønnøy ..... H
11. Gårdbruker, poståpner Jonas Enge, Bodin ..... A
12. Fisker Sigurd Hamran, Moskenes ..... A

**Troms.**

	1965	1961		+	%	%
				÷	1965	1961
A .....	28 861	27 550	+	1 311	48,55	54,37
H .....	10 783	8 045	+	2 738	18,14	15,88
K .....	719	1 373	÷	654	1,21	2,71
Kr. F. ....	—	3 650			—	7,20
Sp .....	8 054	4 034	+	4 020	13,55	7,96
V .....	7 884	6 012	+	1 872	13,26	11,87
SF .....	3 147	—			5,29	—
Andre ....		6				0,01
	59 448	50 670			100,00	100,00

1. Fisker Nils Jacobsen, Skjervøy ..... A
2. Oberstløytnant Alfred Henningsen, Bardu ..... A
3. Fylkessekretær Martin Buvik, Tromsø ..... H
4. Konstruktør Kåre Hansen, Tromsøysund ..... A
5. Bestyrer Johannes Gilleberg, Kvæfjord ..... Sp
6. Skipsreder Helge Jakobsen, Tromsø ..... V

**Finnmark.**

	1965	1961		+	%	%
				÷	1965	1961
A .....	18 881	18 990	÷	109	55,63	62,06
H .....	7 219	5 762	+	1 457	21,27	18,83
K .....	2 424	3 704	÷	1 280	7,14	12,10
Kr. F. ....	1 433	—			4,22	—
V .....	1 769	2 133	÷	364	5,21	6,97
SF .....	2 214	—			6,53	—
Andre ....	1	27			—	0,04
	33 941	30 616			100,00	100,00

1. Sekretær Valter Gabrielsen, Honningsvåg ..... A
2. Småbruker Harald Samuelsberg, Bergsfjord i Loppa .... A
3. Fylkessekretær Erling Norvik, Hammerfest ..... H
4. Forretningsfører Harry Klippenvåg, Kirkenes ..... A

### *Nominasjonen.*

Følgende kandidater ble stilt opp på Det norske Arbeiderpartis liste i de 20 valgdistriktene:

#### *Østfold:*

1. Redaktør Nils Hønsvald, Sarpsborg.
2. Skogsarbeider Ingvar Bakken, Marker.
3. Husmor Martha Johannessen, Borge.
4. Journalist Arvid Johanson, Idd.
5. Vaktmester Thorleif Kristensen, Moss.
6. Regningsbud Wilhelm Thøgersen, Fredrikstad.
7. Verkstedarbeider Vilhelm Simensen, Tune.
8. Husmor Liv Stubberud, Rakkestad.
9. Herredsagronom Johannes Bråten, Råde.
10. Husmor Evelyn Andersen, Halden.
11. Sosialsjef Rolf Andersen, Rygge.
12. Sekretær Thorbjørn Kultorp, Skjeberg.
13. Sivilingeniør Nils Bjørnebekk, Moss.
14. Keramikkarbeider Alf Hansen, Idd.

#### *Akershus:*

1. Utenriksminister Halvard M. Lange, Oslo.
2. Sporvognsfører Thor Fossum, Bærum.
3. Husmor, ligningsfullmektig Sonja Ludvigsen, Vestby.
4. Konsulent Kristian Haugen, Skedsmo.
5. Lærer Magne Langerud, Nannestad.
6. Husmor Åse Dokken, Eidsvoll.
7. Ekspeditør Kjell Knudsen, Asker.
8. Disponent O. Nordmann Sand, Oppegård.
9. Sekretær Arvid Ruus, Nittedal.
10. Sjøfører Alf Dahl, Frogn.
11. Spesiellærer Gullborg Schreiner, Bærum.
12. Skiftekonduktør Eivind Lappegård, Rælingen.
12. Forretningsfører Karl J. Bjerklund, Nesodden.

#### *Oslo:*

1. Einar Gerhardsen, statsminister.
2. Trygve Bratteli, stortingsrepresentant.
3. Rakel Seweriin, stortingsrepresentant.
4. Finn Moe, stortingsrepresentant.
5. Gunnar Alf Larsen, jerndreier.

6. Aase Lionæs, cand. oecon., stortingsrepresentant.
7. Herman Pedersen, journalist.
8. Aase Bjerkholt, statsråd, husmor.
9. Trygve Bull, lektor.
10. Olav Habberstad, sjåfør, sekretær i Norsk Jernbaneforbund.
11. Torbjørn Hagen, sekretær i Norsk Sjømannsforbund.
12. Bjartmar Gjerde, sekretær.
13. Thorbjørn Berntsen, rørlegger.
14. Inger Halvorsen, husmor.
15. Sverre Gullikstad, førstesekretær.
16. Lage Haugness, maler, formann i Norsk Bygningsindustriarb.-forbund.
17. Ragnvald Thoresen, lastebileier.
18. Liv Buck, kontorsjef.
19. Boris Hansen, politibetjent.

*Hedmark:*

1. Stortingsrepresentant Harald Løbak, Trysil.
2. Stortingsrepresentant Otto Dahl, Hamar.
3. Stortingsrepresentant Haldis Tjernsberg, Kongsvinger.
4. Stortingsrepresentant Odvar Nordli, Stange.
5. Småbruker Lars Holen, Alvdal.
6. Journalist Kjell Magne Fredheim, Åsnes.
7. Småbruker Karl V. Westerlund, Ringsaker.
8. Jernbanefullmektig Bjarne Holen, Stor-Elvdal.
9. Husmor Karen Skjøsberg, Stange.
10. Tømmer Thorbjørn Walmann, Eidskog.
11. Skogsarbeider Einar Egeberg, Elverum.
12. Husmor Karen Haugen, Vang.
13. Sekretær Bjarne Øverhaug, Tynset.
14. Skogsarbeider Kåre Westerheim, Rendalen.

*Oppland:*

1. Stortingsmann, sekretær Oskar Skogly, Lillehammer.
2. Stortingsmann, småbruker Thorstein Treholt, Gran.
3. Stortingsmann, gartner Per Mellesmo, Nord-Fron.
4. Stortingsmann, småbruker Torgeir Hovi, Øystre Slidre.
5. Fabrikkarbeider Rolf Furuset, Vestre Toten.
6. Kontordame og husmor Liv Andersen, Gjøvik.
7. Fabrikkarbeider Ole Knapp, Gjøvik.

8. Lektor Agvald Gjelsvik, Nord-Fron.
9. Fullmektig Ernst Buan, Lunner.
10. Ordfører Sigurd Granrud, Vågå.
11. Husmor Olga Rudsengen, Lunner.
12. Husmor Anna Nordby, Jevnaker.
13. Yrkeskolelærer Dagfinn Aaberg, Lillehammer.

*Buskerud:*

1. Stortingsrepresentant, jernbanefullmektig Ragnar Christiansen, Nedre Eiker.
2. Stortingsrepresentant, byråsjef Reidar Strømdahl, Drammen.
3. Stortingsrepresentant, husmor Guri Johannessen, Hol.
4. Reparatør Sverre Andresen, Ringerike.
5. Ordfører, våpenarbeider Gunnar Hwashovd, Kongsberg.
6. Småbruker og lærer Knut Brekke, Nore og Ulvdal.
7. Ekspeditrise Olaug Andersen, Ringerike.
8. Former Thormod Pettersen, Drammen.
9. Papirarbeider Egil Ranheim, Modum.
10. Journalist Paul Breiehagen, Ål.
11. Industriarbeider Dagnar Nygård, Lier.
12. Ordfører, agronom Ingvald Granum, Krødsherad.
13. Husmor Margot Pedersen, Røyken.

*Vestfold:*

1. Personalsjef Asbjørn Lillås, Nøtterøy.
2. Jerndreier Johan Andersen, Horten.
3. Husmor Gunvor Eker, Larvik.
4. Gårdbruker Andreas Honerød, Andebu.
5. Fylkessekretær Willy Jansson, Sandar.
6. Lærer Astrid Murberg Martinsen, Holmestrand.
7. Konsulent Kaare Frøland, Ramnes.
8. Adjunkt Gunnar Ellefsen, Larvik.
9. Butikksjef Helge Halvorsen, Sandefjord.
10. Overkontrollør Kolbjørn Hogsnes, Tønsberg.
11. Kontorsjef Knut Ebbestad, Svelvik.
12. Vaktmester Rolf Ottosen, Sem.
13. Gårdbruker Hans Huseby Hem, Tjølling.

*Telemark:*

1. Typograf Sverre Løberg, Skien.
2. Fabrikkarbeider Harald Selås, Tinn.



3. Baneformann Eigil Liane, Kragerø.
4. Småbruker Aslak O. Versto, Vinje.
5. Kontordame Ruth Svendsen, Porsgrunn.
6. Banemester Henry Finrud, Notodden.
7. Statsadvokat Oddvar Berrefjord, Skien.
8. Sekretær Finn Kristensen, Porsgrunn.
9. Trygdesjef Kjell Bohlin, Bamble.
10. Husmor Elna Kabbe, Nome.
11. Elektrosveiser Ottar Lundtveit, Drangedal.
12. Rørlegger Tor Halvorsen, Skien.

*Aust-Agder:*

1. Stortingsrepresentant Bjarne Henriksen, Arendal.
2. Tiltakssjef Osmund Faremo, Bygland.
3. Mekaniker Thor Lund, Moland.
4. Husmor Tonje Hanssen, Vegårdshei.
5. Skifteformann Rolf Røed, Risør.
6. Ligningsassistent Klaus Halvorsen, Arendal.
7. Blikkenslager Kristian Tønnesen, Lillesand.
8. Husmor Lilly Walvik, Moland.
9. Lensmannsbetjent Gunnar Østerhus, Evje og Hornes.
10. Tlf.formann Edvard Kolstø, Grimstad.

*Vest-Agder:*

1. Statsråd Jens Haugland, Kristiansand.
2. Stortingsmann og sekretær Salve Salvesen, Kristiansand.
3. Bestyrer Olav Munkejord, Flekkefjord.
4. Oppmåler Engly Lie, Vennesla.
5. Elektriker Odd Landsverk, Mandal.
6. Husmor Oddbjørg Jacobsen, Farsund.
7. Yrkesrettleder Knut Tveit, Marnardal.
8. Fiskelagsbestyrer Clifford Gabrielsen, Lyngdal.
9. Pastor og lærer Peder K. Liland, Sirdal.
10. Husmor Hilda Marie Danielsen, Søgne.
11. Husmor Gerd Nilsen, Kristiansand.

*Rogaland:*

1. Peder Næsheim, Stavanger, redaktør og fylkesvaraordfører.
2. Sunniva Hakestad Møller, Haugesund, stortingsrepr. og husmor.
3. Edvard M. Edvardsen, Eigersund, skomaker.

4. Lars Tjelmeland, Sandnes, sjef for Time trygdekasse.
5. Thor Wallem Iversen, Stavanger, bussjåfør.
6. Bjarne Hervik, Hervik i Ryfylke, gardbruker og formann i Norsk Bonde- og Småbrukarlag.
7. Hans Frette, Sauda, telefonmontør.
8. Peder Eliassen, Skudeneshavn, yrkesrettleier.
9. Harriet Andreassen, Stavanger, kontordame.
10. Ragnvald Norheim, Bryne, vaktmester.
11. Peder Sætre, Haugesund, skolestyrer.
12. Arne Helvik, Sola, flygeleder.
13. Leiv M. Tungesvik, Jørpeland, skoleinspektør.
14. Gunnar Berge, Stavanger, platearbeider.
15. Kjell Steinsvåg, Sandnes, diakon.
16. Olav Haraldstad, Sand, veterinær.

*Hordaland:*

1. Stortingsrepresentant, lagerformann Steffen I. Toppe, Åsane.
2. Jernbanefullmektig Arne Nilsen, Voss.
3. Ordfører, sivilingeniør Ingvald Ulveseth, Fjell.
4. Platearbeider Lars Sætrevik, Stord.
5. Gardbrukar Olav Marås, Radøy.
6. Kontorsjef Leiv Revheim, Odda.
7. Husmor Borghild Kønig, Laksevåg.
8. Lektor Alf Stanghelle, Fana.
9. Ordfører, kommunerevisor Olav Bjørkaas, Askøy.
10. Ordfører, tekstilarbeidar Arnold Prestegaard, Askøy.
11. Trykkar Arne Ekeland, Arna.
12. Kommuneingeniør Odd Lønningen, Ullensvang.
13. Møbelsnikkar Alfred Monsen, Os.
14. Sjøfør Sigvald Hauge, Osterøy.
15. Skulestyrar Erling Løseth, Kvinnherad.
16. Gardbrukar Oddmund L. Soldal, Kvam.

*Bergen:*

1. Stortingspresident Nils Langhelle.
2. Stortingsrepresentant Torstein Selvik.
3. Sogneprest Olav Totland.
4. Førstesekretær Nina Smid.
5. Gullsmed Jan Tonning.
6. Formann Wernalf Falao.
7. Smed Birger L. Larsen.

8. Husmor Aslaug Strønen.
9. Glassliper Jan Vatne.
10. Kontrollør Olaf Smedsvik.
11. Ordfører Harry Hansen.

*Sogn og Fjordane:*

1. Stortingsrepresentant, sorenskrivar Einar Stavang, Førde.
2. Stortingsrepresentant, likningssjef Hans Offerdal, Lærdal.
3. Husmor Hildur Os, Eid.
4. Journalist Olaf Vee-Haugen, Årdal.
5. Småbrukar Petter Høydal, Hyllestad.
6. Arbeidar, småbrukar Roald Sandal, Vågsøy.
7. Husmor Torborg Valsvik, Høyanger.
8. Småbrukar, vegvaktar Johan Skrede, Jølster.
9. Lærer Kåre Øvregard, Luster.
10. Sosialsjef Anders Skåre, Stryn.
11. Lærer Ivar Kleiva, Gulen.

*Møre og Romsdal:*

1. Stortingsrepresentant, snekker og småbruker Anders Sæterøy, Surnadal.
2. Stortingsrepresentant, adv. Peter Kjeldseth Moe, Ørsta.
3. Politioverbetjent Kåre Stokkeland, Molde.
4. Ordfører, fisker Sivert Haltbakk, Aure.
5. Rotasjonstrykker Oscar Ingebrigtsen, Ålesund.
6. Lærer Ole Arnfinn Silset, Fræna.
7. Husmor Klara Heggstad, Borgund.
8. Journalist Asbjørn Jordahl, Kristiansund.
9. Avdelingssjef Levi B. Myklebust, Rauma.
10. Lærer Ragnvald Støyva, Stranda.
11. Gårdbruker og poståpner Trygve E. Eide, Eide.
12. Cand. oecon. Kåre Ellingsgård, Molde.
13. Telefonbestyrer Solveig Berge Strandebø, Ulstein.
14. Industriarbeider Jarle Aresvik, Aure.
15. Gruvearbeider Ole J. Bersås, Nesset.
16. Kommuneingeniør Jakob Veiset, Tingvoll.

*Sør-Trøndelag:*

1. Statsråd, professor Olav Gjærevoll, Trondheim.
2. Stortingsrepr., småbruker Iver D. Unsgård, Tydal.
3. Stortingsrepr. lagerarbeider Håkon Johnsen, Trondheim.

4. Skoleinspektør Rolf Fjeldvær, Hitra.
5. Stortingsrepr. Andreas Wormdahl, Trondheim.
6. Husmor Jenny Lund, Ålen.
7. Bestyrer Roald Bye, Malvik.
8. Arbeidsformidler Odd Asphjell, Orkdal.
9. Sosialkurator Rigmor Hegle, Trondheim.
10. Sokneprest Eigil Aakenes, Frøya.
11. Arbeidsformidler og småbruker Arnfinn Kvithyll, Rissa.
12. Avdelingsleder Trygve Bjerkaker, Melhus.
13. Sekretær Gudmund Gjengaar, Trondheim.
14. Småbruker Martin Bjerkås, Rennebu.
15. Husmor Ella Strømsnes, Trondheim.
16. Fullmektig Ingvar Fossflaten, Meldal.

*Nord-Trøndelag:*

1. Statsråd, småbruker Leif Granli, Levanger.
2. Stortingsrepr., journalist Guttorm Hansen, Namsos.
3. Ordfører, bygningsarbeider Johan Støa, Verdal.
4. Fisker, småbruker Hans Solsem, Leka.
5. Husmor, avdelingssjef Anna Bremset, Stjørdal.
6. Student Asbjørn Mathisen, Steinkjer.
7. Husmor, avdelingsbestyrer Randi Brevik, Nærøy.
8. Kontorsjef Toralf Aalberg, Verran.
9. Sokneprest Arne Frisvold, Inderøy.
10. Jernbanefullmektig Reidar Søråsen, Grong.
11. Husmor Jorun Fornes, Steinkjer.
12. Overkonduktør Johnny Stenberg, Meråker.

*Nordland:*

1. Statsråd, fisker Magnus Andersen, Bø i Vesterålen.
2. Stortingsrepr., husmor Margith Munkebye, Bodø.
3. Ordfører Per Karstensen, Rana.
4. Jernbanefullmektig Rolf Hellem, Narvik.
5. Stortingsrepr., småbruker Jonas Enge, Brønnøy.
6. Stortingsrepr., fisker Sigurd Hamran, Moskenes.
7. Forretningsfører Ola Teigen, f. t. Oslo.
8. Industriarbeider Einride Sommerseth, Meløy.
9. Kontormann Elnar Bårdsen, Hadsel.
10. Likningssjef Helge N. Olsen, Herøy.
11. Ordfører Ottar Vollan, Sørfold.
12. Småbruker Kristian Sandvik, Brønnøy.

13. Likningssjef Egil Schumacher, Vågan.
14. Småbruker Gudmund Grytøy, Steigen.
15. Laborant Ole J. Nøstdahl, Tysfjord.
16. Husmor Jørgine Slaatrem, Vefsn.
17. Arbeider Erling Alsos, Andøy.
18. Lærer Bjarne Mørk Eidem, Vega.

*Troms:*

1. Stortingsrepr., fisker Nils Jacobsen, Skjærvøy.
2. Stortingsrepr., distriktssjef i Heimevernet, Alfred Henningsen, Bardu.
3. Stortingsrepr., konstruktør Kåre Hansen, Tromsø.
4. Regnskapssjef, fylkesordfører Bjarne Berg-Sæther, Harstad.
5. Lærerinne, husmor Hanna Berg Angell, Lenvik.
6. Småbruker, ordfører Asbjørn Sjøthun, Balsfjord.
7. Skolestyrer, ordfører Rasmus Engstad, Storfjord.
8. Fisker og småbruker Bjarne Johnsen, Dyrøy.
9. Journalist, husmor Helga Andersen, Tromsø.
10. Gruvearbeider, ordfører Inge Mikalsen, Berg.
11. Skolestyrer Peder Sandbukt, Kåfjord.
12. Sekretær Magne Sagelv, Tromsø.

*Finnmark:*

1. Sekretær Valter Gabrielsen, Honningsvåg.
2. Stortingsmann, småbruker Harald Samuelsberg, Øksfjordbotn.
3. Stortingsmann, forretningsfører Harry Klippenvåg, Kirkenes.
4. Redaksjonssekretær Reidar Nielsen, Hammerfest.
5. Husmor Sonja Nilssen, Vardø.
6. Likningssekretær, ordfører Hans O. Opstad, Lakselv.
7. Fiskerioppsynsbetjent, ordfører Agathon Larssen, Berlevåg.
8. Yrkeslærer Hans Guttorm, Kautokeino.
9. Husmor Ragna G. Johnsen, Vadsø.
10. Fisker Egil Olsen, Båtsfjord.

*Programbehandlingen.*

En rekke utvalg la fram sine innstillinger til utforming av arbeidsprogrammet 1966—69. Sentralstyret og Landsstyret la fram et forslag til Landsmøtet 1965 etterat partiavdelingene hadde behandlet det.

### *Sekretærkonferanse.*

Det ble holdt en sekretærkonferanse i Bygningsarbeidernes Hus, Oslo, den 22. og 23. januar 1965. Her ble opplegget for valgåret 1965 drøftet.

### *Valgmateriell.*

Redaktør Per Bratland ble engasjert til å redigere det meste av materiellet. Listen over det materiellet som ble trykt og distribuert er følgende:

Handboka 1965.

«Fakta og Argumenter».

Brosjyre «Opplegg for valgarbeidet».

Materialsamlingen «Utsyn og oppgaver i Norge».

Brosjyre «30 års arbeiderstyre».

Arbeidsprogrammet 1965—69.

Brosjyre «Hva skjer i Norge i dag?»

Folder «Priser og lønninger».

Folder til de fagorganiserte.

Opprop til fagorganiserte kvinner.

Folder «Kvinnens stilling i vårt samfunn».

Brev til alderstrygdede.

Brev til førstegangsvelgere.

Folder om Folkepensjonen.

«TV- og Radio Ekstra.» Kommentar til de politiske valgprogram i radio og fjernsyn.

Flygeblad «Intet systemskifte — Fortsatt arbeiderstyre».

Valgplakater.

### *Fagbevegelsen og valget.*

Faglig-politisk utvalg la opp et omfattende arbeid for valgkampen. Se under avsnittet Faglig-politisk utvalg.

### *Kringkastingen og valget.*

Debattene i NRK ble i 1965 lagt opp med emnediskusjoner, dueller, partilederdebutt, foruten en del lokale program.

Fra DNA deltok følgende: Trygve Bratteli, Einar Gerhardsen, Reiulf Steen, Olav Brunvand, Andreas Cappelen, O. C. Gundersen, Guttorm Hansen, Aase Bjerkholt, Leif Granli, Bjartmar Gjerde, Hjalmar Seim, Per Dragland, Idar Norstrand.



### *Gallup-undersøkelser.*

Partiet opprettholdt abonnement på Gallup-instituttets politiske indeks. Målingene forelå på Partikontoret hver måned.

I alle år har det vært en avtale mellom Norsk Gallupinstitutt og partiene at den politiske indeks ikke skal offentliggjøres. Foran valget 1965 offentliggjorde borgerlige aviser indeksen. I brev av 11. oktober 1965 ba Gallup-instituttet om reaksjon på dette og la fram krav om øking av prisen. Sentralstyret var enig i at offentliggjøringen nå burde komme inn i fastere former. Det burde skje i samarbeid med pressen, som i tilfelle bør finansiere undersøkelsene.

Det har vært en rekke forhandlingsmøter mellom partiene, pressen og Gallup-instituttet uten at det er nådd fram til enighet om fordeling av utgiftene. I 1966 gjorde Gallupinstituttet ikke kjent sine undersøkelser. Partiet er sammen med A-pressen interessert i å finne en løsning, og har ved årskiftet 1966/67 tatt initiativ for å finne en ordning.

### **Samarbeidskomitéen mellom DNA og LO.**

Samarbeidskomitéen har i 1965 inntil 1. juni bestått av følgende:

Fra DNA: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli og Haakon Lie med Reidar Hirsti som varamann.

Fra LO: Konrad Nordahl, P. Mentsen og Tor Aspengren.

Fra 1. juni 1965 har Samarbeidskomitéen bestått av følgende:

Fra DNA: Trygve Bratteli, Reiulf Steen og Haakon Lie med Reidar Hirsti som varamann.

Fra LO: P. Mentsen, Tor Aspengren og Kaare Pehrsen med Alf Andersen som varamann.

Samarbeidskomitéen har i 1965 hatt 11 møter og behandlet en rekke saker, hvorav kan nevnes: 1. mai 1965. Nedsettelse av skatteutvalg. Yrkesopplæring av voksne. Indeksoppgjøret for lønnstakere i staten. Stortingsvalget 1965. Nordisk Samarbeidskomitées møte i Oslo 14.—15. august 1965. Tiden Norsk Forlag. Oppsigelse av veiarbeidere i Nordland fylke. Den nordiske arbeiderkongress i Oslo 14.—15. august 1965. Oslo Typografiske Forenings eiendom Engene, Tyristrand. Felles funksjonærutvalg. Den nordiske samarbeidskomitées møte i Stockholm 11.—12. desember.

I 1966 hadde Samarbeidskomitéen 15 møter og behandlet en rekke saker, hvorav kan nevnes: Utredningsavdeling for arbeiderbevegelsen. Den faglige situasjon — tarifforhandlingene. Statsstønad til partipressen. 1. mai-arrangementene. Pressens stilling. Industrielt

demokrati. Nordisk samarbeid. Nygaardsvoldheimen. Finansieringen av valgkampen. Nordisk funksjonærkonferanse. Det europeiske markedssamarbeid. Bredere presentasjon av kvinner i folkevalgte organer.

*b) Fellesmøter.*

Sentralstyret og Sekretariatet har lagt opp til å møtes minst to ganger i året for å drøfte fellessaker. Det første fellesmøte ble holdt 17. januar 1966 på Sørmarka. Trygve Bratteli og P. Mentsen innledet til diskusjon om «Den aktuelle situasjon og arbeidsoppgaver i tida framover».

Den 24. november 1966 møttes Sekretariatet og Sentralstyret i Sekretariatsalen i Folkets Hus. Finn Moe innledet om stillingen etter statsminister Harold Wilsons erklæring om at Storbritannia nå vil forberede drøftinger med sikte på fullt medlemskap i EEC. Det ble enstemmig vedtatt å sende brev til Regjeringen i anledning møte mellom statsministrene i London den 5. desember. Brevet er gjengitt på side 77.

Den 22. juni ble det holdt et møte for tariffoppgjøret. Trygve Bratteli innledet om den politiske situasjonen etter første stortingsseksjon med borgerlig flertall.

*c) Andre fellesmøter:*

Samarbeidskomitéen mellom Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen har innkalt medlemmer av DNA's sentralstyre, LO's sekretariat og de fastlønte tillitsmenn i forbundene til følgende informasjonsmøter i 1965:

7. april: Stortingsmann Oskar Skogly: Orientering om behandling av folkepensionssaken.

28. april: Haakon Lie: Foran valgkampen.

22. september: Haakon Lie: Valgkampen og valgresultatet.

29. september, fortsettelse av møtet den 22. september: Valgkampen og valgresultatet — diskusjon.

6. oktober: Redaktør Manfred Nilsson: Presse- og informasjonsvirksomheten i svensk fagbevegelse.

I 1966:

2. mars: P. Mentsen: Orientering om kollektiv forsikring.

18. mai: P. Mentsen: Den faglige situasjon.

22. august: Direktør Arvid Cederkvist: «Fra idé til virkelighet», og direktør Kjell Holler, Forsikringsselskapet Samvirke: «Forsikringsvirksomhet i dag og i morgen.»

19. oktober: Per Andersen innleder til ordskifte om Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond.

### *Utredningsavdeling.*

Et utvalg oppnevnt 26. januar 1966 la fram en innstilling til Samarbeidskomitéen, som i møte den 1. mars 1966 vedtok å sende innstillingen til Sentralstyret og LO's sekretariat. Innstillingen ble godkjent av Sekretariatet den 14. mars.

### **1. mai.**

I 1965 ble 1. mai-dagen feiret under parolen «Fortsatt arbeiderstyre i Norge».

1. mai-merket var preget av profilene av de tre statsministrene Johan Nygaardsvold, Oscar Torp og Einar Gerhardsen.

Arbeiderbladets talerliste omfattet 513 hovedarrangement. Statsminister Einar Gerhardsens tale fra hovedarrangementet i Oslo ble overført i Kringkastingen. Dessuten ble det overført utsnitt av arrangementene i Tønsberg, Sandnes, Voss, Trondheim og Bodø.

Landsorganisasjonen i Norge og Det norske Arbeiderparti sto i fellesskap for feiringen, og de to hovedorganisasjonene sendte ut dette oppropet:

### **Mot nye mål i de store forandringenes samfunn.**

Kravet om åtte timers arbeidsdag ble reist da 1. mai for 75 år siden ble grunnlagt som en demonstrasjonsdag for arbeiderne i alle land. På våre faner ble det formet slik: Atte timers arbeid, åtte timers fritid, åtte timers hvile. Dette var et sosialt program med et vidt utsyn. Det satte mennesket i sentrum. De underkuede mennesker skulle reise seg for å bli frie, selvstendige, uavhengige.

Arbeidet var et slaveri, vi ville det skulle bli en glede. Det var målsettingen.

Men våre motstandere sa at åtte-timers dagen var et program fra og for arbeidssky mennesker.

Atte-timers dagen er gjennomført for lenge siden av våre faglige og politiske organisasjoner i fellesskap. Men innholdet i dette aller første mai-programmet lever videre som en veiviser for Arbeiderpartiet og for fagorganisasjonen i alt det arbeid de er opptatt av.

Kravet om en arbeidsplass for alle kom seinere fra den samme gruppe mennesker som var blitt karakterisert som arbeidssky. Mens åtte-timers dagen kunne gjennomføres ved lov, kan full sysselsetting aldri bli trygget en gang for alle — den må sikres på nytt fra år til år.

Vi ser nå helt klart hvordan den fulle sysselsetting virker — produksjonen stiger, og fra år til år blir vår økonomiske evne større. På denne

måten blir vi i stand til å løse nye oppgaver i vårt samfunn og til å skape bedre levekår for alle.

- I denne stortingsperioden som begynner etter valget i september vil vi bygge ut *alle deler av landet* og skape vekst og trivsel i pakt med *vår tid* — gjennom velutstyrte små og store sentra i bygdene og for distrikter og landsdeler,
- hjelpe fram faglig dyktighet, god utdanning, forskning og vitenskap, sette ut i livet en folkepensjon som sikres gjennom fondsmidler under offentlig forvaltning,
- øke boligbygging og veibygging,
- gjennomføre fem dagers arbeidsuke innen 1970 og demokrati også i arbeidslivet,
- sikre kvinnene likestilling i samfunnslivet.

---

Vi opplever en tid med store forandringer i samfunnet, og derfor også med store krav til oss alle, når vi skal velge veiene framover.

I september skal vi velge et nytt storting. Det er to alternativer å velge mellom. På den ene side fire borgerlige partier, hvert med sitt program, sine tradisjoner og særinteresser, men enige om å slå ut Arbeiderpartiet som regjeringsparti.

Alene, på den andre siden, står Arbeiderpartiet.

For tretti år siden, da folket levde i stor nød, ville velgerne at Arbeiderpartiet skulle overta styret, og landet ble løftet opp fra den økonomiske krisetilstand. I 1945, etter fem års krig og okkupasjon, ville velgerne at Arbeiderpartiet skulle fortsette å styre under gjenreisningen. Den ble gjennomført på en lykkelig måte og på kortere tid enn noen hadde ventet.

Foran dette valget vil Arbeiderpartiet be om et nytt mandat til å styre landet gjennom de store forandringer vi står midt oppe i.

Våre to hovedorganisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge og Det norske Arbeiderparti, vil oppfordre alle til å sette kreftene inn for at stortingsvalget kan gi som resultat

## FORTSATT ARBEIDERSTYRE I NORGE

*Det norske Arbeiderparti*

*Einar Gerhardsen.*

*Landsorganisasjonen i Norge*

*Konrad Nordahl.*

1. mai 1966 ble feiret under parolen «Ikke dødgang — framdrift og framskritt».

1. mai-merket var preget av Wiggo Hansteen og Rolf Wickstrøms bilde i anledning av at det var 25 år siden de ble skutt av tyskerne.

Arbeiderbladets talerliste omfattet 506 hovedarrangement. Kringkastingen overførte utsnitt av arrangementene: Olav Gjærevoll i Lillehammer, Tor Aspengren i Bergen, Trygve Bratteli i Stavanger

og Sonja Ludvigsen i Kirkenes. Det var også overføring i fjernsynet fra minnehøytideligheten ved Hansteens og Wickstrøms grav på Vestre Gravlund, Oslo, hvor Josef Larsson nedla en krans.

Landsorganisasjonen i Norge og Det norske Arbeiderparti sto i fellesskap for feiringen, og de to hovedorganisasjonene sendte ut dette 1. mai-oppropet:

For første gang på 30 år feirer vi i Norge Mai-dagen under et borgerlig styre.

Arbeiderbevegelsen vil også i denne situasjon sette alle krefter inn for *framdrift og framskritt*.

Alle de muligheter som er skapt for ny vekst og velstand i vårt land, må nyttes fullt ut. Vi vil fortsatt gå inn for en politikk som trygger økonomisk vekst, rettferdig fordeling og menneskelig trivsel. I et Norge preget av de store forandringer i bosetting og arbeidsliv vil vi sette alt inn på en langsiktig samfunnsplanlegging som kan sikre en harmonisk utbygging av landet med trygge arbeidsplasser og heimer.

Vi har nådd langt når det gjelder å skape et velferdssamfunn, men tiden stiller vårt folk overfor store nye oppgaver, og vi må ikke komme inn i en periode preget av *stagnasjon og dødgang*.

Etter en valgkamp fylt av kritikk og rause løfter fikk de borgerlige partiene flertall i Stortinget uten å ha flertall i folket. Den borgerlige koalisjonsregjering har ikke ført noe nytt og skapende inn i vårt samfunnsliv. Den har ikke vist tegn til den fornyelse som ble lovet. Den har ikke vist nye veier til de lovede skattelettelser, faste priser og den økte innsats for skoler, veier og sosial utbygging. Etter tiår med omfattende regjeringsaktivitet ser vi nå skyggene av en konservativ pause.

— — —

Vi står ved slutten av det største inntektsoppgjøret i landets historie. Takket være en samlet fagbevegelse har det vært mulig i forhandlingene med Arbeidsgiverforeningen å nå fram til et meklingsforslag som nå er ute til avstemning. Lønnstakerne venter nå av landets regjering at den gjen- nom en fast politikk hindrer at prisutviklingen river grunnlaget vekk for en velstandsutvikling i årene framover. Den må vise at det ikke bare er foran et valg at de borgerlige politikere ønsker en krympefri lønningspose.

— — —

1. mai demonstrerer vi for en mellomfolkelig politikk som kan trygge fred, frihet og økonomisk framgang. Alltid har arbeiderbevegelsen den dagen gått mot nasjonalistiske strømninger som har søkt å bygge barriere mot samarbeidet over landegrensene. I dag er oppgaven like nødvendig som før. I vår del av verden reiser gammel nasjonalisme hodet, ledet av general de Gaulle. Vest-Europa som lenge har vært den rolige del av verden, takket være et nært økonomisk og politisk samarbeid, trues på ny av splittelse. Sterkere enn før må arbeiderbevegelsen svare med at vår tid krever et stadig fastere og *forpliktende internasjonalt samarbeid*.

Vår solidaritet går ut over våre egen verdensdels grenser. Koloniveldets dager er talte, men i land som Sør-Afrika og Rhodesia og i de portugisiske koloniene rår et styre av hvite menn som sinker en historisk utvikling og skaper ufred og rasehat.

Åpen krig raser i Vietnam. Vi erfarer igjen at krigen med alle dens



lidelser ikke er det middel som i moderne tid kan brukes til å løse innflokete problemer. Løsningen finner en bare gjennom *forhandlinger* hvor de stridende parter møtes med et helhjertet ønske om å skape varig fred. Så langt norsk innflytelse rekker, må den settes inn for å føre partene sammen ved forhandlingsbordet — det eneste sted hvor den blodige krigen kan bringes til opphør, og hvor grunnlaget kan legges for *fred i Vietnam*.

Meldingene om hungersnød i India minner oss om at vi ennå lever i en verden hvor halvparten av jordens befolkning ikke er trygget det daglige brød. Det er først og fremst gjennom egen innsats og drastiske reformer at folkene i de fattige land kan bygge en bedre framtid. Men det er vår plikt å hjelpe til. 1. mai vil vi igjen understreke vår vilje til *solidaritet med verdens fattige folk*.

Vår evne til å hjelpe andre avhenger av vår evne til å skape et vekst-samfunn hvor moderne vitenskap, teknikk og planlegging settes inn for å løfte vårt land sosialt og økonomisk. Til det trenges framtidsrettet, sosialistisk politikk og ikke konservative pauser. For å understreke dette møstrer vi i år under parolen

*Ikke dødgang — framdrift og framskritt.*

*Landsorganisasjonen i Norge*

*P. Mentsen.*

*Det norske Arbeiderparti*

*Trygve Bratteli.*

### **1. mai-arrangementer i tida framover.**

Etter henvendelse fra Oslo faglige Samorganisasjon og Oslo Arbeiderparti ble det satt ned utvalg for å se på 1. mai-arrangementene: Arvid Dyrendahl, Ragnar Christiansen og Rolf Aakervik fra partiet — Einar Strand, Per Haraldsson og Kjell Lien fra Landsorganisasjonen, og Gunnar Alf Larsen fra Oslo faglige Samorganisasjon. Utvalget la fram en innstilling som samarbeidskomitéen mellom LO og DNA vedtok. Konklusjonen var:

1. Med utgangspunkt i den nåværende politiske situasjon må den faglige og politiske arbeiderbevegelse stå samlet. Ethvert tiltak som kan tydes som et kjøligere forhold mellom partiet og fagbevegelsen må unngås. Utvalget vil derfor tilrå at hoveddemonstrasjonen i Oslo arrangeres som tidligere i samarbeid mellom Oslo Arbeiderparti og Oslo faglige Samorganisasjon, slik at Oslo Arbeiderpartis avdelinger og lag og Oslo faglige Samorganisasjons fagforeninger deltar med sine faner og emblemer.
2. Samarbeidskomitéen mellom DNA og LO bør vesentlig tidligere



enn før, helst i januar måned, sende ut paroler og retningslinjer for feiring av 1. mai-dagen. Det bør sterkt understrekes ønsket om at DNA's partiavdelinger og samorganisasjoner står sammen om arrangementen av 1. mai-feiringen.

3. Alt materiell om den praktiske gjennomføringen av 1. mai-feiringen bør sendes i god tid til både partiavdelinger og samorganisasjoner.

### **Kvinnebevegelsen.**

#### *Landskvinnekonferansen*

ble holdt i Samfunnshuset, Oslo, i dagene 22.—24. mai 1965. Det deltok i alt 147 representanter, fordelt på distriktpartiene. Dessuten deltok Kvinnesekretariatets medlemmer og varamenn, innbudte gjester fra Danmark, Finland, Sverige, Internasjonalens kvinnesekretær Pamela Peachey og en rekke gjester fra Norge. Dessuten var til stede som gjester Juana Exposito og Luisa Caceres, Spania (i eksil).

Foruten de lovbestemte landsmøtesakene omfattet saklista: Arbeidsprogrammet for 1966—1969 etter innledning av Trygve Bratteli. Kvinnekomitéens Innstilling etter innledning av Elsa Rastad Bråten, Folkepensjonen etter innledning av Aase Bjerkholt, Organisasjonskomitéens Innstilling etter innledning av Bjørg V. Bergh, Valgkampen etter innledning av Haakon Lie. Landskvinnekonferansen behandlet også 40 forslag innsendt av kvinneavdelingene.

En referatprotokoll som omfatter innledningene, ordskiftene og vedtakene på Landskvinnekonferansen er trykt.

#### *Kvinnesekretariatet*

har følgende sammensetning, valgt på Landskvinnekonferansen 1965:

Formann: Aase Bjerkholt, nestformann: Sonja Ludvigsen, sekretær: Bjørg V. Bergh, styremedlemmer: Rakel Seweriin, Hanne Marie Tjensvoll, Janikken Scheie, Ingeborg Enger, Inger Halvorsen. Varamenn: Elsa Rastad Bråten, Merle Sivertsen, Gerd Hagen Schei, Ruth Svendsen, Kari Rindal (Engh).

Sentralstyrets representant: Frank Andersen. Fra oktober 1965 er Reiulf Steen Sentralstyrets representant.

På Landskvinnekonferansen 1965 gikk følgende medlemmer ut av Kvinnesekretariatet: Haldis Tjernsberg, Lola Melbye og Thora Johansen.

Fra 1. januar 1966 har LO's Kvinnenemnd og Kvinnesekretariatet

en samarbeidskomité i likhet med den partiet og Landsorganisasjonen har. I Samarbeidskomitéen møter fra Kvinnesekretariatet: Aase Bjerkholt, Sonja Ludvigsen og Bjørg V. Bergh. Fra samme dato opphørte den gjensidige representasjon i styrene.

Kvinnesekretariatets representant i Sentralstyret er Aase Bjerkholt med Inger Halvorsen som varamann.

Internasjonal kontakt: Rakel Seweriin, varamann Merle Sivertsen.

Kvinnesekretariatet hadde i 1965 22 møter. I 1966 21 møter.

12. januar og 18. februar 1965 arrangerte Kvinnesekretariatet konferanser om valgkampen. De som deltok var foruten Kvinnesekretariatet, LO's Kvinnenemnd og stortingskvinnene.

30. november 1965 og 10. mai 1966 arrangerte Kvinnesekretariatet konferanser om Enke- og morstrygden og familiepensjoneringen i Folketrygden. I disse konferanser deltok Arbeiderpartiets fraksjon i sosialkomitéen, Kvinnesekretariatets komité for Enke- og morsstrygden og en del spesielt innbudte.

#### *Kvinnesekretariatets faste komitéer:*

*Interkontaktkomitéen.* Som en prøveordning har en denne perioden lagt utvalget til Bergen. Følgende er oppnevnt: Formann Margit Tøsdal, Nina Smid, Gudrun Gildernes, Borghild Kønig og Mathilde Kjørland.

I forbindelse med Finlandsuken i oktober 1965 ble alle lag som har Interkontakt med Finland tilskrevet og oppfordret til å lage spesielle arrangementer. Det var en rekke lag som arrangerte Finlandskveld.

For å stimulere interessen for utviklingslandene sendte Kvinnesekretariatet ut et spørreskjema høsten 1966, hvor en satte opp en del emner om utviklingsland, og ba kvinnelagene prioritere de emnene som hadde størst interesse. Det kom inn svar fra ca. 20 % av avdelingene. Omlag halvparten av disse var mest interessert i emnet «Kvinner i utviklingsland». De resterende svar var fordelt mellom barn, skoler, befolkningsspørsmål, fredskorps og Solidaritetsfondet.

På Landskvinnekonferansen i 1965 ble en del saker oversendt Kvinnesekretariatet til videre behandling. Kvinnesekretariatet satte ned en rekke komitéer som fikk i oppdrag å utrede disse sakene.

*Komité for kontakt med Småbrukarlagets kvinner.* Komitéen besto av formann Haldis Tjernsberg, Liv Østli, Ingeborg Enger, Sonja Ludvigsen, Anna Marie Veum. Den fikk i oppdrag å diskutere hvordan partiets kvinnebevegelse kunne komme i bedre kontakt med

Småbrukarkvinnene og legge fram forslag for Kvinnesekretariatet. Komitéen hadde en rekke møter og la fram sine synspunkter og forslag for Kvinnesekretariatet. Konklusjonen ble at en utarbeidet et rundskriv til avdelingene hvor en pekte på oppgaver det var naturlig å samarbeide med småbrukarlagene, kooperasjonen og fagforeningenes kvinner om.

*Komité for Enke og morstrygden.* I komitéen ble valgt: Formann Elsa Rastad Bråten, Ragnhild Eriksen, Aase Haraldsson, Ebba Lodden, Guri Johannessen. Med utgangspunkt i den kritikk av trygden som ble lagt fram på Landskvinnekonferansen i 1965, fikk komitéen i oppdrag å gjennomgå trygden og eventuelt gi forslag til endringer. I april 1966 var komitéen ferdig med sitt arbeid og etter drøftinger i Kvinnesekretariatet ble innstillingen godkjent og uttalelse sendt vår fraksjon i Sosialkomitéen.

*Komité for ferispørsmål.* Komitéen hadde følgende medlemmer: Formann Inger Halvorsen, Olav Habberstad og Randi Fossum. Komitéen fikk i oppdrag å vurdere forslaget om en samordning av skolens og arbeidsplassenes ferietid og et forslag om reisemoderasjon for skolebarn. Komitéen la fram en innstilling i mai 1966 som anbefalte at skolekomitéen vurderer forslaget om lengere ferie ved å korte inn på andre fridager ved gjennomføring av 9-årig skole. Komitéen anbefalte å heve aldersgrensen til 16 år for kjøp av barnebilletter ved Norges Statsbaner. Dessuten anbefalte den at nåværende moderasjonsbestemmelser blir bedre omtalt i alle skoleslag. Kvinnesekretariatet sluttet seg til forslagene og sendte dem over til fraksjonen i Samferdselskomitéen, Samferdselsdepartementet og DNA's skolekomité.

*Komité for handicapomsorgen.* Komitéen besto av formann Merle Sivertsen, Andreas Wormdahl, Odd Kjrus og Solveig Rasch. I november 1965 la komitéen fram sine merknader til proposisjon om Handicapomsorgen. På grunnlag av komitéens merknader utarbeidet Kvinnesekretariatet en uttalelse som ble sendt Sosialdepartementet.

*Komitéen De eldre ensliges økonomiske og sosiale situasjon.* Kvinnesekretariatet har også satt ned en komité som skulle bearbeide forslagene fra Landskvinnekonferansen om de eldre ensliges økonomiske og sosiale situasjon. Komitéen har følgende medlemmer: Formann Hanne Marie Tjensvoll, Signy Arctander, Ragnhild Eriksen, Doris Tellefsen, Sigrid Rastad og Guri Johannessen. Komitéen har foreløpig ikke lagt fram innstilling for Kvinnesekretariatet.

*Komitéen for barnehager og leikeplasser.* Komitéen som ble satt ned i forrige beretningsperiode, og som fikk i oppdrag å utarbeide

stoff om leikeplasser og daginstitusjoner for de kvinneavdelinger som ville arbeide med denne saken, la i november 1965 fram en arbeidsplan til dette bruk. Melding er sendt kvinneavdelingene og en rekke avdelinger har nyttet seg av stoffet.

#### *Representasjon i komitéer og utvalg.*

*Norsk Samband for småbarnsoppfostring:* I styret: Merle Sivertsen. På årsmøtet i 1965 Inger Halvorsen og Thora Johansen. I 1966 Gerd Hagen Schei og Bjørg V. Bergh.

*Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond:* I styret: Thora Johansen, varamann fra 1966 Aase Bjerkholt. På årsmøtet i 1965 Rakel Seweriin og Bjørg V. Bergh. I 1966 Elsa Rastad Bråten og Bjørg V. Bergh.

*Framfylkingens internasjonale kongress:* Aase Bjerkholt.

*Kvinnenes Samarbeidskomité for fest uten alkohol:* Årsmøtet 1965 Haldis Tjernsberg og Gerd Hagen Schei.

*Landsnemnda for husmorgymnastikk:* I styret: Sonja Ludvigsen. Årsmøtet 1965 Aase Bjerkholt og Bjørg V. Bergh. I 1966 Gerd Hagen Schei og Inger Halvorsen.

*A/S Riktige Leker:* Årsmøtet i 1965 Bjørg V. Bergh.

*Norsk Folkehjelps Helseutvalg:* Hanne Marie Tjensvoll.

*Statens Edruskapsråds samarbeidskomité for kvinneorganisasjoner vedrørende opplysningsarbeid:* Hanne Marie Tjensvoll.

*Mentalhygienisk forening for familierådgivning:* Rakel Seweriin.

*AOF's representantskap:* I 1965 Bjørg V. Bergh. I 1966: Bjørg V. Bergh.

*Årsmøtet i LO's Kvinnenemnd 1966:* Bjørg V. Bergh.

*Kvinneorganisasjonenes komité for julefeiringen:* Gerd Hagen Schei.

På årsmøtet i Forbrukerrådet i 1965 og 1966 møtte 10 representanter fra kvinnebevegelsen på hvert av årsmøtene.

#### *Tillitskvinnekonferanse*

ble holdt på Frambu 22.—23. januar 1966. Det møtte 24 representanter fra distriktsorganisasjonenes kvinneutvalg. Foruten Kvinnesekretariatet møtte representanter fra Det norske Arbeiderparti, Framfylkingen og en del av Arbeiderpartiets kvinnelige stortingsrepresentanter. Dessuten møtte formann i Arbeiderkvinnenes Mødreheimskomité, Thora Johansen.

Aase Bjerkholt og Elsa Rastad Bråten la i en dialog fram synspunkter og bakgrunnsmateriale for en diskusjon om «Hvordan skal

vi legge opp vårt politiske arbeid for å vinne flertallet igjen?» Det var dessuten innledninger om internasjonalt arbeid, studiearbeid, Mødreheimen og Arbeiderkvinnen. Inger Halvorsen innledet om «Hvordan skaffer vi inntekter?» Lørdag kveld kåserte Lasse Aasland om Fredskorpsets arbeid og viste fram lysbilder fra deres arbeid i marken. Trygve Bratteli var til stede og hilste fa Sentralstyret.

#### Årsmøter.

Kvinnesekretariatet har vært representert på kvinneutvalgenes årsmøter ved:

	1965:	1966:
Oslo	Bjerg V. Bergh	Merle Sivertsen/ Bjerg V. Bergh/ Aase Bjerkholt
Akershus	Sonja Ludvigsen	Janikken Scheie
Østfold	Thora Johansen/ Rakel Seweriin	Margit Munkebye/ Helge Sivertsen
Hedmark		Ragna Karlsen
Gudbrandsdal	Hanne Marie Tjensvoll	Bjerg V. Bergh
Vest-Oppland	Gerd Hagen Schei	Bjerg V. Bergh
Buskerud	Rakel Seweriin	
Vestfold	Sonja Ludvigsen	Aase Bjerkholt
Telemark	Rakel Seweriin	Elsa Rastad Bråten
Aust-Agder	Thora Johansen	Aase Bjerkholt
Vest-Agder	Elsa Rastad Bråten	Sonja Ludvigsen
Rogaland	Gerd Hagen Schei	Margith Munkebye
Hordaland		Aase Bjerkholt
Sunnmøre	Merle Sivertsen	Gerd Hagen Schei
Romsdal	Merle Sivertsen	Gerd Hagen Schei
Nordmøre	Rakel Seweriin	Aase Bjerkholt
Sør-Trøndelag	Paul Engstad jr.	Aase Bjerkholt
Inn-Trøndelag	Hanne Marie Tjensvoll	Bjerg V. Bergh
Namdal	Haldis Tjernsberg	Rakel Seweriin
Nord-Helgeland		Per Karstensen
Salten		Sonja Ludvigsen
Ofoten	Sonja Ludvigsen	
Finnmark		Aase Bjerkholt

I perioden er Vest- og Øst-Finnmark distriktparti gått sammen i ett fylkesparti. Det samme har Vest-Oppland og Gudbrandsdal distriktparti. Kvinneutvalgene følger det samme organisasjonsmønster som distriktpartiene og er også sammensluttet.



### *Tillitskvinnekonferanser og helgekurs.*

På tillitskvinnekonferanser og helgekurs har Kvinnesekretariatet hatt følgende representanter:

	1965:	1966:
Oslo	Aase Bjerkholt	
Akershus	Aase Bjerkholt	Merle Sivertsen
Østfold	Bjørg V. Bergh	
Hedmark	Sonja Ludvigsen	
Vest-Oppland		Bjørg V. Bergh/ Elsa Rastad Bråten
Buskerud	Bjørg V. Bergh/ Aase Bjerkholt	Bjørg V. Bergh
Vestfold	Elsa Rastad Bråten/ Gerd Hagen Schei	
Telemark	Ragna Karlsen	
Aust-Agder	Aase Lionæs	Ruth Svendsen
Vest-Agder		Merle Sivertsen
Rogaland	Merle Sivertsen	
Hordaland		Hanne Marie Tjensvoll
Bergen	Aase Bjerkholt	Merle Sivertsen
Sør-Trøndelag	Bjørg V. Bergh/ Elsa Rastad Bråten	Per Andersen
Inn-Trøndelag	Sonja Ludvigsen	Sonja Ludvigsen
Nord-Helgeland		Bjørg V. Bergh
Salten	Anna Jaklin	
Nord-Troms	Gunvor Eker	
Øst-Finnmark	Aase Bjerkholt	

På den nord-norske Kvinnekonferanse som ble holdt i Bodø 2.—3. juli 1966 møtte Aase Bjerkholt.

På Vestlandskonferansen 1965 møtte Magnhild Hagelia.

På Fylkeskvinnekonferansen i Møre og Romsdal møtte i 1965 Hanne Marie Tjensvoll og Britt Hildeng. I 1966 møtte Bjørn Skau

På kvinnekonferanse for Gudbrandsdal og Vest-Oppland i 1965 møtte Thora Johansen.

Inn-Trøndelag og Namdal har hatt felles Tillitskvinnekonferanse og helgekurs i 1966. På Tillitskvinnekonferansen møtte Bjørg V. Bergh. På helgekurset møtte Aase Bjerkholt.

Landsdelskonferanse på Frambu for Oslo, Akershus, Østfold, Buskerud og Vestfold: Aase Bjerkholt, Hanne Marie Tjensvoll og Merle Sivertsen.

### *Valgkampen 1965.*

I valgkampen 1965 var alle i Kvinnesekretariatet på en rekke valg møter og holdt foredrag. Merle Sivertsen reiste 1 uke i Telemark.



### *Nye avdelinger.*

Østfold: Skotøyarbeidernes kvinnegruppe, Halden.

Hedmark: Østbygda Arbeiderlags kvinnegruppe, Os Arbeiderpartis kvinnegruppe, Flisa Arbeiderlags kvinnegruppe, Skotterud Arbeiderlags kvinnegruppe.

Telemark: Nes kvinnegruppe av DNA, Sauherad, Eik kvinnegruppe av DNA, Lårdal og Skafså Arbeiderkvinnelag.

Vest-Agder: Sirdal Arbeiderkvinnelag.

Hordaland: Bømlo Arbeiderkvinnelag.

Nordmøre: Smøla Arbeiderkvinnelag.

Nord-Troms: Nedre Målselv Arbeiderkvinnelag.

Finnmark: Nesseby Arbeiderpartis kvinnegruppe og Kautokeino Arbeiderpartis kvinnegruppe.

Dessuten har vi opprettet en rekke nye kontakter i arbeiderlaga. Pr. 31. desember 1966 er det 563 kvinnegrupper og lag og 102 kontakter.

### *Organisasjonsarbeidet i kvinnebevegelsen.*

På Landsmøtet i 1965 ble organisasjonskomitéens innstilling godkjent. Landsmøtet besluttet at kvinnebevegelsen skulle opprettholde sin nåværende organisasjonsform, men at partiets organisasjonskomité skulle drøfte hvordan en kunne gi kvinnebevegelsen en sterkere rekrutteringskraft. På bakgrunn av organisasjonskomitéens innstilling og kvinnekomiteens innstilling har Kvinnesekretariatet hatt drøftinger med Sentralstyret om arbeidet blant kvinnene. Det var enighet om at en i framtida skulle arbeide for å få flere kvinner med i alle ledd i partiet, og at partiavdelingene skulle oppfordres til å invitere kvinner når viktige saker drøftes.

Kvinnesekretariatet har også arbeidet med å få til et forsøk med å starte de unge foreldres forening. En valgte Østfold som prøvefylke, men det er foreløpig ikke ført til noe resultat.

Fra Kvinnesekretariatet er det i perioden sendt ut flere forslag til arbeidsoppgaver for kvinneavdelingene, bl. a. å starte mosjonspartier for eldre. Om denne saken samarbeider Kvinnesekretariatet med Norges Bedriftsidrettsforbund. I 104 kommuner var det kommunale tilleggspensjoner for de eldre før 1. januar 1967. I forbindelse med at folketrygden trådte i kraft, sendte Kvinnesekretariatet et personlig brev til kommunepartiernes formenn i disse kommuner om tilleggspensjonene.

### *Thina Thorleifsens Studiefond.*

Kontingenten fra kvinneavdelingene til Thinafondet går mere regelmessig inn enn tidligere.

I 1965 ble det innbetalt fra kvinneavdelingene kr. 9 645,35, i 1966 kr. 11 370,—.

I 1965 ble det bevilget kr. 11 176,50 i stipend og i 1966 kr. 7 397,—.

I 1965 ble følgende stipend delt ut:

Nordisk sommerskole i Uddevalla 30. mai—6. juni, 8 stipend kr. 2 803,—. Kurset «Kvinner i heim og samfunn» på Dovrefjell Hotell 20.—26. Juni 5 stipend à kr. 275,—, tilsammen kr. 1 375,—.

Internasjonal studieuke i Bergneustadt, Tyskland, 27. september—2. oktober, 3 stipend kr. 753,50.

Internasjonal konferanse i Stockholm 25.—31. august 1963, 1 stipend kr. 315,—.

Til helgekurs i distriktene: Vest-Finnmark kr. 240,—, Østfold kr. 220,—, Akershus kr. 100,—, Buskerud kr. 130,—, Hedmark kr. 100,—, Østfold kr. 100,—, Vestfold kr. 100,— og Sør-Trøndelag kr. 100,—.

Til kvinneavdelingenes brevkurs «Kvinner i heim og samfunn» kr. 4 840,—.

I 1966 ble følgende stipend delt ut:

Kurset «Organisasjonene i et demokrati» 5.—11. juni på Dovrefjell Hotell 7 stipend à kr. 275,—, tilsammen kr. 1 925,—.

Til helgekurs i distriktene: Vest-Oppland kr. 200,—, Østfold kr. 200,—, Buskerud kr. 200,—, Vestfold kr. 200,—, Østfold kr. 200,—, Telemark kr. 200,—, Nordmøre kr. 200,—, Vest-Oppland kr. 200,—, Aust-Agder kr. 200,—.

Til kvinneavdelingenes brevkurs i «Kvinner i heim og samfunn» og «Organisasjonskunnskap» er utbetalt kr. 3 472,—.

Thinafondets styre besluttet at tilskottsordningen for brevkurset «Kvinner i heim og samfunn» skulle opphøre fra 1. oktober 1965. Fra samme dato skulle kvinneavdelinger som gjennomgikk brevkurset «Organisasjonskunnskap» få dekket halvparten av kursavgiften fra Fondet.

Fra 1. oktober 1966 ble tilskottsordningen overført til brevkurset «Kommunalkunnskap» og «Studieringen».

Kvinnesekretariatet satte ned en komité i september 1964 bestående av Janikken Scheie, Elsa Rastad Bråten og Inger Halvorsen som fikk i oppdrag å komme med forslag som kunne øke inntektene til Thinafondet, slik at det ble mulig å utvide studievirksomheten. I november samme år la komitéen fram et forslag om at en innstifter

en «Thinadag» 17. januar. Det var Thina Thorleifsens fødselsdag. Dagen skulle feires i alle kvinneavdelingene og fødselsdagspresangen gå til inntekt til Thinafondet. Det kunne være bevilgning eller inntekt av loddsalg o. l. Den kvinneavdeling som ga den største presangen i forhold til medlemstallet, skulle være med i en trekning av en gevinst Kvinnesekretariatet bestemte, f. eks. 1 ukes studieopphold for et medlem av avdelingen e. l. Forslaget ble sendt kvinneavdelingene. Det kom dessverre så sent ut at det var mange avdelinger som hadde lagt opp sitt program for januarmøtet. Likevel kom det inn kr. 3 132,—. Fordi så mange ikke kunne være med i tevlingen i januar 1966, besluttet Kvinnesekretariatet at konkurransen skulle fortsette fram til 1. april 1967.

Fondets styre har søkt DNA's sentralstyre om bevilgning fra partiet, og fikk i desember 1965 bevilget kr. 5 000,—.

#### *Studiearbeidet i kvinneavdelingene.*

I AOF's oversikt over studiearbeidet i 1964—65 er det registrert 158 studieringer med 1 007 deltakere, 2 kveldskoleklasser med 21 deltakere og 14 helgekurs med 259 deltakere. I 1965—66 er tallet 90 studieringer med 552 deltakere, 8 kveldsskoleklasser med 80 deltakere og 7 helgekurs med 161 deltakere. Årsaken til at tallene er mindre for siste beretningsår, beror på at kvinneavdelingene deltok i kommune-partienes kurs om «Kjenn din kommune». Disse kurs ble registrert på partiet, men vi har fått rapporter som forteller om en stor innsats av kvinner i disse kurs.

Arbeidernes Opplysningsforbund arrangerte i 1965 et kvinnekurs på Dovrefjell Hotell 20.—26. juni «Kvinner i heim og samfunn». Kurset hadde 26 deltakere og Bjørg V. Bergh var kursleder. I 1966 arrangerte AOF kvinnekurs på Dovrefjell 5.—11. juni under tittelen «Organisasjonene i et demokrati». Merle Sivertsen var kursleder og og kurset hadde 20 deltakere.

AOF samarbeider med Kvinnesekretariatet om kursplaner og en har disse to årene lagt kursene opp slik at en viderefører emnene som kvinneavdelingene blir oppfordret til å sette i gang studieringer om foregående sesong.

Statens Edruskapsråd ga tilsagn om stønad til halvparten av utgiftene ved kurs eller konferanser i distriktene, under forutsetning av at en dag ble satt av til behandling av edruskapsarbeidet. Maksimalt bevilget de kr. 1 500,— til hver konferanse. Kvinnesekretariatet fikk tilbud om tilskott til 3 konferanser eller kurs. Etter søknad fra kvinneutvalgene tok Kvinnesekretariatet ut følgende di-

strikter: Fylkeskvinnekonferanse i Møre og Romsdal, felles for Inn-Trøndelag og Namdal og kurs i Vest-Agder.

«Kvinnenes plass er — hvor».

På DNA's Landsmøte 1965 ble det behandlet et programutkast fra en komité som Sentralstyret hadde satt ned, og som hadde i oppdrag å utrede spørsmålet om kvinnenes stilling i samfunnet. Kvinnesekretariatet fikk AOF til å utarbeide en studierettleiing med komitéens innstilling som grunnbok. Dagmar Loe utarbeidet rettleiinga. Kvinnesekretariatet anbefalte kvinneavdelingene at de i samarbeid med partilagene og ungdomslagene skulle arrangere studieringer i dette emne. Det er imidlertid svært få avdelinger som har fulgt denne oppfordring.

### *Arbeiderkvinnen*

kom ut med 6 nummer i 1965 og i 1966. Randi Bratteli redigerer Arbeiderkvinnen. Ansvarlig redaktør er Aase Bjerkholt. Redaksjonsutvalg: Aase Bjerkholt, Elsa Rastad Bråten, Randi Bratteli og Bjørg V. Bergh.

Abonnementstallet på Arbeiderkvinnen er omlag 6 500 ekspl. Kvinnesekretariatet har sendt ut utallige oppfordringer til kvinneavdelingene om å hjelpe til med å øke opplaget. En har også sendt forslag og idéer til spesielle kampanjer for å øke utbredelsen. Selv om en rekke avdelinger gjør en svært god innsats, øker ikke antallet abonnenter, fordi det andre steder er frafall.

Arbeiderkvinnens underskott blir dekket ved tilskott fra Det norske Arbeiderparti. Etter at abonnementsprisen ble lagt på fra 1. januar 1965 til kr. 6,— pr. abonnement, er underskottet blitt mindre, men det er ennå omlag kr. 20 000,—. Bare en øket utbredelse kan rette opp underskottet.

*Arbeiderkvinnenes Mødreheimskomite* ble gjenvalgt på Landskvinnekonferansen i 1965 og har fortsatt sitt arbeid.

Som Arbeidsutvalg har disse fungert: Thora Johansen, Martha Johannessen og Margith Munkebye.

De øvrige medlemmer av komitéen er: Hanne Marie Tjensvoll, Sigrid Hansen, Bjørg Olsen, Anna Jaklin, Bjørg Johansen og Sonja Ludvigsen.

Grunnstenen til Rachel Grepp Heimen ble lagt ned 22. mai 1965 i forbindelse med Landskvinnekonferansen. På det tidspunkt hadde ikke den tidligere leier fraflyttet eiendommen.



Først i januar 1966 ble tomten ryddet, så gravingen kunne begynne. I mellomtiden har planleggingen fortsatt kontinuerlig. Alle tegninger ble utført. Anlegget har vært gjenstand for offentlig anbudstegning. Anbudene var innkommet 14. mai 1965.

Byggets arkitekt: Frode Rinnan.

Byggets forretningsfører: Oslo Bolig og Sparelag.

Byggets hovedentreprenør: Einar Syversen.

Byggesummen er anslagsvis beregnet til ca. 3 mill. kroner. Hertil kommer utgifter til utstyr.

Etter hovedentreprenørens framdriftsplan skal bygget være ferdig i juli 1967, og en regner med åpning av «Heimen» i løpet av høsten.

Våre kvinnegrupper over hele landet har utført et enestående arbeid med forskjellige arrangementer for å skaffe penger.

Pr. 31. desember 1966 var egenkapitalen på kr. 296 286,60, inklusiv kr. 150 000,— bevilget av Sosialdepartementet.

Det pågår en innsamling på fylkesbasis og målet er kr. 5 000,— fra hvert fylke til møbler og utstyr til en leilighet.

Utover dette har kvinnegruppene også laget en god del spedbarnstøy til Heimen.

Også de øvrige kvinneorganisasjonene innen arbeiderbevegelsen, ikke minst de fagorganiserte kvinner, har støttet oss med bevilgninger og gaver.

Arbeiderkvinnene i Norge håper på denne måte å vise myndighetene — staten og kommunene — hvordan de enslige mødre bør hjelpes til rette for å kunne beholde barnet sitt og forsørge det.

#### *Internasjonalt samarbeid.*

Nordiske sosialdemokratiske kvinners samarbeidskomité har hatt følgende møter: Stockholm 9.—10. januar 1965, Gøteborg 31. oktober 1965 og i København 15.—16. januar 1966. Fra Norge har møtt: Aase Bjerkholt, Sonja Ludvigsen, Bjørg V. Bergh og Merle Sivertsen. På konferansene utveksler en erfaringer om arbeidet i kvinneorganisasjonene og valgene. Dessuten legges opp felleskurs.

I 1965 ble den nordiske sommerskole holdt på Bohusgården i Uddevalla 30. mai—6. juni. Fra Norge møtte 8 deltakere. Alice Mortensen, Oslo, var gruppens reiseleder.

Etter innbydelse fra Foreningen Norden møtte Margit Tøsdal på et seminar på Biskop Arnö i Sverige 22.—24. september 1965. Seminaret behandlet «Kjønnsroller og demokrati». Norsk innleder var Harriet Holter.

Den Sosialistiske Internasjonale holdt kvinnekongress i Stock-

holm 2.—3. mai 1966. Norge møtte med 3 representanter. Det var Aase Bjerkholt, Rakel Seweriin og Elsa Rastad Bråten. På kongressen ga Elsa Rastad Bråten en innledning om DNA's kvinnekomité's innstilling. Kvinnesekretariatet bevilget kr. 800,— til dekning av reiseutgifter for Gwen Konie fra Lusaka, Zambia, Øst-Afrika.

I Internasjonalens kvinnekomité har Rakel Seweriin møtt som Norges representant.

Høsten 1966 ble Diana Jukes ansatt som kvinnesekretær i Internasjonalen.

Den internasjonale studieuken ble holdt i Bergneustadt 27. september—2. oktober 1965. 4 deltakere møtte fra Norge. Det var Hanna Rønneberg, Ski, Britt Hildeng, Oslo, Marie Gulbrandsen, Namnå, og Randi Dubowski, Notodden. Gruppen ble etter kurset invitert til et kort opphold i Berlin.

Det tyske sosialdemokratiske kvinneforbund inviterte 2 norske deltakere til et seminar om Europaspørsmålene. Seminaret ble holdt i Kiel 8.—12. mai 1966. Innbydelsen omfattet fri reise og opphold. Fra Norge møtte Grethe Haakonsen, Risør, og Wenche Marcussen, Oslo.

Fra Örebro kvinnodistrikt i Sverige kom 75 distriktskommisjonærer for Morgonbris på besøk til Oslo 22.—23. juni 1966. Programmet for oppholdet var lagt opp av Kvinnesekretariatet.

Fra det australske kvinneforbund har Kvinnesekretariatet mottatt et litografi som gave, fordi vi har tatt initiativ til Interkontakt. En av deres grupper har kontakt med Lilleaker kvinnegruppe av DNA.

Kvinnesekretariatet har bevilget kr. 2 700,— til 3 symaskiner og annet utstyr til et kvinnesenter i Calcutta. Utstyret er formidlet gjennom Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond.

#### *Henvendelser til myndighetene.*

Fra Landskvinnekonferansen i 1965 ble det sendt en rekke henvendelser til helsemyndighetene.

Ellers er sendt:

Til Stortinget fra Kvinnesekretariatet om Folkepensjonen.

Til Sosialdepartementet fra Nordmøre Kvinneutvalg om at fraskilte kvinner med omsorg for barn må få rett til trygd og utdanningsstønad i Enke- og morstrygden.

Til stortingsgruppa fra Akershus Kvinneutvalg om boligbyggingen.

Til stortingsgruppa fra Romsdal Kvinneutvalg om boligbyggingen.

Til stortingsgruppa fra Fylkeskvinnekonferansen i Møre og Romsdal om sosialarbeiderutdannelsen.



Til Sosialdepartementet fra Kvinnesekretariatet om proposisjonen om handicapomsorgen.

Til Sosialdepartementet fra Risør Arbeiderpartis kvinneforening om stønadsordning til personer som blir bundet til hjemmet for å pleie foreldre eller andre familiemedlemmer.

Til stortingsgruppa fra Aust-Agder Kvinneutvalg om «Framlegg til lov om folkeskoler» § 14 «Orden og disiplin».

Til stortingsgruppa fra Kvinnesekretariatet om familiepensjoneringen i Folkepensjonen.

Til Samferdselsdepartementet fra Kvinnesekretariatet om å heve aldersgrensen til 16 år for å få kjøpt barnebilletter på Norges Statsbaner.

Til Regjeringen fra Kvinnesekretariatet om at Forbrukerrådet må bli representert i det prispolitiske råd.

Fra Nord-norsk kvinnekonferanse ble det sendt en rekke uttalelser til Regjeringen, Norges Byforbund, Norges Herredsforbund og stortingsgruppa. Det var om:

Nord-norsk universitet.

Lavere aldersgrenser for enkelte yrkesgrupper.

Kommunenes ansvar for de handicappede.

Behandlingshjem for barn med atferdsvansker.

Undervisningsmuligheter for de handicappede.

Fra Landskonferansen på Frambu 24.—25. september 1966 ble det også sendt en rekke henvendelser til stortingsgruppa. Det var om:

Familieenkepensjon.

Boligspørsmålet.

Abortlovgivningen.

Konfirmasjonsforberedelser i skolen.

Statstilskott til faghjelp ved sosialkontorene.

### **Internasjonalt samarbeid.**

*Den sosialistiske internasjonale (SI).*

Einar Gerhardsen møtte på konferansen mellom sosialdemokratiske og faglige ledere fra nord-europeiske land og Walter Reuther fra USA. Møtet fant sted i Harpsund, Sverige, 31. juli—1. august 1965.

Trygve Bratteli møtte på partilederkonferanse i Den Sosialistiske Internasjonale i London 24. april 1965.

Jens Boyesen deltok i møte i Den Sosialistiske Internasjonales nedrustningsutvalg i London 5. oktober 1965.

Trygve Bratteli møtte på partilederkonferanse i Den Sosialistiske Internasjonale 24.—25. oktober 1965 i Paris.

På SI's kongress i Stockholm 5.—8. mai 1966 deltok Reiuulf Steen, Finn Moe, Haakon Lie og Aase Bjerkholt.

På SI's byråmøte i Paris 17. desember 1966 møtte Reiuulf Steen.

Etter forslag fra Willy Brandt på SI's kongress i Stockholm 5.—8. mai 1966 ble det satt ned et utvalg med representanter fra de sosialdemokratiske partiene i NATO-land i Europa. Sentralstyret var enige om at utvalget burde se på:

1. De indre forhold mellom land i Vest-Europa.
2. Øst-vest forholdet.
3. Hvor langt strekker solidaritetsforpliktelsene seg geografisk.

Sentralstyret oppnevnte Halvard Lange som medlem av utvalget.

Haakon Lie deltok i den 7. kongress for sosialistpartiene i EEC i Berlin 17.—18. november 1966.

Lasse Aasland deltok på konferanse om fredskorps 8. april 1965 i København. Konferansen var arrangert av SI.

#### *England.*

På det britiske arbeiderpartis kongress i Blackpool 27. september 1965 møtte Bengt Calmeyer som observatør.

#### *Tyskland.*

Stein Viksveen møtte som observatør på SPD's kongress i Dortmund 1.—5. juni 1966.

#### *Italia.*

Carsten Middelthon møtte som observatør på landsmøtet i Partito Socialista Italiano i Roma 10.—14. november 1965, og på landsmøtet 27.—29. oktober 1966.

Haakon Lie deltok i Bygningsinternasjonals kongress i Oslo 4.—7. juli 1966.

### **Vårt syn på EEC.**

Etter Storbritannias initiativ for å få tilslutning til Fellesmarkedet ble spørsmålet tatt opp om partiet burde gi til kjenne synspunkter om dette på bakgrunn av arbeidsprogrammet og tidligere vedtak om markedsdannelser. Den 24. november 1966 ble det arran-

gert et fellesmøte mellom sentralstyret og LO's sekretariat, hvor det ble drøftet om en skulle gjøre et vedtak i forbindelse med statsministermøtet i London den 5. desember hvor forholdet mellom EFTA og EEC skulle behandles.

Møtet vedtok å sende et brev til statsminister Per Borten på vegne av DNA og LO. Brevet fikk denne ordlyd:

#### *Norge og det europeiske samarbeid.*

Sentralstyret i Det norske Arbeiderparti og Sekretariatet i Landsorganisasjonen i Norge har drøftet Norges forhold til samarbeidet i Europa etter den britiske statsminister Harold Wilsons erklæring om at Storbritannia nå vil forberede drøftinger med sikte på fullt medlemskap i EEC. Det britiske initiativ fører til en ny situasjon i forholdet mellom EFTA og EEC, og stiller hvert enkelt EFTA-land overfor å måtte vurdere markeds-situasjonen på dette nye grunnlag.

Vi har merket oss statsminister Per Bortens uttalelser om at Regjeringen vil innta en avventende holdning til det initiativ britene nå har tatt.

Sentralstyret i Det norske Arbeiderparti og Sekretariatet i Landsorganisasjonen i Norge mener at det allerede på møtet i London den 5. desember er nødvendig å presisere at vårt land på et forpliktende grunnlag ønsker å delta aktivt i utviklingen av et nærmere samarbeid mellom folkene i Europa. Dette må innebære full støtte fra Norge til det initiativ britene nå har tatt.

Norsk arbeiderbevegelse har alltid gitt sin tilslutning til en stadig utvidelse av forpliktende internasjonale samarbeidsformer. Den legger stor vekt på å komme fram til et europeisk samvirke som kan representere et stabiliserende element i verdenspolitikken og bidra til en videre utvikling av demokratiets livsvilkår i et Europa som står i nær og åpen kontakt med den øvrige del av verden. Dette kan vi best oppnå ved helt og fullt å delta i et forpliktende samarbeid med de andre land i vår verdensdel.

Norge er et av de land som er mest avhengig av å delta i den internasjonale samhandelen. Over 40 prosent av det vi produserer blir eksportert, og ca. ¾ av vår totale eksport går til landene i EFTA og EEC. Vi er også sterkt avhengig av å kunne importere varer og tjenester. Om vi skulle stille oss utenfor det europeiske marked som blir skapt ved at EFTA-land slutter seg til EEC, vil det få meget alvorlige følger for norsk arbeids- og næringsliv.

Vi mener at det derfor ikke er tilstrekkelig å innta en avventende holdning. Vi er redd for at en reservert holdning fra Norges side under drøftingene i London vil kunne bli tolket slik at vårt land ikke er interessert i å være med under utformingen av det nye Europa som bygges opp. Etter vår oppfatning kan det få uheldige følger for vårt lands fremtidige stilling i Europa. Derfor vil vi rette en alvorlig henstilling til Regjeringen om på Norges vegne å erklære seg rede til å gå inn for forhandlinger med sikte på fullt medlemskap i EEC.

Ærbødigst

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

*Trygve Bratteli.*

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

*Tor Aspengren.*

### *Opplysningsarbeid om EEC.*

Det ble satt ned følgende utvalg for å legge opp et opplysningsarbeid: Reulf Steen, Bjartmar Gjerde, Olav Brunvand, Odd Høydahl, Kaare Pehrson og Per Haraldsson. Senere har Paul Engstad jr. tiltrådt utvalget.

### **Vietnam-krigen.**

Om Vietnam-krigen vedtok Sentralstyret den 28. mars 1966 følgende uttalelse som ble offentliggjort i form av et intervju med Trygve Bratteli:

«Krigen i Vietnam er inngående drøftet i Sentralstyret, opplyser Arbeiderpartiets formann Trygve Bratteli. Det er sentralstyrets oppfatning at i den nåværende situasjon er en av de aller viktigste oppgaver å få stanset kamphandlingene i Vietnam. De politiske mål partene har satt seg, rettferdiggjør ikke de menneskelige lidelser som krigen fører med seg. I alle land er det en sterk reaksjon mot de store lidelser ikke minst sivilbefolkningen i Vietnam blir utsatt for så lenge krigen fortsetter.

Så lenge kamphandlingene pågår i Vietnam, er det også vanskelig å komme videre med den avspenning som ble innledet med prøvestans-avtalen, med fortsatt arbeid for Chinas medlemskap i FN og med en ordning som skaper fred og sikkerhet i hele Sørøst-Asia.

Den amerikanske regjering gir uttrykk for at den føler seg bundet av de forpliktelser som De forente stater har påtatt seg overfor Sør-Vietnam, og som den mener den ikke kan gå fra uten å svekke tiltroen til amerikanske garantiforpliktelser andre steder i verden, som til eksempel i Berlin.

Bratteli minner om at det i amerikansk opinion gjør seg gjeldende sterkt ulike oppfatninger om den politikk som bør føres i Vietnam. Det er ytre tvil om midlene her står i noe rimelig forhold til hensikten. Det er fare for en langvarig krig der en krigstrøtt befolkning vil legge ansvaret på amerikanerne for at dens lidelser blir forlenget. Særlig vil faren øke med en utvidelse av krigshandlingene overfor Nord-Vietnam som kan føre til at China blir trukket inn.

Fra mange hold er det gjort mange forsøk på å åpne vegen til forhandlinger. De forente stater stanset bl. a. bombingene i Nord-Vietnam i 37 dager uten at motparten viste tegn til å ville forhandle. Forutsetningen for at forhandlinger kan komme i gang er at også den annen part foretrekker en forhandlingsløsning framfor langvarig krig, og ikke setter vilkår som den på forhånd vet ikke kan godtas. For å komme fram til et resultat må også Den nasjonale frigjøringsfronten være med ved slike forhandlinger.

Sentralstyret vil rette en oppfordring til norske representanter, der hvor de har høve til det, å gjøre sin innflytelse gjeldende hos begge parter, for at forhandlinger kommer i gang. Sentralstyret tror ikke at det tjener fredens sak å ta parti for en av partene og bare stille krav til den annen part. Begge må gjøre innrømmelser om det skal bli slutt på krigen. Det er bare forhandlinger som kan gi reelle muligheter for å få slutt på krigen i Vietnam.

Norge må være beredt til å gjøre en betydelig innsats i det økonomiske og sosiale oppbyggingsarbeid som blir nødvendig i Vietnam etter at det er oppnådd våpenstillstand og fred.

Etter drøftelser i Sentralstyret i desember, ble det vedtatt å sende en orientering til partiets fylkessekretærer om at komitéen for den humanitære landsinnsamlingen til Vietnam ikke har noe å gjøre med den senere rent politiske såkalte Solidaritetskomitéen med Vietnam, opplyser Bratteli til slutt. — Sentralstyret ville fraråde at våre medlemmer deltar i tverrpolitiske komitéer som kan skape indre strid.»

### **Nordisk samarbeid.**

På det danske partiets landsmøte 12.—13. juni 1965 deltok Trygve Bratteli og Haakon Lie.

Trygve Bratteli møtte som partiets representant på Nordisk sosialdemokratisk ungdoms kongress i Bjørneborg, Finland, 5.—7. juni 1965.

Nordisk Samarbeidskomité 4. februar 1965 i Stockholm la opp følgende arbeidsprogram for 1966: Den nordiske Samarbeidskomité møter en gang i løpet av 1966. Komitéen for kunst og kunstnere møtes i Danmark i mai/juni. Komitéen for ferie og fritid møter i slutten av mai i Ørebro. Funksjonærkonferanse blir holdt i Finland; tid fastsettes senere. Det var også enighet om å avvikle en større arbeiderkongress en gang hvert tredje år.

Nordisk Arbeiderkongress ble arrangert i Folkets Hus, Oslo, 14. og 15. august 1965. Det var om lag 240 deltakere til stede. Etter velkomsttale av formannen i DNA, Trygve Bratteli, og åpningstale ved Arne Geijer, formannen i Landsorganisasjonen i Sverige, var det innledninger til debatt. Statsminister Tage Erlander innledet om Nye, djerve mål, Kvinnesekretæren i Socialdemokratiet i Danmark, Karen Dahlerup, innledet om Kvinnenes stilling i de nordiske samfunn. Målsettingen for lokaliseringspolitikken, var tittelen på direktør Erik Brofoss' innledning, og nestformannen i det finske sosialdemokratiske parti, Olavi Lindblom, innledet om Arbeidstid og fritid.

Det ble vedtatt følgende uttalelser: «Kvinnenes stilling i de nordiske samfunn», «Større fritid — økte muligheter for friluftsliv» og «Mot nye, djerve mål».

Det er laget referat fra kongressen. Referatet er gitt ut som en brosjyre.

Jostein Nyhamar deltok på et nordisk møte om kultursamarbeid på Krogerup Højskole, Danmark, 13.—14. juni 1966.

Trygve Bratteli representerte partiet på landsmøtet i Finlands sosialdemokratiske parti i Helsingfors 26. november 1966 og derpå følgende dager.



## Arbeiderpartiets stortingsgruppe.

I vårsesjonen 1965 hadde gruppa denne sammensetningen:

### *Aust-Agder fylke:*

Magnhild Hagelia.  
Bjarne Henriksen.

### *Vest-Agder fylke:*

Jens Haugland.<sup>1)</sup>  
Ole Jørgensen.  
Salve Salvesen.<sup>1)</sup>

### *Akershus fylke:*

Halvard Lange.<sup>1)</sup>  
Hartvig Svendsen.  
Liv Tomter.  
Thor Fosum.  
Kristian Haugen.<sup>1)</sup>

### *Bergen:*

Nils Langhelle.  
Torstein Selvik.

### *Buskerud fylke:*

Olaf Watnebryn.  
Ragnar Christiansen.  
Guri Johannessen.  
Gunnar Mykstu.

### *Finnmark fylke:*

Johs. Olsen.  
Harry Klippenvåg.  
Harald Samuelsen.

### *Hedmark fylke:*

Harald Løbak.  
Reidar Aamo.  
Otto Dahl.  
Haldis Tjernesberg.  
Odvar Nordli.

### *Hordaland fylke:*

Jakob Pettersen.  
Isak Flatabø.  
Margit Tøsdal.  
Steffen Toppe.

### *Møre og Romsdal fylke:*

Anders Sæterøy.  
Peter Kjeldset Moe.  
Ivar Eikrem.  
Claus Neergaard.

### *Nordland fylke:*

Kolbjørn Varmann.  
Parelius Berntsen.  
Sigurd Hamran.  
Jonas Enge.  
Peter Reinsnes.  
Margith Munkebye.

### *Oppland fylke:*

Oskar Skogly.  
Thorstein Treholt.  
Torgger Hovi.  
Per Mellesmo.

### *Oslo:*

Einar Gerhardsen.<sup>1)</sup>  
Konrad Nordahl.  
Rakel Seweriin.  
Finn Moe.  
Aase Lionæs.  
Trygve Bratteli.  
Gunnar Alf Larsen.<sup>1)</sup>

### *Rogaland fylke:*

Trond Hegna.  
Jakob Remseth.  
Sunniva Hakestad Møller.

### *Sogn og Fjordane fylke:*

Einar Stavang.  
Hans Offerdal.

### *Telemark fylke:*

Sverre Løberg.  
Harald Selås.  
Eigil Liane.

---

<sup>1)</sup> Vararepresentanten møtte så lenge representanten hadde seté i statsråd.



*Troms fylke:*

Nils Jacobsen.  
Einar Wøhni.  
Kåre Hansen.  
Alfred Henningsen.

*Nord-Trøndelag fylke:*

Gunvald Engelstad.  
Leif Granli.<sup>1)</sup>  
Guttorm Hansen.  
Hans Solsem.<sup>1)</sup>

*Sør-Trøndelag fylke:*

Nils Lysø.  
Håkon Johnsen.

Johan Karlsen.

Iver Johan Unsgård.  
Andreas Wormdahl.

*Vestfold fylke:*

Asbjørn Lillås.  
Reidar Strømdahl.  
Johan Andersen.  
Gunvor Eker.

*Østfold fylke:*

Nils Hønsvald.  
Ingvar Bakken.  
Martha Johannessen.  
Arvid Johanson.

Den nye stortingsgruppa som kom sammen i høstsesjonen 1965:

*Aust-Agder fylke:*

Bjarne Henriksen.

*Vest-Agder fylke:*

Jens Haugland.  
Salve Salvesen.

*Akershus fylke:*

Halvard Lange.  
Thor Fossum.  
Sonja Ludvigsen.

*Bergen:*

Nils Langhelle.  
Torstein Selvik.

*Buskerud fylke:*

Ragnar Christiansen.  
Reidar Strømdahl.  
Guri Johannessen.  
Sverre Andresen.

*Finmark fylke:*

Valter Gabrielsen.  
Harald Samuelsenberg.  
Harry Klippenvåg.

*Hedmark fylke:*

Harald Løbak.  
Otto Dahl.  
Haldis Tjernsberg.  
Odvar Nordli.  
Lars Holen.

*Hordaland fylke:*

Steffen I. Toppe.  
Arne Nilsen.  
Ingvald Ulveseth.

*Møre og Romsdal fylke:*

Anders Sæterøy.  
Peter Kjeldseth Moe.  
Kåre Stokkeland.

*Nordland fylke:*

Magnus Andersen.  
Margith Munkebye.  
Per Karstensen.  
Rolf Hellem.  
Jonas Enge.  
Sigurd Hamran.

*Oppland fylke:*

Oskar Skogly.  
Thorstein Treholt.  
Per Mellesmo.  
Torger Hovi.

*Oslo:*

Einar Gerhardsen.  
Trygve Bratteli.  
Rakel Seweriin.  
Finn Moe.  
Gunnar Alf Larsen.  
Aase Lionæs.

*Rogaland fylke:*

Peder Næsheim.  
Sunniva Hakestad Møller.  
Edvard Edvardsen.

*Sogn og Fjordane fylke:*

Einar Stavang.

*Telemark fylke:*

Sverre Løberg.  
Harald Selås.  
Eigil Liane.

*Troms fylke:*

Nils Jacobsen.  
Alfred Henningsen.

*Nord-Trøndelag fylke:*

Leif Granli.  
Guttorm Hansen.  
Johan Støa.

*Sør-Trøndelag fylke:*

Olav Gjærevoll.  
Iver Johan Unsgård.  
Håkon Johnsen.  
Rolf Fjeldvær.  
Andreas Wormdahl.

*Vestfold fylke:*

Asbjørn Lillås.  
Johan Andersen.  
Gunvor Eker.

*Østfold fylke:*

Nils Hønsvald.  
Ingvar Bakken.  
Martha Johannessen.  
Arvid Johanson.

*Gruppestyret.*

I vårsesjonen 1965 var gruppas styre satt sammen slik:

Trygve Bratteli, formann, Trond Hegna og Finn Moe, nestformenn, Harald Selås, kasserer og sekretær, Nils Hønsvald, Olaf Watnebryn, Nils Langhelle, Johs. Olsen, Rakel Seweriin og Isak Flatabø. Varamenn: Reidar Aamo, Sverre Løberg, Håkon Johnsen, Kolbjørn Varmann, Thorstein Treholt og Jakob Remseth.

Da den nye gruppa kom sammen etter valget, vedtok den en rekke endringer i vedtektene for gruppa — noe som bl. a. medførte en reduksjon i tallet på medlemmer i gruppestyret.

Følgende ble medlemmer av styret for høstsesjonen 1965 og samtlige ble også gjenvalgt høsten 1966:

Trygve Bratteli, formann, Guttorm Hansen, nestformann, Ragnar Christiansen, sekretær, Einar Gerhardsen, Nils Langhelle, Sverre Løberg og Margith Munkebye. Varamenn: Rakel Seweriin og Odvar Nordli.

*Sekretariatet.*

Økte tilskott fra Stortinget til sekretærhjelp for de politiske gruppene, har gitt økonomisk grunnlag for en utvidelse av gruppas sekretariat.

Fra og med høstsesjonen 1966 er det tre faste sekretærer i sekretariatet: Kjell Kristensen, Oluf Fuglerud og Ingjald Ørbeck Sørheim.

### *Tillitsmenn i Stortinget og avdelingene.*

I vårsesjonen 1965 var følgende av gruppas medlemmer valgt til tillitsmenn i Stortinget og dets avdelinger:

*Stortinget*: Nils Langhelle, president, og Thor Fossum, sekretær.

*Lagtinget*: Nils Hønsvald, president, Magnhild Hagelia, varapresident, Nils Jacobsen, sekretær, og Ingvar Bakken, varasekretær.

*Odelstinget*: Jakob Pettersen, president, Harald Samuelsen, varapresident, Eigil Liane, sekretær, og Martha Johannessen, varasekretær.

I det nye Storting som kom sammen etter valget, har gruppa følgende tillitsmenn:

*Stortinget*: Nils Langhelle, visepresident, og Sonja Ludvigsen, visesekretær.

*Lagtinget*: Aase Lionæs, visepresident, og Kåre Hansen, visesekretær.

*Odelstinget*: Nils Hønsvald, president, Oskar Skogly, varapresident, Martha Johannessen, sekretær, og Gunvor Eker, varasekretær.

Gruppa har formannen i administrasjonskomitéen, justiskomitéen, kirke- og undervisningskomitéen, militærkomitéen, samferdselskomitéen og sosialkomitéen. I de øvrige faste komitéer har gruppa nestformannen.

### *Gruppas virksomhet generelt.*

Vårsesjonen 1965 var preget av en meget sterk aktivitet fra regjeringens og gruppas side, og en lang rekke store og viktige saker ble lagt fram for og behandlet av Stortinget.

Det da forestående stortingsvalg satte sitt preg på mange av ordskiftene i Stortinget, og det kom til en rekke meget harde politiske oppgjør mellom den daværende opposisjon og regjeringspartiet. Noe åpent stormløp mot regjeringen på linje med det som fant sted i 1963, våget opposisjonen seg imidlertid ikke ut på.

Etter valget i 1965 oppsto en helt ny parlamentarisk situasjon, med et samlet borgerlig flertall på 80 av Stortingets 150 medlemmer.

De borgerlige partiene fant, etter langvarige forhandlinger, fram til en løsning på regjeringssamarbeidet. Arbeiderpartiets regjering trådte tilbake den 12. oktober 1965, da den borgerlige koalisasjonsregjering, under ledelse av Senterpartiets Per Borten, tiltrådte.

Før regjeringen Gerhardsen gikk av, hadde den lagt fram for Stortinget så vel sin trontale som sitt forslag til statsbudsjett for

1966. Regjeringen Borten foretok bare mindre endringer i det opplegg dens forgjenger hadde gjort. Dermed var den politiske situasjon låst fast i høstsesjonen 1965. For Arbeiderpartiet i opposisjon forelå det ikke særlig spillerom i og med at den nye regjering overtok det politiske opplegget så å si uendret fra Arbeiderpartiets regjering.

De fleste av de større sakene Regjeringen Borten la fram i vårsesjonen 1966 var også «arvesaker» fra regjeringen Gerhardsen. Først i høstsesjonen 1966 la den, med sitt budsjettforslag, fram sitt første selvstendige politiske opplegg. Dette ga selvfølgelig Arbeiderpartiet et helt annet grunnlag å stå på, og gjorde det mulig for partiet å forme ut en alternativ politikk som i meget sterk grad preget høstsesjonen i Stortinget og hele den politiske debatt for øvrig.

### *Trontaler.*

Regjeringen Gerhardsens siste trontale som ble lagt fram for Stortinget 9. oktober 1965, varslet sterk innsats på en rekke sentrale områder i samfunnet, i tråd med den politikk regjeringen og stortingsgruppen hadde fulgt også i tidligere år.

Trontalen ga også en oversikt over de store saker som på dette tidspunkt enten var ferdigbehandlet eller under forberedelse fra regjeringens side, med sikte på framlegging for Stortinget. Det gjaldt bl. a. lov om folkepensjon, øking av trygdesatsene, styrking av handicap-omsorgen, universitetsutbygging i Trondheim og Trømsø, ny skolelov, utvidet støtte til skolegang og studier, opprettelse av Statens Forretningsbank, refinansiering av Jernverket og Koksverket, forsert utbygging av telefonen, omlegging av boligfinansieringen, sikring av friluftsområder, samt en rekke næringspolitiske saker.

I sin tiltredelseserklæring tok Regjeringen Borten opp de aller fleste av disse sakene. En rekke av dem ble imidlertid ikke fremmet i løpet av Regjeringens første år, og de ble derfor tatt opp igjen i Regjeringen Bortens trontale i Stortinget 1. oktober 1966.

Denne trontalen varslet i det hele en utvikling som, hvis den slår til i hovedtrekkene, ikke vil avvike mye fra den som har preget Norge i Arbeiderpartiets regjeringsår. Bare på enkelte områder synes Regjeringen å ville gå en annen vei — ikke minst når det gjelder å legge til rette en beskatningsform som stiller grupper med bedre økonomi gunstigere enn tidligere i forhold til de svakere grupper.

## Statsbudsjettet for 1966.

Regjeringen Gerhardsens budsjettforslag for 1966 ble lagt fram for Stortinget den 11. oktober 1965 av statsråd Andreas Cappelen.

Budsjettet var gjort opp med samlede inntekter på 11 150 mill. kroner og samlede utgifter på 12 382 mill. kroner. Sammenliknet med året før betydde dette 7 % økning av inntektene og 5,3 % økning av utgiftene. Overskott før lånetransaksjoner: 165 mill. kroner.

Etter regjeringsskiftet foreslo Regjeringen Borten bare ganske små endringer i det budsjett som var lagt fram.

Stortingets finanskomité ga i sin innstilling uttrykk for at budsjettforslaget ville bidra til å begrense stigningen i etterspørselen i 1966; dette ble ansett som en viktig målsetting for budsjettpolitikken dette år.

Komitéen ga samtidig uttrykk for at budsjettet innebar en fortsatt sterk økning av innsatsen på viktige områder, som undervisning, forskning, helsestell og kommunikasjoner.

I sine fraksjonsmerknader uttalte Arbeiderpartiets medlemmer i finanskomitéen at partiet ser det også i opposisjon som en hovedoppgave å arbeide for at det blir ført en aktiv økonomisk politikk, og at full sysselsetting og en rettferdig inntektsfordeling fortsatt er sentrale deler av partiets målsetting.

En framhevet særlig betydningen av forskning, utdanning, distriktsutbygging, utbygging av samferdselen og økonomisk planlegging. Fraksjonen understreket at en sterk vekst i fellesforbruket er nødvendig for å skape økt velferd og trivsel.

Fraksjonen så Regjeringen Bortens små endringer i budsjettframlegget fra Regjeringen Gerhardsen som en svekking av budsjettbalansen.

Fraksjonen viste ellers til at vårt skattesystem er modent for revisjon. På bakgrunn av at hele skatte- og avgiftssystemet trenger en samlet revisjon med sikte på rettferdig fordeling av fellesoppgavene, fant fraksjonen det ikke riktig å gå inn for forslaget fra Regjeringen om 25 millioner kroner i ytterligere progresjonslette.

På bakgrunn av kommunenes vanskelige økonomi foreslo Arbeiderpartiet at tilskott til kommunale skolebygg ble hevet fra 43 til 60 mill. kroner.

I sin kommentar til Regjeringens melding om Nasjonalbudsjettet for 1966 pekte fraksjonen på at norsk økonomi er inne i en sterk vekstperiode som medfører presstendenser så vel i den ytre som den indre økonomi. Det må derfor være et siktemål å begrense veksten i den innenlandske etterspørsel.

## Statsbudsjettet for 1967.

Regjeringens budsjettforslag ble lagt fram 6. oktober av statsråd Ole Myrvold. Samlede utgifter ble foreslått hevet med 10,9 % til 13 860 millioner, inntektene foreslått hevet med 9,6 % til 12 268 mill. kroner. Det samlede finansieringsbehov 1 592 mill. ble foreslått dekket ved lånemidler og bruk av kontantbeholdningen. Overskudd før lånetransaksjoner: 60 mill. kroner.

Arbeiderpartiets stortingsgruppe fant dette forslag utilfredsstillende. Sentrale samfunnsoppgaver som distriktsutbygging, bedring av barnefamilienes økonomi, utviklingshjelp og kommunale skolebygg fikk for små bevilgninger. Den viktigste innvending var imidlertid at budsjettforslaget fra Regjeringen ikke var egnet til å dempe presset i økonomien. Ved at utgiftene steg sterkere enn inntektene virket budsjettet sterkt inflatorisk.

For å minske presset, for å skaffe midler til viktige formål og for å styrke budsjettets inntektsside foreslo Arbeiderpartiet en midlertidig avgift på 6 % på investeringer. Forslaget forutsatte at de detaljerte administrative regler skulle gis av departementet. Hovedpunktene var disse: fra 1. januar til 31. desember 1967 oppkreves en avgift på 6 % på avskrivbare og fradragsberettigede investeringer i bygninger, anlegg og maskiner og på fradragsberettigede utgifter til reparasjoner, vedlikehold og ombygninger av bygninger og anlegg. Unntatt fra avgiften skulle være: Boliger, prosjekter som har til hensikt å styrke næringsgrunnet og å skape økte sysselsettingsmuligheter i distriktene, statlige, kommunale og fylkeskommunale tiltak, bygg for undervisning og andre sosiale formål samt elektrisitetsforsyning, skip, fiskebåter og maskiner til disse.

Avgiften skulle ikke være fradragsberettiget eller gjenstand for avskrivninger.

Arbeiderpartiets budsjettalternativ uttrykt i tall:

### Øking av inntekter:

1. Midlertidig avgift på investeringer m. v. ....	280,00	mill. kr.
2. Særskatt til utviklingshjelp .....	23,00	» »
3. Oppretholdelse av omsetningsskatt på ukeblad og bøker .....	26,00	» »
	<hr/>	
	Sum	329,0 mill. kr.
		<hr/>



*Øking av utgifter:*

1. Distriktsutbygging .....	42,00	mill. kr.
2. Utviklinghjelp .....	23,00	» »
3. Barnetrygden til første barn og økte satser ....	68,00	» »
4. Tilskott til kommunale skolebygg .....	10,00	» »
5. Kulturfondet .....	2,50	» »
6. Idrettsformål .....	4,00	» »
7. Handikap-omsorgen .....	2,20	» »
8. Daginstitusjoner for barn .....	1,15	» »

---

Sum 152,85 mill. kr.

---

*Nettoresultat styrket budsjettbalanse — 176 mill. kr.*

Ved behandlingen i Stortinget valgte regjeringspartiene den taktikk å konsentrere seg om administrative detaljer i stedet for å diskutere de reelle farer ved at investeringsvirksomheten er større enn ressursene. De realøkonomiske følger av dette blir overlatt til året 1967.

**Nasjonalbudsjettet 1967.**

Nasjonalbudsjettet er basert på forventningen om at 1967 vil bli et godt år økonomisk sett. Det er regnet med 5 prosent vekst i bruttonasjonalproduktet; det samme som i 1966. I den analyse av den økonomiske situasjon Regjeringen la fram i nasjonalbudsjettet ble det ut fra en konjunkturpolitisk vurdering ansett ønskelig med en begrenset utgiftsøkning og et betydelig overskott på statsbudsjettet i 1967. Det ble vist til at øking i boligbygging må få konsekvenser for aktivitetsøkning på andre felter og at en for sterk etterspørselsøkning i bygg- og anleggssektoren kan føre til en kostnadsøkning som forverrer den alminnelige pris- og kostnadsutvikling.

Arbeiderpartiets gruppe fant at Regjeringen ikke hadde tatt konsekvensen av denne analyse, men istedet lagt opp til en økonomisk politikk som forsterket presstendensene.

I kredittpolitikken fant Arbeiderpartiets gruppe at Regjeringen ikke hadde vist den nødvendige handlekraft for å holde kredittexpansjonen innen den opptrukne ramme.

## Priser og lønninger.

Høsten 1964 tok regjeringen kontakt med de store organisasjonene i arbeids- og næringslivet med sikte på å få i stand en samordning av de indeksoppgjør som en måtte regne med i begynnelsen av 1965. Det lyktes å komme fram til enighet om et samlet opplegg for lønnstakernes, jordbrukernes og fiskernes indeksreguleringer samordnet med utbetalingen av de såkalte innebygde tillegg fra oppgjørene i 1964.

Bakgrunnen for enigheten var organisasjonenes evne og vilje til å se sine krav i sammenheng og avpasse dem etter hverandre samtidig som regjeringen aktivt tok del i forhandlingene. Oppjøret skjedde på basis av en prisindeks på 120,5 poeng,  $\frac{1}{10}$  poeng under den «røde strek» på 120,6 poeng og med 122,6 poeng som utgangspunkt for eventuelle seinere indekstillegg. Den nye «røde strek» ble etter dette 127,6 poeng.

Regjeringens medvirkning besto bl. a. i at den avgav en erklæring om å medvirke til at det gjennomsnittlige prisnivå i perioden januar 1965 til februar 1966 ikke skulle overstige 124—125 poeng. Som et ledd i å sikre dette bevilget Stortinget etter forslag fra regjeringen 70 mill. kroner i økte grunntilskudd på melk. Videre erklærte regjeringen at den var innstilt på ikke å forhøye prisene på statens tjener og ytelser som følge av lønnstilleggene til de statsansatte.

Dette samordnede oppjøret la grunnlaget for en rolig prisutvikling og det gjennomsnittlige prisnivå i 1965 ble 122,4 poeng, godt under det nivå regjeringen hadde «garantert». Februar-indeksen 1966 nådde opp i 124,0 poeng.

Året 1965 ble således preget av at prisstigningen ble mindre enn tidligere og at reallønnen steg sterkt. For voksne menn i industrien med 4,6 % og for kvinner 5,8 %. Videre var året preget av sterk produksjonsvekst, etterspørselspresset var moderat og underskottet i utenriksøkonomien ble mindre enn anslått. Det var lagt et godt grunnlag for den økonomiske virksomhet i 1966.

Året 1966 ble preget av de store inntektsoppgjørene for lønnstakerne, jordbrukerne og fiskerne. Forhandlingene mellom LO og NAF førte ikke fram. Tvisten ble henvist til mekling som endte med at partene fant å kunne anbefale et forslag fra riksmeklingsmannen. Ved uravstemning blant LO's medlemmer ble forslaget forkastet.

Regjeringen Borten foreslo tvisten inn for rikslønnsnemnda. Arbeiderpartiets stortingsgruppe stemte for å be regjeringen ta initiativet til nye forhandlinger mellom LO og NAF og gjøre sitt til at de kunne føre fram til en løsning uten bruk av tunge lønnsnemnd.

Dette forslag ble stemt ned av det borgerlige flertall. For å unngå en svært omfattende arbeidskonflikt fant stortingsgruppa deretter å burde stemme for forslaget om lønnsnemnd.

Lønnsnemnda avsa sin kjennelse 14. juni 1966. Mens det generelle tillegget etter meklingsforslaget skulle gis i to etapper, fra 1. mai 1966 og fra 1. april 1967, gikk kjennelsen ut på at hele tillegget skulle gis fra 1. mai 1966. Det såkalte «10-ørstillegget» var derved blitt framskutt 11 måneder.

Dette utløste Regjeringens «juni-tiltak». Umiddelbart før Stortinget skulle oppløses foreslo Regjeringen økte avgifter på tobakk, øl, brennevin og bensin, beregnet å skulle innbringe ca. 160 millioner på årsbasis. Den bad videre om fullmakt til å redusere statsbudsjettets utgiftsside med inntil 50 mill. kroner. Forslagene ble begrunnet med at det ville bli visse prisutslag av oppgjørene særlig «etter at 10-ørstillegget er flyttet fram fra 1967 til i år».

Regjeringens forslag ble vedtatt mot Arbeiderpartiets stemmer. Arbeiderpartiet viste til at presset på priser og kostnader i første rekke skrev seg fra de høyt oppdrevne private investeringer. Det ble påpekt at Regjeringen ikke hadde maktet å gjennomføre det kredittpolitiske opplegg som Stortinget hadde gitt sin tilslutning.

Regjeringens opptreden hadde bidratt til å skape en psykose som lett ville kunne utløse en sterkere prisstigning enn den en ellers ville få. På denne bakgrunn foreslo Arbeiderpartiet en midlertidig pris- og avansestopp for å hindre at tida like etter oppgjøret skulle bli preget av en ukontrollert prisstigning. Forslaget ble stemt ned av det borgerlige flertall.

Lønnsnemndas kjennelse førte til en framskyting også av det innebygde tillegg for jordbruket. Fiskernes avtale var ett-årig.

Oppgjørene skjedde med utgangspunkt i mars-indeksen på 125 poeng og den «røde strek» er 130 poeng. Indeksreguleringsbestemmelsen er helautomatisk. Fra juni til juli gjorde indeksen et hopp på 2 poeng. Siden fortsatte stigningen slik at desember-indeksen kom opp i 128,5 poeng.

### **Distriktsutbyggingen.**

Regjeringen Gerhardsens melding om virkemidlene i distriktsutbyggingen ble behandlet av Stortinget i januar 1965. Forslaget om å legge til rette utviklingen av vekstsentra i de enkelte utbyggingsområder fikk bred tilslutning, idet det bare var Senterpartiet som gikk imot under stortingsbehandlingen.

De Regjeringen Bortens forslag om ny lov for Distriktenes Utbyggingsfond ble behandlet i Stortinget høsten 1965, fikk Senterpartiet de øvrige borgerlige partier over på sin linje. Etter dette har det ikke skjedd noe i de prøvesentrene som etter initiativ fra de sentrale myndigheter ble pekt ut rundt om i de enkelte fylker.

Høsten 1966 pekte Kommunaldepartementet ut en rekke såkalte utbyggingsområder rundt om i landet. Heller ikke i disse områdene har det skjedd noe i retning av planmessig distriktsutbygging.

Storingsgruppa har på forskjellig vis søkt å få fart i distriktsutbyggingen. En fikk, mot kompakt borgerlig motstand, vedtatt Regjeringen Gerhardsens forslag om lov om kommunal forkjøpsrett til utbyggingsformål. Også på en rekke andre områder har en søkt å styrke kommunenes stilling. Et vesentlig framstøt for å få noe til å skje i distriktsutbyggingen, var forslaget i budsjettalternativet for 1967, om å bevilge 42 mill. kroner til tiltak i denne sektoren.

### **Boligpolitikken.**

Regjeringen Gerhardsens melding om boligpolitikken ble behandlet av Stortinget våren 1965. Boligpolitikken har ellers vært viet stor oppmerksomhet i 2 års perioden. I forbindelse med stortingsvalget høsten 1965 ble målsettingen for boligreisningen i perioden 1966—69 gjenstand for mye debatt.

Regjeringen Gerhardsen la i sitt langtidsprogram opp til en boligreisning som i løpet av 4 års perioden skulle resultere i nær 140 000 fullførte leiligheter og 8 000 hybler. Denne målsettingen ble under Stortingets foreløpige behandling av langtidsprogrammet også akseptert av de daværende borgerlige opposisjonspartier, men under valgkampen brøt Venstre ut og lanserte sitt eget program på 160 000 boliger.

Da de borgerlige partier dannet regjering, ble Venstre overlatt Kommunaldepartementet og dermed ansvaret for å gjennomføre sitt boligprogram. Dette program ble i løpet av det første år revidert flere ganger, og en havnet til slutt på samme målsetting som i Regjeringen Gerhardsens langtidsprogram.

Resultatet av de første års boligbygging viser at den borgerlige regjering vil få meget store vansker også når det gjelder denne målsetting. I forhold til opplegget i det reviderte nasjonalbudsjettet for 1966, er det en sviakt i antall fullførte leiligheter på ca. 1 200 og i antall igangsatte på ca. 2 700.

Når det gjelder finansiering og lånevilkår for boligreisningen har



Arbeiderpartiet gjentatte ganger fremmet motforslag mot Regjeringens opplegg. Bl. a. gikk en mot Regjeringens forslag om å hen- vise 2. prioritetslånene i boligfinansieringen i private kredittinsti- tusjoner, en gikk inn for en lånerente i Husbanken på 4 % de første 5 år, og en bindingstid på 5 år fra den tid vilkårene for tidligere gitte lån ble endret.

For 1967 foreslo en Husbankens innvilgningsbudsjett økt fra 1 147 til 1 440 mill. kroner for å få med 2. prioritetslånene. Dessuten ble gjennomsnittslånet pr. leilighet foreslått økt slik at 1. prioritets- lånet skulle bli 44 500 kroner i stedet for 43 100 som Regjeringens forslag gikk ut på. Ingen av disse forslag ble vedtatt av Stortinget.

Tomteproblemene har også vært viet stor oppmerksomhet fra gruppas side. Regjeringen Gerhardsens forslag om en ordning med spesielle grunnkjøpsobligasjoner for kommunene ble vedtatt våren 1965. Våren 1966 la Regjeringen Borten fram forslag om «flat» be- skatning på fortjenesten ved salg av tomter til private. Arbeider- partiets gruppe gikk imot dette forslaget og la i stedet fram et alternativ som tok sikte på å styrke kommunenes stilling på tomte- markedet og å hjelpe utbyggingskommunene økonomisk.

### Jordbrukspolitikken.

Regjeringen Gerhardsens forslag om retningslinjer for jord- brukspolitikken ble behandlet av Stortinget i mai 1965. Landbruks- komitéen avga en praktisk talt enstemmig innstilling som i alle hovedtrekk sluttet opp om Regjeringens syn.

Det er enighet om produksjonsmålsettingen for norsk jordbruk som f. t. dekker knapt 40 % av behovet for det norske folks matbehov. Det er videre enighet om inntektsmålsettingen som er formulert slik: «Komitéen mener at nettoinntekten pr. årsverk på et tidsmessig og rasjonelt drevet bruk, stort nok til å gi full sysselsetting for en øvet voksen person hele året, bør ligge på et nivå som minst svarer til den årslønn voksne menn oppnår i rasjonelt drevet industri.»

Videre ble det oppnådd enighet om effektivitetsmålsettingen. Ra- sjonaliseringen vil gå videre og i innstillingen er det understreket at «det er en overmåte viktig oppgave for myndighetene og for jordbrukets veiledere å bidra til at rasjonaliseringen blir hensikts- messig og følger de riktige spor til enhver tid».

I januar 1965 behandlet Odelstinget innstillingen fra landbruks- komitéen om lov om Statens Landbruksbank. Innstillingen ble enstemmig bifalt. Loven trådte i kraft 1. januar 1966. Hypotekbanken,

Småbruk- og Bustadbanken og Driftskredittkassen ble fra samme tid innlemmet i Statens Landbruksbank.

I vårsesjonen 1965 behandlet Odelstinget innstilling fra landbrukskomitéen om forpaktningsslov. Også den ble enstemmig bifalt.

Alle saker som var fremmet av regjeringen Gerhardsen ble sluttbehandlet i vårsesjonen 1965.

I vårsesjonen 1966 forelå det ingen saker fra Regjeringen Borten, bortsett fra helt kurante meldinger og melding om jordbruksavtalen 1966—68 og gjennomføring av jordbruksavtalen 1964—66. Jordbruksavtalen for 1966—68 ble behandlet av Stortinget i juni 1966 og foranlediget ingen debatt.

Meldingen om gjennomføringen av jordbruksavtalen 1964—68 ble utsatt. Ellers har Arbeiderpartiets representanter fremmet en rekke grunngitte spørsmål og interpellasjoner om jordbrukspolitiske problemer.

### **Industripolitikken.**

Industripolitikken har i 2 års perioden vært preget av de opplegg Arbeiderpartiets regjering arbeidet med før regjeringsskiftet. Stortinget har på dette grunnlag behandlet og vedtatt en rekke saker, både når det gjelder industriltak og kraftutbygging.

I Regjeringen Bortens budsjettforslag for 1967 var det foretatt en reduksjon i bevilgningene til kraftutbygging med 50 mill. kroner i forhold til Hovedstyrets forslag og med ca. 20 mill. kroner i forhold til bevilgningen for 1966.

Arbeiderpartiets fraksjon i industrikomitéen gjorde det i sine komitémerknader klart at dette er en meget betenkelig linje, sett på bakgrunn av det kraftbehov som fortsatt eksisterer. En gjorde det samtidig klart at en ikke ville godta noe brudd på den kraftutbyggingspolitikk som har vært ført gjennom mange år, og krevde at neste års bevilgninger må bli i samsvar med det kraftbehov som foreligger.

På grunnlag av innstillingen fra et spesielt utvalg (Backe-utvalget), har retningslinjene for den framtidige drift ved A/S Norsk Jernverk vært gjenstand for en foreløpig behandling i Stortinget. Det hersker nå politisk enighet om nødvendigheten av å skape et solid grunnlag så vel for Jernverkets som Koksverkets framtidige drift.

I slutten av 1966 ble Stortinget forelagt et forslag om at Årdal og Sunndal Verk skulle gå inn i et forpliktende økonomisk og produksjonsmessig samarbeid med det kanadiske aluminiumskonsernet Alcan. Avtalen mellom de to selskaper innebærer bl. a. en utveksling



av aksjer, slik at Alcan overtar halvparten av aksjene i Årdal og Sunndal Verk — men under den forutsetning at de norske interessene har det avgjørende ord i selskapets besluttede organer.

Etter en grundig vurdering av saken, gikk Arbeiderpartiets gruppe inn for Regjeringens forslag, idet en så det som en løsning på en vesentlig del av norsk aluminiumsindustri framtidige produksjons- og avsetningsproblemer.

### **Fiskeripolitikken.**

Ny fiskerilov som ikke bare opprettholder forbudet mot utlendingers fiske innenfor fiskerigrensa, men også har bestemmelser som forbyr utlendinger å lande råstoff fra havet i norsk havn og til norsk kjøper, ble vedtatt i Stortinget i juni 1966. Kongen kan, for visse tidsrom og for enkelte distrikter, gi dispensasjon fra bestemmelsene, slik at utlendinger kan få levere fangst i Norge.

En femårsplan for utbygging av fyrbelysning langs kysten ble lagt fram i Regjeringen Gerhardsens siste budsjett (for 1966) og behandlet og vedtatt av Stortinget høsten 1965.

Med grunnlag i hovedavtalen for fiskerinæringen er det mellom staten ved Fiskeridepartementet, og Norges Fiskarlag på vegne av næringen, undertegnet en støtteavtale for tida juni 1966—juni 1967.

Til gjennomføring av denne avtale og tidligere inngått avtale, har Stortinget bevilget 157,7 mill. kroner for 1965 og 166 mill. kroner for 1966.

Utbyggingen av deccakjeder som skal lette og effektivisere fiskernes navigasjonsmuligheter er, etter vedtak av Stortinget i 1964, nå under bygging. Hvert år i inneværende stortingsperiode er det bevilget 12 mill. kroner til formålet og to av kjedene, Finnmark-kjeden og Lofot-kjeden, vil komme «på lufta» i 1967.

Refinansierings- og moderniseringsplan for A/S Finnmark og Nord-Troms Fiskeindustri, som ble vedtatt i forrige periode, tar nå til å gi resultater. Refinansieringer er gjennomført og moderniseringsplaner pågår. Blant annet bygges det større anlegg for dobbelfrysing.

Uravstemningen om førstehåndsomsetningen av sild som skulle ha vært gjennomført i desember 1966, er utsatt inntil videre.

Arbeiderpartiets alternative framlegg til statsbudsjett for 1967 hadde ikke tatt med tilleggsbevilgninger på fiskeribudsjettene, men partiets fraksjon i fiskerikomiteén fikk gruppas tilslutning til framlegg om betydelige økninger. På hamnebudsjettet foreslo og stemte Arbeiderpartiet for en økning på en halv million til hamneutbygging og 1 mill. kroner til støtte for utbygging av vannverk i fiskeridistrik-

tene. Dessuten foreslo og stemte gruppa for å øke bevilgningene til lån og garanti for modernisering av fiskeindustrien med 1 mill. kroner til 3,8 mill. kroner. Alle forslagene ble stemt ned av de borgerlige representantene.

### Sosialpolitikken.

I vårsesjonen 1965 behandlet Stortinget regjeringen Gerhardsens melding om innføring av en alminnelig folkepensjon i Norge. I meldingen la Regjeringen fram forslag til retningslinjer for denne store sosiale reformen, og samtlige partier sluttet i det vesentlige opp om disse retningslinjene.

De borgerlige partier ga imidlertid i sine komitémerknader uttrykk for uenighet i enkelte sider av opplegget og ba om nærmere utredninger før de ville ta endelig standpunkt. Fra Regjeringens side ble det da pekt på at dersom de borgerlige partiers holdning skulle være avgjørende for den videre framdriftsplan for folkepensjonen, ville den ikke kunne settes ut i livet fra 1. januar 1967.

Da den borgerlige regjering overtok arbeidet med utformingen av loven om folketrygd, valgte den å se bort fra de borgerlige partiers standpunkt under den foreløpige behandlingen i Stortinget. Det lovforslag som ble lagt fram for Stortinget og behandlet i Odelsting og Lagting i vårsesjonen 1966, var derfor i alt vesentlig i samsvar med Arbeiderpartiets opplegg. Dette preget da også behandlingen av saken, idet det var dissens bare på to punkter: bestemmelsene om uførepensjon og den årlige stigningen i avgiftssatsene og fondsopp- legget.

Et sentralt spørsmål der det sannsynligvis vil bli en markert politisk uenighet mellom regjeringskoalisjonen og Arbeiderpartiet, er ennå ikke forelagt Stortinget. Det gjelder forvaltningen av folke- trygdens fond. Regjeringen har her ikke maktet å finne fram til forslag som kan stå for en behandling i Stortinget.

Regjeringen Gerhardsen fremmet våren 1965 i en melding forslag om retningslinjer for handicap-omsorgen. Stortinget tok ikke denne meldingen opp til behandling i vårsesjonen, men fra Arbeiderpartiets side var det forutsetningen at den skulle forelegges Stortinget på nytt høsten 1965. Regjeringen Borten har imidlertid ennå ikke lagt fram saken, trass i gjentatte purringer og forsøk fra opposisjonen på å framskynde saken.

Eldreomsorgen er også av de problemer som fortsatt venter på sin løsning. Regjeringen Gerhardsen satte i sin tid ned et utvalg som fikk i oppdrag å utrede denne saken. Utvalget har for lengst lagt fram sin første innstilling, men saken har ennå ikke nådd Stortinget.

## Skole- og kulturpolitikken.

Vårsesjonen 1965 var preget av valgkamp. Dette ga seg bl. a. utslag i debatten om stortingsmeldingen om forsøksvirksomheten i skoleverket, der en også behandlet de to underskriftskampanjer som var satt i gang i forbindelse med kristendomsfagets stilling.

En sentral sak i denne sesjonen var forslaget om organiseringen av voksenopplæringen. Regjeringens forslag om at det skulle opprettes et direktorat for voksenopplæring, fikk tilslutning i Stortinget. Det var uenighet blant de borgerlige om saken, men etter regjeringsskiftet samlet de seg om et felles standpunkt som førte til at voksenopplæringen nå skal sortere under en avdeling i departementet.

Ellers ble proposisjonen om Norsk Journalistskole vedtatt, vedtekter for Norsk Kulturfond ble fastlagt og en ny tilskuddsordning for fylkeskommunale og kommunale spesialskoler gjennomført. En stortingsmelding om lærerutdanningen og Forskningsrådets forslag om evalueringen i folkeskolen var gjenstand for store debatter.

Vårsesjonen 1966 var preget av en rekke saker som dels var fremmet av vår regjering, dels i alt vesentlig forberedt av vår regjering. Det gjaldt bl. a. meldingene om yrkesskoler i husstell, om utbygging av yrkesskolene, om utdanning av sosialarbeidere og om teknisk mellomutdanning.

Av saker i vårsesjonen 1966 kan ellers nevnes lån til utbygging av fjernsynet og melding om virksomheten i Norsk Rikskringkasting som førte til to forslag fra representantene Sverre L. Mo og Finn Gustavsen angående retningslinjer for NRK. Forslagene er ennå ikke ferdigbehandlet av Stortinget.

Det ble vedtatt endringer i vedtektene for Norsk Språknemnd, noe som førte til det praktiske resultat at man på nytt fikk bare en forfatterforening.

Under budsjettbehandlingen høsten 1966 stilte vår fraksjon forslag om en del endringer i statsråd Bondeviks budsjettforslag.

Ellers kan det sies om Regjeringen Bortens budsjettframlegg på dette område, at verken kulturbudsjettet eller universitetsbudsjettet førte til noen av de store løft som de borgerlige lovet under valgkampen. For kulturbudsjettets vedkommende er økningen ikke vesentlig større enn lønns- og prisstigningen. For universitetsbudsjettets vedkommende har man bare fulgt opp de planer som var lagt av den gamle regjering, uten å øke utbyggingstakten. Det er ikke ført opp bevilgninger til noen nye lærerskoler, og trass i meldingen om utbygging av spesialskolene, ble det ført opp 2 mill. kroner mindre til dette formål enn i Regjeringen Gerhardsens siste budsjett.

### **Samferdselspolitikken.**

I samferdselssektoren har virksomheten i Stortinget vært preget av Regjeringens manglende initiativ på dette området. Utenom budsjettsakene har en hatt forholdsvis få saker til behandling. Således gikk samferdselskomitéen «arbeidsledig» nesten hele vårsesjonen 1966.

I forbindelse med en melding fra Regjeringen om innenlandsk luftfart gikk flertallet i Arbeiderpartiets gruppe mot Regjeringens tilsagn til Braathen SAFE om konsesjon på Nord-Norges-ruten, idet en fant det utilrådelig å dele ruten på flere selskaper.

Stortinget har behandlet og vedtatt Regjeringens plan for forsert utbygging av telefonen. Videre er det i perioden vedtatt ny lov om vegtrafikken.

### **Kredittloven.**

En av sakene det oppsto politisk strid omkring i vårsesjonen 1965, var Regjeringen Gerhardsens forslag til lov om adgang til regulering av penge- og kredittforholdene. Fra banker og kredittinstitusjoner ble det tatt skarpt avstand fra forslaget. Under sakens behandling i Odelstinget og Lagtinget gikk de borgerlige partier imot å gi Kongen fullmakt til å utferdige bestemmelser i medhold av loven og foreslo at Stortinget først skulle gjøre vedtak om rammen for Kongens bestemmelser.

De borgerlige partier, unntatt Venstre, gikk også imot forslaget om plasseringsplikt for kredittinstitusjonene.

Etter regjeringsskiftet har den borgerlige regjering gjort bruk av samtlige bestemmelser i loven for å holde noenlunde kontroll med kredittutviklingen.

### **Utenrikspolitikken.**

#### *De forente nasjoner.*

Mens FN i forrige periode var preget av en meget alvorlig finanskrise som satte sitt preg på organisasjonens virksomhet, går nå dens omfattende arbeid mer normalt. Dette betyr imidlertid ikke at de økonomiske problemer er løst, men det er håp om å finne fram til en løsning også på lengre sikt som kan sette organisasjonen i stand til å påta seg oppgaver av vesentlig betydning for mellomfolkelig fred og sikkerhet.

Generalsekretær U Thants funksjonstid utløp ved årsskiftet 1966—67. På et tidlig tidspunkt varslet han at han ville tre tilbake, og han holdt lenge fast ved denne beslutning, trass i sterkt press fra verdensopinionen. Både store og små nasjoner henstilte til generalsekretæren å fortsette. Også Norge gjorde dette, ut fra det syn at U Thants tilbaketreden ville ha satt FN i en meget vanskelig stilling og svekket organisasjonens muligheter til aktiv innsats på en rekke områder.

U Thant bøyde seg til slutt av for henstillingene og sa seg villig til å fortsette en ny 5 års periode.

FN har fortsatt sitt arbeid med å bygge opp effektive organisasjoner for økonomisk vekst i utviklingslandene, — Verdensbanken, Det Internasjonale Utviklingsfond (IOA) og FN's Utviklingsprogram (UNDP). Norge har støttet opp under dette arbeid som i første rekke er avhengig av tilgangen på kapital fra de rike lands side.

FAO har lagt opp et langsiktig utviklingsprogram som tar sikte på å legge forholdene til rette for økt produksjon av matvarer i utviklingslandene.

FN's konferanse for handel og utvikling (UNCTAD) er etablert i perioden.

For første gang i organisasjonens historie har FN pålagt sine medlemmer obligatoriske sanksjoner iverksatt overfor opprørsregjeringen i Rhodesia. Norge har støttet opp under dette.

#### *NATO-samarbeidet.*

Frankrikes tilbaketreden fra det integrerte forsvar i NATO har skapt alvorlige problemer for organisasjonen og satt den på sin hittil største prøve. Den krise som oppstod ved Frankrikes aksjon synes å være langt på vei overvunnet, ikke minst fordi organisasjonens politiske oppgaver er blitt sterkere skjøvet i forgrunnen, mens de militære problemer i Europa, på grunn av avspenning øst—vest, har fått en annen karakter enn før.

Under NATO's ministerrådsmøte i Paris i desember var det en bred drøfting av alliansens oppgaver i den nye situasjon. Fra alle sider — ikke minst fra utenriksminister Willy Brandt i Vest-Tyskland — ble det påpekt at alliansens fredsbevarende arbeid måtte ta i bruk politiske virkemidler og anstrenge seg for å fremme tiltak som kan redusere spenningen i Europa ytterligere.

Debatten om NATO's atom-strategi har fortsatt. Planene om en multilateral atomstyrke, som Norge hele tiden har motsatt seg, er



skrinlagt. Det har vært framgang i arbeidet med en utvidelse av den prøvestansavtale som atommaktene inngikk 5. august 1963.

### *Krigen i Vietnam.*

Krigen i Vietnam har vært det dominerende problem i internasjonal politikk gjennom hele perioden. På tross av at det er tatt mange initiativ, har det ikke lyktes å etablere et grunnlag for forhandlinger. Norge har gitt sin tilslutning til U Thants fredsplan, som innebærer opphør av bombingene i Nord-Vietnam, nedtrapping av krigshandlingene i Sør-Vietnam og anerkjennelse av alle krigsførende parter ved fredsforhandlingene.

### *Markedssituasjonen.*

Markedssituasjonen i Europa har fortsatt vært preget av splittelse, og forsøkene på å bygge bru mellom Fellesmarkedet (EEC) og Frihandelsområdet (EFTA) har ikke gitt konkrete resultater.

Høsten 1966 tok den britiske arbeiderpartiregjering et nytt initiativ med sikte på medlemskap i EEC. Dette initiativ fikk på et møte av EFTA-statsministre i London i desember, full tilslutning fra de øvrige EFTA-land. Den norske regjering var til å begynne med ikke villig til å ta standpunkt til det britiske initiativ, men etter press, bl. a. fra LO og Arbeiderpartiet som i en fellesuttalelse gjentok målsettingen om et forent Europa, ga også den norske statsminister på London-møtet sin klare tilslutning til britenes opplegg.

De nordiske land er blitt enige om en fellesopptreden når det gjelder forhandlingene i Generalavtalen for tolltariffer og handel (GATT).

### *Utviklingshjelpen.*

Norsk Utviklingshjelp er bygd videre ut i perioden og står nå bedre rustet enn tidligere til å løse sine oppgaver. Norge har på dette området lagt hovedvekten på multilaterale hjelpetiltak gjennom FN, men det er også gjennomført spesielle norske og nordiske tiltak. Bl. a. er det sendt ut nye fredskorps til spesielle oppgaver i utviklingsområder.

Under budsjettbehandlingen i Stortinget høsten 1966 oppstod det uenighet om bevilgningen til utviklingshjelpen. Arbeiderpartiet foreslo en økning på 23 millioner kroner, dekket ved bl. a. å øke særskatten til dette formålet fra  $\frac{1}{4}$  til  $\frac{1}{3}$  prosent. Dette forslaget ble nedstemt.



## **Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S.**

*Styret* i Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S har i 1965 hatt denne sammensetning:

Einar Gerhardsen, formann, P. Mentsen, nestformann, Tor Aspen-gren, Ivar Mathisen, Ivar Opsahl, Anton S. Kolstad, Reidar Hirsti og Per Wiedswang, styremedlemmer.

*Varamenn*: Kaare Pehrson, Paul Engstad jr. og Karsten Andersen.

*Representantskapet* (bedriftsforsamlingen) har i 1965 hatt denne sammensetning:

Trygve Bratteli, ordfører, Walter Kristiansen, varaordfører, Ola Teigen, Lage Haugness, Liv Østlie, Sverre Frogner, Victor Jensen og Sverre Olsen.

*Personalets representanter var*: Karsten Vogler, Arild Wigaard, Reidar Bergersen og John Bech-Karlsen.

*Varamenn*: Fritz Hannestad, John Johansen, Hans Sundrønningen og Olaf Axelsen.

*Varamenn, personalet*: Ragnar Hornkjøl og Astrid Haugen.

*Styret* i Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet A/S har i 1966 hatt denne sammensetning:

Trygve Bratteli, formann, P. Mentsen, nestformann, Tor Aspen-gren, Ivar Mathisen, Ivar Opsahl, Anton S. Kolstad, Reidar Hirsti og Per Wiedswang, styremedlemmer.

*Varamenn*: Kaare Pehrson, Paul Engstad jr. og Karsten Andersen.

*Representantskapet* (bedriftsforsamlingen) har i 1966 hatt denne sammensetning:

Reiulf Steen, ordfører, Walter Kristiansen, varaordfører, Ola Teigen, Lage Haugness, Liv Østlie, Sverre Frogner, Victor Jensen og Sverre Olsen.

*Personalets representanter var*: Arne Hansen, Ragnar Hornkjøl, Reidar Bergersen og John Beck-Karlsen.

*Varamenn*: Fritz Hannestad, John Johansen, Hans Sundrønningen og Olaf Axelsen.

*Varamenn, personalet*: William Johnsen og Astrid Haugen.

Arbeiderbladets disponent, Roar Adler, møter i styret uten stemmerett.

## **Arbeiderbladet.**

### *Omsetning.*

Omsetningen i 1965 var kr. 22 887 000,— og i 1966 kr. 24 099 000,—. Økningen i omsetningen skyldes regulering av prisene på abonnement og økt løssalg.

### *Opplag.*

Det gjennomsnittlige trykte opplag i 1965 var 76 433 eksemplarer pr. dag og 76 864 i 1966. Netto betalt opplag i 1965 var 68 278 og i 1966 67 675. Abonnementsprisen i 1965 var kr. 172,— og i 1966 kr. 184,—. Fra 1. januar 1967 er abonnementsprisen satt til kr. 200,— pr. år. Løssalgsprisen har vært uforandret, 75 øre, i 1965 og 1966, men er hevet til 80 øre fra 1. januar 1967. Under stortingsvalget i 1965 ble det i samarbeid med Oslopartiet sendt ut ca. 12 000 aviser daglig til en rekke arbeidsplasser i Oslo. Det ble dessuten tegnet over 6 000 betalende korttids valgabonnementer. Etter valget i 1965 er vårt betalte løssalgsoplag økt fra ca. 8 000 pr. dag til ca. 9 500, mens abonnementet har vist en liten tilbakegang.

### *Stoff- og annonsemengde.*

Det samlede sidetall i 1965 var 6 890 og i 1966 6 970. Sidene fordelers slik:

1965: 4 611 stoffsider og 2 279 annonsesider.

1966: 4 666 stoffsider og 2 304 annonsesider.

Annonsemengden viste i 1965 en økning på 8,2 % i forhold til 1964, mens derimot 1966 bare viser en økning på 1,2 % i forhold til 1965.

En årgang av Arbeiderbladet veide i 1965 38,5 kg og 1966 38,8 kg.

### *Personalet.*

Ved utgangen av 1966 var det ansatt ialt 164 personer i avisen, herav 75 i redaksjonen, 13 i distribusjonen og 76 i forretningsavdelingene.

### **Aktietrykkeriet.**

Omsetningen i trykkeriet i 1965 kr. 13 091 000,— og i 1966 kr. 14 116 000,—, en økning på kr. 1 025 000,—, det vil si 7,8 %.

### *Personalet.*

Pr. 31. desember 1965 var det ansatt ialt 247 personer, og pr. 31. desember 1966 var det ialt ansatt 254 personer, en økning på 7 personer.

### *Driften.*

Produksjonen i 1965 som i 1966 har vist god økning og avkastning. Produksjonen økte i 1965 med kr. 917 000,— eller 7,5 % og i 1966

med kr. 1 025 000,— eller 7,8 %. Avkastningen har vært i 1965 7,5 % og i 1966 12,1 % = + 4,3 %.

Fra vi flyttet til Løren i 1957 er omsetningen i trykkeriet i denne 10 års periode økt fra kr. 7 578 000,— til kr. 14 116 000,— eller med nesten 100 %.

Trykkeriet hevder seg således godt i den harde konkurransen.

### **A-pressen 1965—1966.**

#### *Teknisk utbygging.*

Årene 1965—66 har vært sterkt preget av overgangen for flere av våre aviser fra vanlig høytrykksmetode til offset.

Som den første i vårt land har Rana Blad, Mo i Rana, vært trykt i offset fra 1. februar 1965. Den tok i bruk en 12-sidig Goss Community offsetrotasjon. Senere er denne utvidet til 16-sidig. Det ble en meget vellykket overgang.

De neste av våre aviser som gikk over til offset var Sørlandet, Kristiansand, og Tiden, Arendal. Begge disse avisene, som er etablert i et felles selskap, trykkes i Sørlandet. Deres første nummer trykt i offset kom ut 4. oktober 1965. Her ble det også tatt i bruk en Goss Community-presse som trykker inntil 16 sider.

Mandag 8. november 1965 kom også Oppland Arbeiderblad, Gjøvik, og Dagningen, Lillehammer, ut som offsetaviser. De endret samtidig sitt sideformat til tabloid. Her ble installert en Goss Suburban offsetrotasjon som trykker inntil 20 sider, men som kan bygges ut til 24 vanlige sider, eller 48 tabloidsider. Oppland Arbeiderblad og Dagningen har felles trykkeri.

Den 21. januar tok Halden Arbeiderblad i bruk sin nye News King 20-sidig offsetrotasjon. Fra 31. januar ble også Moss Dagblad trykt på samme presse. Samtidig ble Moss Dagblads tekniske avdeling lagt ned.

Den neste ble Finnmark Dagblad, Hammerfest, som gikk til innkjøp av en 16-sidig Goss Community. Det første nummer av avisa trykt i offset kom ut den 14. november 1966. Også denne gikk samtidig over til tabloid.

I desember 1966 ble der kjøpt ytterligere to 20-sidige Goss Community-presser, som vil bli installert i to av våre aviser i 1967.

A-pressen er klart den ledende pressegruppe i vårt land når det gjelder antall offsetaviser.

I tillegg til dette har en rekke av våre øvrige aviser fått et langt bedre utstyr enn tidligere, bl. a. ved å kunne overta maskiner og

annet utstyr som er blitt ledig ved at en del aviser er gått over til offset.

Omskoleringen av det tekniske personale og samarbeidet med de berørte fagforbund om bl. a. betjeningen av det nye utstyr har vært tilfredsstillende. Ingen av de ansatte i de tekniske avdelingene har måttet slutte som resultat av overgangen til offset.

#### *Avisbygg og lokaler.*

Glåmdalen, Kongsvinger, fikk høsten 1966 ferdig sitt nye avisbygg.

Sørlandet, Kristiansand, flyttet inn i ny rotasjonshall i forbindelse med overgangen til offset. Finnmark Dagblad, Hammerfest, foretok en omfattende ominnredning av sine lokaler da den startet i offset. Nordlands Framtid, Bodø, har reist et mindre tilbygg i tre etasjer, og har dessuten overtatt lokaler som tidligere var leid ut til andre.

Dertil har Vestfold Fremtid, Sandefjord, Fremover, Narvik, Oppland Arbeiderblad, Gjøvik, og Dagningen, Lillehammer, fått større og mer praktiske lokaler.

Reising av nybygg til Rogaland Avis, Stavanger, ble påbegynt i desember 1966. Bygget vil stå ferdig omkring årsskiftet 1967/68. Fra samme tid regner en også at Rogaland Avis vil kunne komme ut trykt i offset.

#### *Avisutvidelser.*

Finnmarken, Vadsø, utvidet fra 4 ganger ukentlig til dagsavis fra 5. januar 1965. Sogn Folkeblad, Høyanger, ble dagsavis fra 1. desember 1965, og endret samtidig navnet til Sogn Dagblad.

Akershus Arbeiderblad, Lillestrøm, og Romerike Blad, Jessheim, utvidet fra 3 til 4 ganger ukentlig fra 1. mars 1966, og til 5 ganger ukentlig fra 1. januar 1967.

Det er nå 34 av A-pressens aviser som kommer ut alle hverdager, og dette er mer en 40 % av antall dagsaviser i vårt land.

#### *Sammenslutning av bladselskaper.*

Telemark Arbeiderblad, Skien, og Bladet Risør ble i 1965 sluttet sammen til et felles selskap. Den 25. mars 1966 ble også Halden Arbeiderblad og Moss Dagblad organisert som et felles bladselskap. Meningen med å slutte flere aviser sammen til større bladselskaper er at en også på denne måten gir avisene et bredere og solidere grunnlag enn om de sto alene.

Det er samme syn som ligger til grunn for etablering av riks-annonsesamkjøring og utvidet teknisk samkjøring.

#### *Opplaget.*

Norsk presses samlede opplag har stått temmelig stille de siste årene. Både i 1965 og 1966 hadde A-pressen en mindre framgang, og hadde i 1966 et gjennomsnittlig notarialbekreftet nettoopplag på 403 282.

En landsomfattende undersøkelse foretatt av Norsk Gallup Institutt A/S fortalte at 43 % av landets husstander leser en eller flere A-aviser. I Nord-Norge var A-pressen inne i 63 % av husstandene. På Østlandet ble den lest i 46 % av husstandene, på Sør- og Vestlandet 32 % og i Trøndelag 36 %.

#### *Kurser og konferanser.*

Både i 1965 og 1966 er der holdt redaktør- og disponentkonferanser. Dertil kurser eller konferanser for våre faktorer og andre grupper av avisens personaler. De årlige nordiske A-pressekonferanser ble i 1965 arrangert i Aulanko i Finland og i 1966 i Tällberg i Sverige. Dertil ble der i Wien arrangert en internasjonal A-pressekonferanse i juli 1966, og hvor også norsk A-presse var representert.

#### *Arbeiderne Pressekontor.*

Kontorets drift har på mange måter vært preget av den politiske situasjon som inntrådte etter regjeringsskiftet. Før første gang på tredve år står vi overfor en borgerlig regjering som søker å utnytte de massemedia vi har i vårt samfunn til fordel for sin egen politikk. Det krevde på mange måter en omstilling, som opposisjonspresse har det vært nødvendig å finne fram til en ny type kilder for vårt politiske reportasjearbeide. Tyngdepunktet av den politiske reportasje er flyttet fra Regjering og statsråd over til stortingsmenn, fagorganisasjonens folk og folk som på annen måte er knyttet til arbeidsliv og organisasjonsvirksomhet. Den situasjon vi nå har, krever en langt grundigere gjennomgåing av statistisk materiale og politiske dokumenter som legges fram av myndighetene. I mange situasjoner må det raskt tas selvstendige politiske standpunkter. I stortingsreportasjen er det nødvendig å plassere stortingsrepresentantene sentralt i bildet både ved spesialreferater til lokalavisene og ved generelle reportasjer.

AP's virksomhet i den nye situasjon har vært drøftet på flere kon-

feranser i løpet av året både med deltakelse fra arbeiderpressens redaktører og i et spesielt rådgivende utvalg.

Det vanlige journalistiske arbeid har vært drevet omtrent i samme spor som tidligere. Det har vært lagt stor vekt på stoff som knytter seg til T Vog radio, og på en effektivisering av bildetjenesten. Omfanget av bildestoff er økt ganske vesentlig i løpet av årene 1965 og 1966. Daglig produseres det fra 200 til 300 bilder som fordeles til om lag 30 aviser med egne trykkesteder. Det representerer en betydelig rasjonalisering. Det arbeides også med rasjonaliseringstiltak på andre felter, blant annet med tegneserier.

Kjell Soot Jacobsen som hadde sitt arbeid i Stortinget, har overtatt ny stilling i NTB og er blitt erstattet av Willy Olsen. Den faglige medarbeider Simen Kr. Hangaard er ansatt i Arbeiderbladet, og i hans sted er ansatt Ola Teigen.



*Avisenes navn, deres redaktører og disponenter pr. 31. desember 1966.*

<i>Avisenes navn:</i>	<i>Utgiversted:</i>	<i>Redaktør:</i>	<i>Disponent:</i>
<i>Alle hverdager:</i>			
Arbeiderbladet	Oslo	Reidar Hirsti Rolf Gerhardsen	Roar Adler
Arbeider-Avisa	Trondheim	Eigil Gullvåg	Per Dybvik
Bergen Arbeiderblad	Bergen	Odd Ragnar Torvik	Kjell Sønstebø
Dagningen	Lillehammer	Johan Johansen	Alf Nordlund
Demokraten	Fredrikstad	Erling B. Kvaale	John Johannessen
Finnmark Dagblad	Hammerfest	Halvor Brox	Aksel Olsen
Finnmarken	Vadsø	Sverre Nilsen	Arne Varem
Fremover	Narvik	Aage Ulvik	Johan Woll
Fremtiden	Drammen	Jon Vraa	Knut A. Næss
Glomdalen	Kongsvinger	Halvor Steffensen	Erling Eig
Halden Arbeiderblad	Halden	Oddvar Dalastøl	Aage Johansen
Hamar Arbeiderblad	Hamar	Kaare Fr. Wilhelmsen	Einar Emilsen
Helgeland Arbeiderblad	Mosjøen	Einar Jensen	Torfinn Skogsås
Moss Dagblad	Moss	Frank Berg	Aage Johansen
Namdal Arbeiderblad	Namsos	Sigurd Krekling	Per Dybvik
Nordlands Framtid	Bodø	Ole J. Eriksen	Alf Myrbakk
Nordlys	Tromsø	Magne Jønsson	Otto K. Thoresen
Nybrott	Larvik	Aani Rystad	Alf Nagel
Oppland Arbeiderblad	Gjøvik	Arvid Dyrendahl	Arve Barli
Rana Blad	Mo i Rana	Ole Moe	Eilif Granhaug
Risør	Risør	Alf Skåum	Gunnar Toft
Rjukan Arbeiderblad	Rjukan	Halvor Røysland	Konrad Anderson
Rogaland Avis	Stavanger	Einar Olsen	Torleif Dybsjord

*Avisenes navn, deres redaktører og disponenter pr. 31. desember 1966.*

<i>Avisenes navn:</i>	<i>Utgiversted:</i>	<i>Redaktør:</i>	<i>Disponent:</i>
Romsdal Folkeblad	Molde	Kolbjørn Eide	Kolbjørn Berg
Sarpsborg Arbeiderblad	Sarpsborg	Nils Hønsvald Bjarne Nygård	Asbj. Kristiansen
Sogn Dagblad	Høyanger	Per Dingsøy	Per Dingsøy
Sunnmøre Arbeideravis	Ålesund	Magne Nedregård	Arnold S. Olsen
Sørlandet	Kristiansand	Odd Lien	Helge Thorsen
Telemark Arbeiderblad	Skien	Alf Skåum	Gunnar Toft
Tiden	Arendal	Odd Lien	Helge Thorsen
Tidens Krav	Kristiansund	Per Chr. Haugen	Hjalmar Dønheim
Vestfold	Tønsberg	Håkon Hoff	Egil Alstad
Vestfold Fremtid	Sandefjord	Ivar Tollnes	Ingvar Eriksen
Østfold-Posten	Askim	Olav Borchgrevink	Carl Carlsen
<i>¼ ganger ukentlig:</i>			
Akershus Arbeiderblad	Lillestrøm	Oskar Gystad	Thorleif Berntsen
Romerikes Blad	Jessheim	Oskar Gystad	Thorleif Berntsen
<i>⅓ ganger ukentlig:</i>			
Arbeidets Rett	Røros	Aksel Meland	Ingmar Sødal
Firdaposten	Florø	Odd Brandsøy	Odd Brandsøy
Hardanger Folkeblad	Odda	Lars J. Odland	Lars J. Odland
<i>½ ganger ukentlig:</i>			
Aura Avis	Sunnalsøra	Einar Sæter	Einar Sæter

### Norsk Arbeiderpresse A/S

hadde i 1965 dette styre:

*Styremedlemmer:*

1. Tor Aspengren, formann
2. Kaare Pehrson
3. Sverre Olsen
4. Olav Brunvand
5. Frank Andersen, nestform.
6. Reidar Hirsti
7. Gunnar Toft

*Personlige varamenn: Aksjegruppe:*

- |                  |         |
|------------------|---------|
| Einar Strand     | Serie A |
| Lage Haugness    | » A     |
| Jens Torp        | » A     |
| Kjell Kristensen | » B     |
| Paul Engstad     | » B     |
| Nils Hønsvald    | » B     |
| Arve Barli       | » C     |

Styret hadde i 1966 den samme sammensetning, bortsett fra at Egil Toreng ble varamann i stedet for Kjell Kristensen.

### Arbeiderpressens Samvirke A/L

hadde i 1965 og 1966 dette styre:

*Medlemmer:*

Gunnar Toft, Telemark Arb.blad,  
formann

Haakon Lie, DNA, nestformann

Rolf Gerhardsen, Arbeiderbladet

Roar Adler, Arbeiderbladet

Arvid Dyrendahl, Oppland  
Arbeiderblad

Odd Lien, Sørlandet

Eigil Gullvåg, Arbeider-Avisa

*Personlige varamenn:*

Arve Barli, Oppland Arbeiderblad

Frank Andersen, DNA

Egil Toreng, Glåmdalen

Andrew Johnson, Arbeiderbladet

Kaare Wilhelmsen, Hamar  
Arbeiderblad

Kolbjørn Eide, Romsdal Folkeblad

Ivar Tollnes, Vestfold Fremtid

Eilif Granhaug, Rana Blad

Arnold S. Olsen, Sunnmøre  
Arbeideravis

Kaare Pehrson, Norsk  
Arbeiderpresse A/S

Simen Hangaard, Arbeider-  
partiets Presseforbund

Johan Woll, Fremover

Thorleif Berntsen, Akershus  
Arbeiderblad

Sverre Olsen, Norsk  
Arbeiderpresse A/S

Kåre Bredesen, Arbeider-  
partiets Presseforbund

*Administrasjonen.*

Disponent for selskapene Norsk Arbeiderpresse A/S og Arbeiderpressens Samvirke A/L, og forretningsfører for Arbeiderbevegelsens Tarifforening har vært Johan Ona.

Redaktør for Arbeidernes Pressekontor har vært Olav Brunvand, og reklamesjef for Arbeiderpressens Annonsekontor har vært Rudolf Lindquist.

## Arbeidernes Ungdomsfylking.

### 1. Innledning.

Stortingsvalget i september 1965 vil stå som den viktigste begivenhet for AUF, som for resten av arbeiderbevegelsen i de siste to årene. Tidlig i 1964 søkte en å innrette virksomheten på valget som alle forsto ville bli en viktig styrkeprøve. Tida etter valget har vært dominert av den nye politiske situasjon som valgresultatet brakte med seg.

Til tross for at en gjennomførte en valgkamp som ikke kan sies å ha vært svakere enn tidligere, resulterte valget i at Arbeiderpartiets andel av unge velgere sank i forhold til tidligere valg. Dette forhold ga støtet til en debatt innenfor bevegelsen om vår form for ungdomsarbeid er i takt med tida og om ungdomsarbeidet har vært høyt nok prioritert.

AUF har etter valgnederlaget fått en noe bedre økonomi og er blitt satt i stand til å utføre et bedre arbeid. En sitter likevel igjen med følelsen av at det fortsatt er nødvendig på en fordomsfri måte å drøfte ungdomsbevegelsens arbeid og ungdomsarbeidets prioritering. AUF's økonomi er fortsatt lite tilfredsstillende i forhold til de oppgaver organisasjonen er satt til å stelle med.

I perioden har AUF bygd ut og styrket sin stilling blant skoleungdom. Skolearbeidet drives i intimt samarbeid med LO's ungdomsutvalg som for fagforbundene administrerer en tilskuddsordning som gjør det mulig for AUF å ha en egen skolesekretær.

Samarbeidet med fagbevegelsen har i perioden fortsatt i det gode spor det er kommet i. Den mest gledelige begivenhet var Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds betydelige jubileumsbevilgning på sitt landsmøte i mars 1966. Forbundet vedtok at AUF skulle ha hovedansvaret for alt ungdomsarbeid i arbeiderbevegelsen og bidro til å sette AUF i stand til dette med en fondsavsetning på 700 000 kroner. Dette medførte at AUF kunne ansette en egen sekretær til å arbeide blant fagorganisert ungdom, finansiert av rentene av dette fondet. En har også arbeidet aktivt for å styrke grunnlaget for arbeiderbevegelsens ungdomsavis Fritt Slag i samarbeide med fagbevegelsen. Konkret har det etter valget gjort seg som utslag at LO er kommet med i ordningen med 5 000 abonnenter — og dermed er Fritt Slag oppe i et opplag av 25 000.

Det mest gledelig som har skjedd på organisasjonssektoren er de vellykkede aksjonene «Ung Mening» og «Profil 67».

På studiesektoren har en imidlertid opplevd de minst gledelige

resultater. Studiearbeidet har i perioden vist betydningsfull tilbakegang.

Politisk har 1965 og 1966 vært preget av oppfølgingen av «En skole for framtida», skoleprogrammet som ble vedtatt på landsmøtet i 1964. Senere har en viet internasjonale problemer større plass, der bl. a. Vietnam, ungdomsaksjonen for u-hjelp og AUF's alternative utenriksbudsjett som ble presentert høsten 1966 har inngått som viktige elementer. Gjennom «Ung Mening» og «Profil 67» har en lyktes å skape en bred debatt, både i og utenfor AUF, omkring en del av de spørsmål som en anser som de viktigste i internasjonal og norsk politikk.

Utbyggingen av en sterk og slagkraftig ungdomsorganisasjon krever utholdenhet, tålmodighet og et bevisst arbeid. Fortsatt er virksomheten utilstrekkelig, ofte tilfeldig og ikke så systematisk som en kunne ønske. Fortsatt har vi distrikter der vi står alt for svakt i forhold til de muligheter og det antall ungdom som finnes.

En utbygging av AUF må skje i nært samarbeid med den øvrige arbeiderbevegelsen og må skje skritt for skritt — slik at en som resultat kan få en organisasjon med den politiske innflytelse som vi ønsker AUF skal ha.

## 2. Landsstyret.

Landsstyret har hatt denne sammensetningen:

Hedmark:	Odd Erik Embretsen. John Dahl.
Oppland:	Kjell Olsen.
Buskerud:	Per Henrik Rooth.
Vestfold:	Erik Eriksen.
Telemark:	Frode Svendsen.
Aust-Agder:	Klaus Halvorsen.
Vest-Agder:	Inge Stålesen.
Rogaland:	Steinar Fjetland.
Bergen og Hordaland:	Helge Tystad.
Sogn og Fjordane:	Magne Bjørnestad.
Møre og Romsdal:	Asbjørn Jordahl.
Sør-Trøndelag:	Tor Nordskag. Anne Karin Næss.
Nord-Trøndelag:	Arnulf Røkke.
Nordland:	Richard Trælnes. John Ravnås.
Troms:	Odd Halvorsen.
Finnmark:	Reidar Nielsen. Per Utsi.



Landsstyret har hatt disse møter:  
27. og 28. februar 1965 på Frambu.  
5. og 6. mars 1966 i Oslo.  
26. og 27. november 1966 på Sørmarka.

På landsstyremøtene er regnskap og beretning behandlet. Møtet i 1965 behandlet ellers disse sakene: «Stortingsvalget 1965» etter innledning av Haakon Lie, «AUF's situasjon og politiske oppgaver» etter innledning av Ola Teigen, «Vår organisasjon og valgopplegget» etter innledning av Arvid Jacobsen. Møtet vedtok å etablere et kulturstipend som skal deles ut til unge kulturarbeidere. Møtet uttalte seg om internasjonal politikk og om innenrikspolitikk, videre vedtok landsstyret et brev til nominasjonsmøtene i partiet.

Møtet 5. og 6. mars behandlet foruten «Ung Mening»-aksjonen, virksomheten i 1966 og 1967 og Utøya, også om «AUF i opposisjon» etter innledning av Ola Teigen og «Våre politiske oppgaver» etter innledning av Trygve Bratteli. Møtet tok også initiativ til u-landsaksjon og uttalte seg om Europa-spørsmålet, Vietnam og NATO og om innenrikspolitiske saker.

Landsstyremøtet 26. og 27. november 1966 behandlet framlegg til landsmøtet, Demokratiprogram-komiteéns innstilling etter innledning av Ulf Sand og «Kommunevalget i 1967» etter innledning av Inge Stålesen.

### 3. Sentralstyret.

Sentralstyret har hatt følgende sammensetning:

Ola Teigen, formann, Kurt Mosbakk, nestformann, Arvid Jacobsen, sekretær, Ivar Leveraas, Ulf Sand, Britt Hildeng, Jan Balstad, Magne Langerud, Nils Bjørnebekk, Stein Hovding, Leonard Larsen og Knut Aagesen.

Paul Engstad jr. er DNA's representant.

Sentralstyret hadde i 1965 og 1966 50 møter og behandlet 707 saker.

Sentralstyrets arbeidsutvalg har bestått av Ola Teigen, Kurt Mosbakk, Arvid Jacobsen, Ivar Leveraas og Ulf Sand.

Foruten arbeidsutvalget har følgende utvalg vært i virksomhet: Internasjonalt utvalg, skoleutvalget, faglig utvalg og studieutvalget.

### 4. Kontoret.

1. januar 1965 hadde AUF's kontor dette personalet:

Tillitsmennene Ola Teigen og Arvid Jacobsen.

Skolesekretær Leonard Larsen.



Redaktør av Fritt Slag, Einar Olsen (delt stilling).

Kontorpersonale: Margit Pedersen og Eva Solli.

Ved tilføring av valgkampmidler ble det mulig å ansette en egen faglig sekretær 8. februar 1965. Dessverre viste det seg ikke mulig å skaffe midler, og den faglige sekretæren, Egil Andersen, sluttet derfor 1. oktober s. å.

Margit Pedersen sluttet i sin stilling 23. oktober 1965. Som ny kontordame ble ansatt Berit Eidsvold 1. oktober 1965.

Einar Olsen sluttet 1. oktober 1965 da han ble ansatt som redaktør i «Rogalands Avis».

Gunnar Skaug ble ansatt som ny redaktør av Fritt Slag og tiltrådte 11. oktober 1965.

Bjørn Skogstad Aamo og Bengt M. Olsen har vært midlertidig ansatt ved kontoret.

Klaus Halvorsen ble ansatt som forretningsfører 9. mai 1966 og Inge Stålesen tiltrådte som faglig sekretær 1. august 1966.

Pr. 31. desember 1966 har AUF's kontor denne sammensetningen: Tillitsmennene Ola Teigen og Arvid Jacobsen.

Skolesekretær Leonard Larsen.

Faglig sekretær Inge Stålesen.

Redaktør av Fritt Slag Gunnar Skaug.

Forretningsfører Klaus Halvorsen.

Kontorpersonalet: Eva Randem (Solli) og Berit Eidsvold.

## 5. Organisasjonsarbeidet.

Organisasjonsvirksomheten har i første rekke vært konsentrert om valget i 1965 og om aksjonene «Ung Mening» og «Profil 67».

Etter sanering av en del lag, bl. a. gjennom aktivgruppeoppbyggingen, fikk vi i 1966 i forhold til 1965 en netto tilgang av 20 lag, og medlemstallet har økt. Selv om en ikke har sikre talloppgaver å støtte seg til, må en anta at den stadig synkende gjennomsnittsalderen i AUF har stagnert, og at innslaget av skoleungdom blir stadig sterkere.

AUF har fortsatt en betydelig tyngde på landsbygda, mens vi i de store byene fortsatt strir med en del vansker.

### a. Distriktslaga.

AUF har i dag 27 distriktslag. Virksomheten i de enkelte d/lag har som tidligere vært sterkt varierende.

### *b. Laga.*

Stabiliteten i laga er fortsatt svak. Pr. 31. desember 1965 var det registrert 332 lag, mot 379 året før. I løpet av de 2 årene som har gått, har en fått 62 nye lag og lagt ned 96 lag — altså en netto avgang på 34 lag, slik at en pr. 31. desember 1966 har 351 lag.

Følgende lag er tatt som nye lag i 1965—1966:

Østfold: Saltnes aul, Råde aul, Sarpsborg skolelag av AUF (lagt ned i 1966), Ørje aul og Trosvik aul.

Oslo: Lilleaker aul.

Akershus: Bjerke aul, Hakadal aul, Fjellstrand aul, Nes aul, Lillestrøm AUF-Gym, Oppegård aul, Eidsvoll aul, Nordre Nittedal aul, Ullensaker aul.

Vestfold: Sandefjord og Sandar aul, Stavern og Brunlanes aul.

Buskerud: Nore og Uvdal aul, Nesbyen aul, Lier aul, Drammen aul, Øvre Eiker aul og Hyggen aul.

Aust-Agder: Tvedestrand aul og Moland aul.

Hedmark: Brumunddal aul, Ridabu aul, Hamar aul.

Glåmdal: Åsnes aul.

Gudbrandsdalen: Vestre Gausdal aul, Follebu aul, Vågå aul, Øyer aul.

Vest-Oppland: Reinvoll aul, Røn aul, Hunndalen aul.

Telemark: Fyresdal aul, Lårdal aul, Kviteseid aul, Kroken aul, Vinje aul, Åmdal aul.

Vest-Agder: Søgne aul, Songdalen aul.

Rogaland: Bryne skolelag av AUF, Ålgård aul.

Bergen og Hordaland: Kvinnherad aul, Fjell aul, Bruvik aul.

Sør-Trøndelag: Melhus aul, Skaun aul.

Nord-Trøndelag: Verdal aul, Snåsa aul, Malm aul, Harran aul og Namsos aul.

Salten: Sulitjelma aul.

Lofoten og Vesterålen: Dverberg aul, Leknes aul.

Troms: Lakselvbukt aul, Kvæfjord aul og Skjervøy aul.

### *c. Studiearbeidet.*

Den fine stigningen vi hadde i antall brevringer fra 1963 kulminerte høsten 1964, og har i 1965 og 1966 vist en markert tilbakegang. Denne betenkelige utviklingen er det grunn til å se på med stor uro, og som en må sette mye inn på å snu.

Mange av våre lag har tatt i bruk samtaleoppleggene til «Ung Mening» og «Profil 67» — her ligger et studiearbeid av stor verdi. Disse samtaleoppleggene blir imidlertid ikke registrert, og får ikke

den samme kvalitet og kontroll med arbeidet som arbeid i brevvinger gir. Antallet korte kurs har gått tilbake.

En oversikt over studiearbeidet de siste årene:

	Studieringer	Deltakere	Korte kurs	Deltakere
1962/63 .....	165	2003	90	2001
1963/64 .....	303	2150	85	1957
1964/65 .....	181	1323	98	1969
1965/66 .....	97	712	65	1476

	Sammenlagt antall	
	studietiltak	Deltakere
1962/63 .....	355	4004
1963/64 .....	388	4251
1964/65 .....	185	3312
1965/66 .....	162	2188

#### *d. Kontingenten.*

Overgangen til et nytt kontingentsystem fra 1. januar 1965 har virket i positiv retning, selv om inngangen på ingen måte kan karakteriseres som effektiv.

Laga gjør nå opp sin kontingent direkte til kontoret i Oslo. Helårskontingenten er 15 kr. for medlemmer med arbeidsinntekt, og 5 kr. for medlemmer uten inntekt.

#### *e. Skolearbeidet.*

I 1965 og 1966 har skolearbeidet vært drevet i nært samarbeid med fagbevegelsen. Skolesekretær har vært Leonard Larsen.

Arbeidet har vært basert på aktivgruppene i skolene. Disse er tenkt som gjæringsselement for AUF og for arbeiderbevegelsen i skolemiljøet.

Vi har i dag vel 200 kontakter fordelt på 100 skoler samt ca. 25 aktivgrupper.

Det er urealistisk å tro at vi skal få organisatorisk tilslutning til AUF av en stor del av skoleungdommen. Men med utgangspunkt i at vi ønsker den beste og mest aktive delen av skoleungdommen organisatorisk knyttet til oss, for så å bruke dem som opinionsdannere i skolemiljøet, er mulighetene gode. Det forutsetter imidlertid en langt større innsats fra vår side på dette feltet, noe som igjen betinger en økning av de ressursene vi i dag har til rådighet.

### *f. Det faglige arbeidet.*

Samarbeidet med fagbevegelsen gjennom LO's ungdomsutvalg er ført videre på samme grunnlag som tidligere. Lokalt har samarbeidet mellom distriktslaga og LO-kontorene jevnt over vært bra, likeens kontakten mellom de enkelte lag og samorganisasjonene eller fagforeningene. Det har vært arrangert en del kontaktkonferanser, og det er arrangert helgekurs som oppfyller kravene til støtte fra LO's ungdomsutvalg.

De fleste fagforbund tilsluttet LO bevilger på sine landsmøter et beløp til AUF. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund besluttet på sitt landsmøte i februar/mars 1966 å bevilge 750 000 kroner til AUF. 700 000 av disse ble avsatt til et fond, hvor AUF vil få renteavkastningen hvert år. Dette gjorde at AUF's sentralstyre så seg i stand til å ansette en faglig sekretær, Inge Stålesen, som tiltrådte 1. august 1966.

1. februar 1965 ansatte AUF en faglig sekretær, Egil Andersen. En gjorde det på grunnlag av valgbevilgningene, og med håp om et mer varig finansielt grunnlag. Dette slo feil, og Egil Andersen måtte slutte 1. oktober samme år.

Den nyansatte sekretæren, Inge Stålesen, har arbeidet med å styrke kontakten med de enkelte forbund, og i distriktet er Jern og Metalls ungdom i Oslo, Stavanger og Mo prioritert som arbeidsoppgaver.

Det er planer om å bygge ut et kontaktnett av ungdommer fordelt over flest mulig av landets arbeidsplasser.

Kontaktens primære oppgave er å drive agitasjon for AUF i sitt arbeidsplassmiljø samt å søke å danne aktivgrupper på arbeidsplassene. Mulighetene for å realisere dette er i en viss utstrekning et økonomisk spørsmål.

### *6. Fritt Slag.*

Det har skjedd vesentlige endringer med Fritt Slags stilling. Spørsmålet om styrking av avisas økonomi og utbredelse ble i slutten av 1965 tatt opp med LO's ungdomsutvalg, og resulterte våren 1966 i en bevilgning fra Landsorganisasjonen på 30 000 kroner. Dette gjorde det mulig å øke opplaget fra 20 000 til 25 000, og distribuere avisa til samtlige skoleinstitusjoner fra og med ungdomsskolene, bibliotek med lesesaler for voksne, sykehus og sanatorier, 1 000 skip i utenriks fart, militærforlegninger m. m.

Forbundene tar ut ca. 15 500 av hvert nummer.

Einar Olsen sluttet som redaktør 1. oktober 1965, og som ny

redaktør ble ansatt Gunnar Skaug som tiltrådte 11. oktober 1965. Redaktøren har ved siden av arbeidet med avisa, også hatt en rekke arbeidsoppgaver for AUF.

Fritt Slags styre består av Olaf Axelsen, formann, Rolf Aakervik og Thorbjørn Hagen med varamann Alf Frotjold og Ivar Leveraas. Ola Teigen og Arvid Jacobsen representerer AUF i styret.

### *7. Sommervirksomheten og Utøya.*

Utøyas drift representerer som før en belastning på AUF's økonomi, selv om regnskapene viser et noe bedre resultat enn tidligere år. Det er imidlertid en rekke utbedringer som må foretas og som vil kreve store uttelling. Utøyas framtid har vært behandlet to ganger i landsstyret, senest på landsstyrets møte i mars 1966, hvor sentralstyret fikk i fullmakt å forhandle med mulige interessenter om leie eller salg av øya. Drøftingene pågår ennå.

I 1965 ble det gjennomført 6 helgestevner og ett pinsestevne. Det siste samlet nær 400 besøkende.

I 1966 ble det arrangert pinsestevne med liten tilslutning.

Sammen med LO's ungdomsutvalg sto AUF som arrangør for nordisk leir i tiden 13.—23. juli. Arrangementet ble en suksess, med 800 deltakere, stort og omfattende program og godt sommervær.

Samlet ble øya besøkt av mellom 1 500 og 2 000 personer i 1966.

Øya har hatt besøk av en rekke tyske grupper fra reisebyrået «Feriendienst».

AUF hadde deltakere på IUSY's internasjonale leir i Israel i 1965.

### *8. Samarbeidet med andre organer.*

Samarbeidet med Statens Ungdomsråd har fungert som tidligere. Ola Teigen er medlem av rådet. AUF har vært representert på alle ungdomskonferansene.

Samarbeidet med Folk og Forsvar har også vært godt, og AUF har vært representert på en rekke konferanser rundt om i landet hvor ulike forsvarsspørsmål har vært drøftet. Gjennom Nasjonalkomiteén for internasjonalt ungdomsarbeid (NIU) har AUF vært representert på en rekke kurs og konferanser i inn- og utland.

I Norsk Aksjon mot Apartheid (NAMA) og Krisefondet for Sør-Afrika har AUF deltatt aktivt.

### *9. Nordisk og internasjonalt samarbeid.*

Den rammen som i 1963 ble trukket opp for det nordiske samarbeidet ved dannelsen av Nordens Sosialdemokratiske Ungdomsfor-



bund, FNSU, har etter hvert fått et fastere innhold, selv om en møter vanskeligheter hvor de ulike forbunds interesser kolliderer.

Den 2. kongress i FNSU ble holdt i Pori, Finland, 5.—7. juni 1965. AUF var representert med 25 deltakere.

Kongressen vedtok en rekke resolusjoner, bl. a. om atomvåpen. Finnen Martti Pöysälä ble ny formann. AUF er representert i styret med Arvid Jacobsen og Ola Teigen.

Forberedelsene fram til IUSY-kongressen i Wien 2.—5. juni 1966 har vært dominerende i IUSY-arbeidet.

AUF fremmet tre forslag for kongressen: Europeisk ungdomsfond, kontakt med øst-europeiske ungdomsorganisasjoner og Fredsforskning. Forslagene ble med små endringer vedtatt. Kongressen var den største i IUSY's historie. AUF deltok med 6 delegater.

Kongressen var konsentrert omkring følgende hovedemner: Ideologier fra de industrialiserte land, og deres gyldighet i utviklingslanda. FN's framtid og økonomiske utvikling og internasjonalt samarbeid. I disse emnene ble det satt ned arbeidsgrupper.

I tillegg til Generalsekretærens rapport holdt utenriksministeren i Singapore innledning om Asias uferdige revolusjon.

Som ny generalsekretær etter svensken Sture Ericsson ble valgt Jan Hækkerup fra Danmark. Ola Teigen ble valgt til formann i kontrollkommissjonen, som skal etterse at generalsekretærens arbeid blir utført i samsvar med IUSY's vedtak og retningslinjer. Ola Teigen etterfulgte Reiulf Steen i denne komitéen.

Samarbeidet med IUSY har vært godt. AUF var representert på IUSY's topplederkonferanse i England 15.—17. mai 1965 ved Ola Teigen, som også var til stede på et komitémøte i København samme år hvor en drøftet IUSY og Algeriefestivalen. På eksekutivmøtet i Tel Aviv i juli 1965 representerte Britt Hildeng og Ulf Sand AUF.

I 1965 og 1966 har en hatt betydelig kontakt med Øst-Europa. I 1965 var AUF verter for en delegasjon av 3 ledende tillitsmenn fra den polske ungdomsorganisasjonen ZMS. Bortsett fra Jugoslavia var dette den første kontakten AUF har hatt med øst-europeiske land. I mars 1966 deltok Ola Teigen, Ulf Sand og Arvid Jacobsen på en delegasjonsreise til ZMS. Turen var en gjensisitt, varte i 10 dager og ble meget vellykket.

I månedsskiftet april/mai 1966 kom det en delegasjon på 2 medlemmer fra ungdomsforbundet i Jugoslavia.

Til Nordisk Leir på Utøya sommeren 1966 deltok også deltakere fra Polen og Jugoslavia.



Ulf Sand ble i januar 1966 valgt som nestformann i NIU, og har fungert som formannen da denne er i USA.

Sand representerte Den norske WAY-komitéen på WAY's Assembly i Tokio i august 1966. AUF-eren Kjell Dankertsen ble i oktober 1966 ansatt som generalsekretær i NIU.

Arvid Jacobsen deltok for AUF på den 4. atlantiske konferanse for unge politiske ledere i Oxford 27. juni—3. juli 1965.

Nordiske lederkurs ble i 1965 holdt i København hvor AUF hadde 7 deltakere. I 1966 ble kurset holdt på Sørmarka med Britt Hildeng som kursleder.

### **Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond.**

Vårt engasjement ved Kenyatta Educational Institute i Kenya gikk ut 1. oktober 1966. Daphne og Anders Tangen hadde da vært med på å bygge opp skolen og drevet undervisning for tillitsmenn fra jordbrukskooperasjonen i distriktene i 1 ½ år. Kursene varte som regel i tre uker. Noen av kursdeltakerne startet samvirkelag i distriktene.

Ved trykkeriet i Uganda har det vært en fin utvikling. Typograf Magnus Halseths første periode gikk ut 1. oktober 1966, men han har fornyet kontrakten i 1 ½ år til. Trykkeriet, som hadde ni ansatte da han startet, har nå vel 50 personer i arbeid. Ukeavisen har økt sitt opplag og annonsemengde, og den er nå den ledende ukeavis i landet. Trykkeriet står foran en stor utvidelse i form av et nytt trykkeri hvor det også er planlagt et helsesenter for arbeiderne i industristrøket i Kampala. Det nye trykkeriet skal i vesentlig grad stå for trykking av skolebøkene som et nytt forlag opprettet under Milton Obote Foundation, skal gi ut. Ifølge president Obote vil forlaget og trykkeriet spare Uganda for et valutautlegg på om lag 20 mill. kroner pr. år.

I august 1966 ble det undertegnet en avtale om opprettelse av Kenneth David Kaunda Foundation i Zambia. Denne stiftelsen skal være overbygningen for et forlag med hovedvekten på skolebøker, trykkeri, skolemateriellproduksjon og utgivelse av en avis. Formannen i styret er landets president, Kenneth Kaunda. Vårt fond skal ha hovedansvaret for opplegget på vegne av de samarbeidende fond som er med i prosjektet. Vi har fått god støtte av Norsk Utviklingshjelp. I februar 1967 reiste Steinar Bosnes til Zambia. Han skal

virke som assisterende generalsekretær for stiftelsen. I mars dro typograf Thor Ø. Weholdt, som skal virke som instruktør ved trykkeriet. Forlaget er alt i virksomhet med å distribuere skolebøkene for skoleåret som starter 1. januar 1968.

Fondet tok høsten 1965 initiativet til å skaffe 20 000 kroner til å sette i gang en yrkesskole for unge tyrkiske kyprioter. Opplæringen blir organisert av CTTUF som er tilsluttet FFI. LO, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Norsk Kommuneforbund og Norsk Jernbaneforbund ga spesielle bevilgninger til dette tiltaket. De første kursene som ble satt i gang, var opplæring av tømmermenn og snekkere.

Etter en reise som Per Aasen foretok i Asia, vedtok fondet å gi en bevilgning til et trykkeri i Malaysia. Det er fagbevegelsen i Malaysia, vesentlig plantasjearbeidernes forbund, som står bak trykkeriet. Det skal gi ut opplysningslitteratur om fagforeningskunnskap og annen litteratur som fagbevegelsen er interessert i. Materiellet skal trykkes på flere språk og vil bli distribuert i Sørøst-Asia.

I India har fondet støttet opprettelsen av en kveldsskole for arbeidere i Calcutta. En bevilgning fra fondet gjorde det mulig for skolen å ansette en lærer. Kvinnesekretariatet skaffet et beløp til innkjøp av utstyr til opplysning og opplæringsarbeid ved et kvinnesenter i Calcutta.

Fra sommeren 1966 arbeidet fondet med et jordbruksprosjekt i India. Det er meningen å sende kunstgjødsele til Bihar, et av de verst tørkeramte distrikter i India. Kunstgjødsele skal hjelpe til å øke matproduksjonen, men skal samtidig danne grunlaget for en opplæring i mer effektive jordbruksmetoder. De indiske bøndene skal betale for gjødsele. Pengene går inn i et «motverdifond» som skal brukes til å finansiere jordbruksopplæringen. Haakon Lie reiste til Bihar i desember 1966. En innsamlingskampanje under mottoet «Et løft for India» ble satt i gang etter et fjernsynsprogram den 12. januar 1967. Innsamlingen har gått meget bra, og ved påsketid var det kommet inn om lag 1,6 millioner kroner. I tillegg til dette har Stortinget bevilget 1 million kroner som blir gitt til vår aksjon gjennom Norsk Utviklingshjelp.

I desember 1965 arrangerte Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond en konferanse med samarbeidende fond. Konferansen fant sted i Oslo. Det var deltakere fra fond i USA, Tyskland, Østerrike, Sveits. Dessuten møtte observatører fra LO i Danmark og Norge og fra de sosialdemokratiske partiene i Danmark og Sverige.

LO vedtok i 1966 å dele opp sine bevilgninger til arbeid i utviklingslandene. Heretter vil LO betale 150 000 kroner pr. år til Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond.

Medlemsorganisasjoner i ASF er:  
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.  
Norsk Treindustriarbeiderforbund.  
Norsk Typografforbund.  
Det norske Arbeiderparti.  
Arbeidernes Ungdomsfylking.  
Fritt Forum.  
Arbeidernes Avholdslandslag.  
DNA's kvinnesekretariat.  
Norges Kristne Arbeideres Forbund.  
Framfylkingen.  
Arbeidernes Opplysningsforbund.  
Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund.  
LO's Husmorsenter.

Styret ble etter en vedtektsendring i 1965 utvidet og har bestått av:

Per Andersen, formann.  
Haakon Lie, nestformann.  
Paul Engstad jr., sekretær.  
Per Aasen.  
Thora Johansen.  
Ragna Karlsen.  
Gustav Skjebstad.

*Varamenn:*

Olaf Axelsen.  
Georg Lieungh.  
Hennig Dahl.  
Ola Teigen, personlig varamann for Per Aasen.  
Aase Bjerkholt, personlig varamann for Thora Johansen.

### **Arbeidernes Avholdslandslag.**

Landslagets virksomhet har i de to siste åra vært viet to hovedoppgaver. Den ene har vært det edruskapspolitiske felt, den andre oppgaven, arbeidet på arbeidsplassene.

*Rusdrikklovkomitéen.*

Arbeidet med den nye rusdrikklovkomitéens innstilling (første

del) har vært undergitt grundig behandling i organisasjonen. Avholdslandslagets formann, Ragna Karlsen, er medlem av komitéen og danner sammen med Jacob Pettersen mindretallet i komitéen.

#### *Ettervernet av alkoholskadde.*

Etter at saken ble reist har Landsstyret og Sentralstyret en rekke ganger vært i direkte kontakt med Sosialdepartementet — Bortenregjeringen —, men saken står fortsatt slik som den sto etter regjeringskiftet.

#### *Samordning av det offentlige edruskapsarbeidet.*

I denne saken har Avholdslandslaget overfor departementet gitt uttrykk for at den beste løsning må være å opprette et Edruskapsdirektorat for samordning av alt offentlig edruskapsarbeid under en ledelse.

#### *Det faglige arbeidet.*

Denne delen av vårt arbeidsfelt er fortsatt en hovedoppgave. Vi har i denne perioden øket vårt kontaktnett, økning i besøk og samtaler på arbeidsplassene, og vi har registrert en større forståelse og interesse for vårt arbeid. Materiellet til kontaktene har vært utsendt i større antall enn før, særlig brosjyrene «Alkohol og Alkoholisme» og «Alkoholistsorgen i industrien». Den nyeste brosjyren «Narkotika og Narkomani» er klar for utsendelse.

Til det faglige arbeidet hører også vårt «Sosialkurs 1966» med. Det var lagt opp med henblikk på faglige tillitsmenn og det ble langt flere søkere enn vi kunne ta inn. Deltakerantallet var 35, og arbeidsgiversiden var også representert.

#### *Organisasjonsarbeidet for øvrig.*

En annen hovedoppgave har vært samarbeidet med den faglige og politiske ungdomsbevegelsen. Et av tiltakene var konferansen «Den unge families stilling i dagens samfunn». Et emne som tok for seg den økonomiske, sosiale og miljømessige siden av den unge familie. Konferansen var svært vellykket, og distriktskonferanser vil bli arrangert.

Det internasjonale arbeidet har blitt styrket ved opprettelse av en Nordisk komité innen ISA. Avholdslandslagets to representanter i komitéen samarbeider med Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond om prosjekter.

I tillegg til våre hovedoppgaver som bl. a. er å forebygge og bekjempe alkoholproblemet på et sosialt grunnlag, har Avholdslandslaget tatt opp problemet med narkotika og narkomani på samme grunnlag som alkoholisme.

Våre nye organisasjonsframstøt har ført til dannelse av nye grupper og lag og grunnlaget er lagt for en større kontakt med arbeiderbevegelsens organisasjoner, spesielt kommunepartiene.

På vårt landsmøte den 7.—8. januar 1967, ble følgende valgt til Sentralstyret for perioden 1967—70:

Formann: Ragna Karlsen. Nestformann: Tor Rønning. Olav Bratlie, Olav Gjærevoll, Bjarne Eilertsen, Odd Martinsen, Karl Simonsen.

Landsstyret for samme periode:

Østfold: Johan Johansen, Fredrikstad. Buskerud: Hans Johansen, Drammen. Rogaland: Marie Aadnesen, Stavanger. Trøndelag: Kjell Johansen, Trondheim. Hedmark og Oppland: Einar Baardseth, Gjøvik. Bergen og Hordaland: Øivind Sandved, Bergen. Møre og Romsdal: Adolf Andreassen, Sunndalsøra. Nordland: Sverre Fagerli, Mo i Rana.

Kontoret: Marit Stensrud, kontordame. Svein Rotmo, sekretær.

### Arbeiderbevegelsens arkiv.

#### *Beretning 1965—66.*

Årene 1965—66 var arkivets 56. og 57. driftsår. Arbeidet med ordningen av eldre og nytt tilsendt stoff har fortsatt som før. I tillegg til den vanlige løpende tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser, er i to års perioden mottatt større og mindre samlinger av trykk og utrykt stoff fra i alt 52 forskjellige organisasjoner innen arbeiderbevegelsen. Fra institusjoner og privatpersoner er mottatt 76 større eller mindre gaver i form av bøker, tidsskrifter, brosjyrer, fotos, manus og lydbånd.

I fotosamlingen er det innlemmet 756 nye bilder og 222 negativer.

Arkivet har i to års perioden mottatt 121 jubileumsskrifter fra faglige og politiske organisasjoner.

Bytteforbindelsene med de øvrige nordiske arbeiderarkivene har vært opprettholdt, og nå som tidligere har mye stoff kommet fra Stockholmsarkivet. Fra 1966 av er det også innledet bytteforbindelser med en del andre arkiver i Europa.

I to års perioden er det innkjøpt 714 bøker, hvorav 236 er anskaffet antikvarisk. I samarbeid med Universitetsbiblioteket foregår nå



mikrofilming av Social-Demokraten, Arbeiderbladet. Tidsskriftabonnementet er økt, slik at arkivet pr. i dag mottar 167 tidsskrifter og fagblad.

Mengden av det stoff som er mottatt i perioden utgjør 195 hyllemeter.

Ca. 900 nye titler er i løpet av 1966 registrert i hovedkatalogen; i hjelpekatalogen er ca. 550 nye titler registrert i samme tidsrom. 129 bind ble bundet inn, og det ble tatt 624 fotostatkopier i løpet av de to årene.

Av større utrykte stoffsamlinger som er ordnet i 1965—66 nevner vi her stoff fra DNA, AUF, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Greaaker arbeiderforening, Oslo kommunale skorsteinsfeieres forening, Oslo distrikt stasjonspersonales forening, Ole Øisangs privatarkiv. Ordningen av Norsk Jernbaneforbunds arkiv pågår.

Arkivet har avholdt 5 utstillinger, arrangert 8 større omvisninger samt utarbeidet en del litteraturlister, bl. a. arkivets tilvekstliste «Aktuelle bøker og skrifter», som forutsettes å komme hvert år.

Besøket på lesesalen øker. Antall besøkende i 1965 var 1 620 og i 1966 2 167. I to års perioden er 1 106 skrifter, 108 fotos og 2 faner lånt ut fra arkivet. Stoff som bare brukes på lesesalen er ikke tatt med i statistikken. Dessuten har et stort antall personer og organisasjoner fått spørsmål — vesentlige vedrørende påtenkte jubileumsskrifter, hovedfagsoppgaver og særoppgaver i historie — besvart pr. brev eller telefon.

Arbeidet med å samle stoff og å reise lokalarkiver har fortsatt. En har hatt konferanser med arkivutvalgene i Trondheim, Bergen og Stavanger. I Tønsberg er lokalarkivet nå vel etablert, men på de andre stedene sliter en fremdeles med startvansker. Nye arkivutvalg er organisert i Nordland og Troms.

I 1965 hadde arkivaren permisjon i 12 uker for å reise til utlandet med Holtermann Knudsens stipend. Han fant stoff vedrørende norsk arbeiderbevegelse ved flere utenlandske institusjoner og har fått mikrofilm av slik stoff fra Amsterdam, Berlin og Moskva. Artikler og notiser om arkivet og arkivvirksomheten er tatt inn i fagblad, dagsaviser og tidsskrifter.

Korte foredrag og orienteringer om arkivet er holdt i forskjellige institusjoner og foreninger, ofte i samband med forelesninger i arbeiderbevegelsens historie, og stadig nye studenter søker til arkivet for å finne stoff til sine spesialarbeider. Arkivaren har i hele perioden vært sensor ved historieeksamen ved Universitetet.

Arkivet har gjenopptatt tilsynet med biblioteket på Sørmarka. Den nyansatte bibliotekaren arbeidet 2 1/2 måned med å sette biblio-



teket i stand, og har senere vært på Sørmarka en dag i uka.

Styret: Henrik Hjartøy, formann, Paul Engstad sen., viseformann, Thor Andreassen og Oscar Olsen, alle fra LO, Aksel Zachariassen, Edvard Bull og Olav Nordskog fra DNA. Det er holdt 2 styremøter.

Personalet: Arkivar Arne Kokkvoll, bibliotekar Øivind Berntsen, bibliotekar Mirjam Bestorp (ny fra 1. juni 1966), arkivassistentene Gunhild Wang og Kåre Auale.





